آشنایی با توابع و متغیرهای اقتصادی مؤثر بر مبانی اشتغال

(ایجاد، ثبات و توسعه پایدار)

راهنمای محققان، مدیران، مسئولان
و کارکنان دستگاه‌های اجرایی

با نگرشی تحلیلی بر:

اداره امور اموال دولتی

ساختار موقوفات کشور

ساختار میراث فرهنگی و گردشگری

واحدهای صنفی و کمیسیون‌های نظارت

مؤلف: عبدالله عصام رودسری

بسم الله الرحمن الرحیم

آشنایی با توابع و متغیرهای اقتصادی موثر بر مبانی اشتغال

نویسنده:

عبدالله عصام رودسری

ناشر چاپی:

شلفین

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

آشنایی با توابع و متغیرهای اقتصادی موثر بر مبانی اشتغال

مشخصات کتاب

سرشناسه : عصام رودسری، عبدالله، ۱۳۳۴ -

عنوان و نام پدیدآور : آشنایی با توابع و متغیرهای اقتصادی موثر بر مبانی اشتغال(ایجاد، ثبات و توسعه پایدار).../ مولف عبدالله عصام رودسری.

مشخصات نشر : ساری: شلفین، ۱۳۹۳.

مشخصات ظاهری : ۱۵۱ ص.؛۵/۱۴×۵/۲۱س م.

شابک : ۵۰۰۰۰ریال:۹۷۸-۶۰۰-۱۰۰-۳۳۷-۰

وضعیت فهرست نویسی : فاپا

موضوع : اسلام و اقتصاد

موضوع : اسلام و کار

موضوع : شاغل

موضوع : اقتصاد -- ایران

موضوع : اشتغال -- ایران.

رده بندی کنگره : BP۲۳۰/۲/ع۶آ۵ ۱۳۹۳

رده بندی دیویی : ۲۹۷/۴۸۳۳

شماره کتابشناسی ملی : ۳۴۲۱۳۱۰

ص : ۱

اشاره

ص : ۲

اعوذ بالله من الشیطان الرجیم

ثواب ناقابل این اثر معنوی را به ساحت پاک و مقدس و مطهر ولی نعمت خود حضرت امیرالمؤمنین علی بن ابیطالب روحی له الفدا تقدیم می نمایم .

ص : ۳

قال الله تبارک و تعالی : « و هو معکم اینما کنتم »

سخنی با مخاطبین:

امید مؤلف بر آن است که پیام این نگارش که ثمره تحقیق و تلاش و تجربه بیست ساله این خادم است به مخاطبین خود هر چند در نسل های آینده باشند برسد .

(آمین رب العالمین)

ص : ۴

ص : ۵

ص : ۶

ص :

بسم الله الرحمن الرحیم

« اللهم صل علی محمد وآل محمد وعجل فرجهم »

ص : ۸

مقدمه:

اشاره

بسم الله الرحمن الرحیم

درفرهنگ گهربار ایران اسلامی ، همواره اشتغال وانجام فعالیت های اقتصادی ، با شرافت های اخلاقی ودینی و متأثر از آموزه های شریعت پاک حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم وعجل فرجهم ، با خون انسان های شریف و مؤمن این مرز و بوم عجین بوده و از سوی شارع مقدس بعنوان عملی عبادی در کنار سایر عبادات برانجام آن تاکید شده است، و لذا کار و تلاش صرف نظرازجایگاه رفیع اشتغال و آثار آن برروند رشد اقتصاد کلان و تجلی و ظهور آن درعزت وتعالی جوامع اسلامی و... ، بعنوان عامل اصلی برای رفع نیاز خانواده ، که نهاد اصلی هرجامعه وتشکلات اجتماعی آن را تشکیل

می دهد، برای هر فرد مسلمان وظیفه ای مقدس و به منزله جهاد فی سبیل الله و امری ستوده شده ازسوی حضرات معصومین علیهم السلام ، بوده است ، مجموعه بی بدیل شریعت پاک ومنزه آخرین فرستاده خداوند حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه وآله وسلم وعجل فرجهم ، مشحون از بهترین منشورها و دستورالعمل-های اقتصادی و بعنوان وسیله ای کارآمد برای برپایی عدالت اجتماعی ومدیریت صحیح جوامع بشری و هدایت کننده دربستری از اعمال صالح برای رشد فضائل اخلاقی و نیل به صفات برگزیده انسانی ومکارم اخلاق بوده و می باشد و لذا شارع مقدس درتمامی زمینه های اقتصادی وفعالیت های فردی واجتماعی و برای تمامی مبادی ذیربط اعم ازعامل و ناظر، دستورالعمل های متناسب ارائه داده وشرح وظایف و حدود اختیارات آنان را مشخص ومعلوم نموده است ودرسایه این رهنمودها، تمامی افراد جامعه اسلامی می توانند برپایه رفع نیازهای مادی درمسیر رشد و تعالی اخلاقی وشناخت ومعرفت خالق هستی وستایش وعبادت خداوند جهان آفرین و در مسیر رضای او گام بردارند ، ازخصایص وشاخصه های منحصر به فرد این مجموعه آن است که این قوانین ومقررات اقتصادی با هر محیط وظرف خاص هرجامعه سازگارشده و با دارا بودن پشتوانه های ارزشمند الهی ، ایمان ، ایثار و گذشت و... ، به الگوهای رفتاری نبی مکرم اسلام، حضرت محمدمصطفی صلی الله علیه وآله وسلم واهلبیت عصمت وطهارت علیهم السلام مزین و به معیارهای پسندیده ای همچون، دوری ازخدعه ، مکر، دروغ ، تزویر ، تجمل گرایی افراطی ، مصرف گرایی لجام گسیخته و... ، رعایت خوبی ، تقوی ، پاکی ، سادگی ، صله رحم ، انفاق ، ایثارثروت اضافی ، ترویج محبت ، ترحم ، دوستی وحمایت از نیازمندان ومحرومین و...، آراسته و به ابزارهای اقتصادی مخصوص به خود ، منحصر به فرد گردیده است، از ویژگی های دیگر این دستورالعمل، میل وآزادی اراده هر مسلمان مومن است که با رعایت آنها همانند سایر اعمال عبادی می تواند به خداوند خالق هستی تقرب جسته وجایگاه خود را درنزد او محترم نماید ، بدیهی است با این منظر و در چنین دیدگاه ، جایگاهی برای انحصار طلبی وتراکم ثروت برضد مسلمانان و مصالح آنان ، از قبیل احتکار ، گرانفروشی و... ، وجود نخواهد داشت والنهایه عبادت خداوند درکنار کار مشروع ودرسایه مدیریتی کارآمد وتوانا و منسجم و دربستر مناسب رشد وتعالی انسان ها انجام می گردد ، و به عبارتی ساده تراشتغال در اقتصاد اسلامی بر ارکان محبت ، انسانیت بشر دوستی و همنوع پروری و... ، استوار بوده و استثمار و تضیع حقوق دیگران و... ، در حدود آن هیچ

ص : ۹

جایگاه و منزلتی نداشته ، ندارد و نخواهد داشت ، نگارنده با اجرای این تألیف اراده نموده است ، وضعیت اقتصادی و جایگاه رفیع اشتغال درکشور را مورد کنکاش قرارداده واهمیت و ضرورت آن وسنگین بودن بار وظایف کارگزاران نظام را به لحاظ خطرات تهدید کننده ازسوی دشمنان عنود دین و ملت متذکر گردد و ضمن شناسائی دقیق علل اصلی نارسایی های حاکم بر اشتغال کشور، راهکارهای بنیادی وکاربردی آن را با ذکردلایل معرفی وبا ارائه الگوهای نمونه، روش ها و شیوه های اجرای صحیح را تبیین و نحوه مقابله با مشکلات احتمالی را نیزدرساده ترین شکل ممکن بیان نماید ، رعایت اختصار، سادگی عبارات و سهولت در روش تبیین، از بزرگی معانی واهمیت بسزا این گفتار نخواهد کاست وشرط لازم وکافی برای اجرای صحیح وموفقیت کامل ، مطالعه دقیق ، شناخت صحیح وتعامل مجدانه و تعهد کارگزاران نظام خواهد بود انشاء الله ،از خداوند متعال توفیق روز افزون طلب نموده وبراو توکل می نمائیم.

ومن الله التوفیق وعلیه التکلان

عبدا... عصام رودسری

شهریور ۱۳۹۰

ص : ۱۰

مبانی اقتصاد اسلامی وجایگاه رفیع اشتغال :

مطالعات و بررسی های انجام شده نشان می دهد که پس از ظهور وپیدایش دین مبین اسلام ، اساس خزانه داری کل ممالك اسلامی درعصر رسول خدا صلی الله علیه وآله وسلم ، پایه گذاری گردید و بودجه این مرکز ، از طریق وصول درآمدهای مربوط به زکوه ، خمس ، انفال ، خراج ، جزیه ، فیی ، غنائم و ... ، جمع آوری وحاصل آن برای رفع نیازمندیهای مسلمانان ، تامین خسارات و جبران کمبودهای جامعه اسلامی وحفظ وحراست از افراد ناتوان و نیازمند و... ، به مصرف می رسیده است ، اما با نهایت تاسف با تغییرظالمانه دررهبری جامعه مسلمانان و عدول مسلمان نمایان از اجرای اوامر الهی ، خلافت های غاصبانه ظهور یافته و با ایجاد بدعت های ناروا و اشاعه جور و استبداد ، جمع آوری و نظارت وصرف درآمدهای اسلامی از حدود شرعی و تعیین شده توسط نبی مکرم اسلام و وصی گرانقدر او خارج وبا گذشت زمان ، آثار این تغییرات دهشتناك همراه با ورود صدمات جبران ناپذیر برپیکره نظام اقتصاد اسلامی و مدیریت امور مسلمانان در تمامی جوامع اسلامی ظاهر گردید ، حرص حریصان و تکبر متکبران و.حسد حاسدان ، اسباب جاه طلبی وسودجویی وانحصار طلبی منافقان و ریاست طلبی آنان را فراهم والنهایه موجبات گسیختن شیرازه امور در نظام مدیریتی و مبانی دریافت ، نظارت ، توزیع وحتی مصرف کل ممالك وامت اسلامی را فراهم آورد ، تباهی ، اسراف وتبذیرحاکمان فاسد و غاصب ، علیرغم گسترش شکلی و ظاهری قلمروهای جغرافیایی ممالك اسلامی ودریافت وجوهات بی حدوحصر ، به دلیل تخریب ماهیتی مبانی وساختار های الهی آن ، سیر قهقرایی یافته و همانگونه که در خطبه حضرت صدیقه طاهره فاطمه الزهرا سلام الله علیها بدان اشاره وتصریح شده است ، انحراف از مدیریت رهبران منصوب الهی ، زمینه از هم پاشیدگی شیرازه امور و تفریق در وحدت و یکپارچگی جامعه اسلامی و همچنین اضمحلال واز بین رفتن انسجام و عملکرد صحیح پایه ریزی شده توسط نبی مکرم اسلام را فراهم نمود و متعاقب این وضعیت اسفبار ، نهال نوپا وجوان اسلام ، نیازمند فداکاری های جانکاه و جانفشانی های عاشقانه و شهادت های جانسوز امامان معصوم و مبارزات بی امان این مظلومان و پیروان صدیق واصحاب خالص وخاص آنان گردید ، راه پرنشیب وفرازی که با حاکمیت مطلق استبداد در تبعیدهای جابرانه ، شهادت های همراه با شکنجه در زندان–های مخوف ، ترورهای ددمنشانه ، تهیج عوام متعصب برقتل وغارت و مصادره اموال وتجاوز به عرض و آبرو آن بزرگواران و پیروان مظلوم آنان متجلی گردید و در این فتنه دامنگیر، جزقلیلی از وفاداران و رعایت کنندگان حقوق الهی، بقیه از مسیر اصلی هدایت خارج شدند و... ، و ازمیان این امواج متلاطم وطوفان های سهمگین ، شیعیان وپیروان خالص، تعالیم وآموزه های شریعت پاك الهی را از امامان معصوم اخذ و با زحمت ومرارت های غیر قابل وصف به میراث قرار دادند ، براساس این تعالیم، احکام شرعی استخراج وابواب قواعد و نحوه فعالیت های اقتصادی در قالب اشتغال مشروع تعریف و مقدمات و موخرات و شروط وضوابط حاکم وناظر برحدود آن برای رفع نیازها واحتیاجات مادی ومعنوی و... ، مسلمانان اعلام گردید، بنابراین با توجه به آنچه گذشت لازم است مسلمانان در نظام مدیریت اقتصاد اسلامی، خصوصاً در زمان غیبت امام معصوم حضرت مهدی عج الله تعالی فرجه الشریف ، به تمامی این ایثارها وجهادها ارج نهاده وبعنوان قدردانی ازاین زحمات وجانفشانی ها ، با برقراری نظم و استواری در انجام فعالیت های اقتصادی ، بطور کاملاً منسجم وهماهنگ و با تعامل سازنده ، موجبات رشد وتعالی اقتصادی امت اسلامی را فراهم نمایند. انشاءالله تعالی

اهمیت وضرورت بحث اقتصادی اشتغال:

ص : ۱۱

اعتقاد نگارنده برآن است که با توجه به شرایط کاملاً بحرانی و حاد و خطرناک جهانی که به لحاظ اقتصادی وسیاسی واعتقادی و از طروق مختلف وبا بکارگیری ابزارهای رنگارنگ شیطانی از سوی دشمنان کینه توز وحیله گر برعلیه اسلام ومسلمین جهان عموماً وعلیه نظام مقدس اسلامی وملت مسلمان ایران خصوصاً ، ساری وجاری می باشد وبا توجه به معضلات حاد واضطراری اقتصادی که گریبانگیر مردم ومسئولین دلسوز ونظام مدیریتی کشور می باشد وبا عنایت به اینکه اساساً دشمنان قرآن واسلام ومسلمین بطور دائم ومستمر تمامی تلاش ومساعی خود را درراه مقابله با توسعه روز افزون وجهانگیر دین مبین اسلام بکار گرفته اند ، رفع معضلات حاد معیشتی مسلمانان و برطرف نمودن احتیاجات مادی ومعنوی آنان، صرف نظر از اینکه امری کاملاً ـ عبادی وخداپسندانه محسوب می گردد ، من حیث المجموع موجبات سرفرازی وسرافرازی ملت های مسلمان را در جهان فراهم خواهد نمود. ولذا برتمامی خادمان وکارگزاران ومدیران نظام به لحاظ امر شرعی، واجب است که به وظایف خطیر خود دراین برهه هولناک از زمان غیبت امام

زمان عج الله تعالی فرج الشریف ، که مسلمانان جهان درخطر تهاجمات ددمنشانه دشمنان شریعت پاک آخرین فرستاده خداوند حضرت محمد صلی الله علیه وآله وسلم قرارگرفته اند ، به عظمت وظایف خود توجه کامل را معطوف نمایند ودرراستای مصالح جامعه به اقامه قسط وعدل پرداخته وفعالیت های سالم اقتصادی را برپایه های اخلاقی آن استوار واز رذائل آن همچون تقلب ، نیرنگ ، استثمار ، رشوه خواری ، اختلاس ، احتکار ، انحصار طلبی و ... ، دور نگاه داشته وثروت های عمومی را به شرحی که مذکورخواهدگردید ، در تحت نظارت عالیه خود قرار داده وسرپرستی اموالی که میراث گذشتگان وسرمایه آیندگان است را مجدانه حفاظت و نگهداری وآنچه که در ایام غیبت امام معصوم، حراست آن برعهده آنان است را با تعامل همه جانبه محفوظ وثمره آن را در راه خوشبختی ورفاه جامعه اسلامی حال وآینده ، مدیریت ورهبری نموده ومسیرهای حرکت ومشی کلیه فعالیت های اقتصادی را برای ایجاد زمینه های کارو اشتغال مناسب بسترسازی وآنگاه با قلبی آکنده از اشتیاق ووجودی خسته از انجام وظیفه ، در انتظار ظهور آخرین منجی جهان بشریت حضرت مهدی عج الله تعالی فرجه الشریف لحظه شماری نمایند ، تا انشاءا... هرچه زودتر یادگار زهرای اطهر سلام الله علیه ، وآخرین نماینده خالق هستی ، جهان پر ازظلم وجور را از قسط و عدل خود مشحون و لبریز سازد. (آمین رب العالمین) .

ص : ۱۲

اهداف نگارنده از تألیف این کتاب:

نگرشی ژرف و عمیق بر مکانیسم و نحوه عملکرد سیستمی اقتصاد اسلامی ، بیانگر وجود ماهیتی بالقوه توانمند و با قابلیت انعطاف فوق العاده و نیز قدرت اثربخشی پرشتاب و برخورداری آن از پشتوانه های مطمئن ذاتی در تبدیل به

توانائی های بالفعل و همچنین سرعت غیرقابل وصف تاثیر این انرژی و پتانسیل، در برطرف نمودن نیازمندی های دهشتناک ومحرومیت های رنج آورجامعه اسلامی، درکمترین زمان ممکن می باشد و لذا نگارنده برآن است تا پس از تبیین اهمیت وضرورت این موضوع ، ازطریق بررسی وضعیت موجود اقتصاد کشور وکشف علل نارسایی ها و سپس تطبیق بعضی از این شرایط با شرایط کشورهایی که در وضعیت فعالیت های اقتصادی مشابه با کشور ایران می باشند ، اولویت های بلند مدت بنیادی درایجاد اشتغال وتوسعه پایدار آن را ، در قالب راهکارهای بنیادی مشخص و معرفی نموده وسپس با بیان هدف اصلی، راهکارهای کوتاه مدت کاربردی را در قالب شیوه های عملیاتی واجرایی ، به منظور ایجاد اشتغال وتوسعه پایدارآن معرفی نماید ، لازم به ذکر است که از خصایص و ویژگی های این نگارش ، شفاف بودن ، عملیاتی بودن ، اجرای سریع ، قابلیت استفاده و بهره گیری ابزارهای فعال موجود و قهراً غیر ضروری بودن صرف هرگونه هزینه (که معمولاً ـ از موانع اجرایی و عملیاتی محسوب می گردد)، و نیز سهولت بکارگیری واثربخشی سریع ونیل به اهداف پیش بینی شده درحداقل زمان و... ، خواهد بود ، نگارنده براین باور است که به حول وفضل الهی وعنایات حضرات معصومین علیهم السلام ، اجرایی نمودن راهکارهای کاربردی و بنیادی این نگارش، بدون هیچ شک وشبهه درکوتاه ترین زمان، قادر خواهد بود بهترین و موثرترین نقش ، برای حل معضل های حاد پیش روی مسئولین و کارگزاران نظام ورفع دغدغه های مداوم آنان ، در رابطه با موضوع اشتغال متقاضیان و توسعه پایدار آن را ایفا نماید .(انشاء الله تعالی)

ص : ۱۳

بررسی وضعیت موجود اقتصاد کشور در رابطه با اشتغال:

بررسی وضعیت موجود اقتصاد کشور نشان می دهد که درسالیان ماضی تلاش وافری جهت افزایش درآمدهای دولت چه ازطریق مستقیم ویا غیرمستقیم ویا ازطریق بکارگیری ابزارهای مختلف موثر بر پارامترهای اقتصادی از قبیل : کاهش هزینه های غیرضروری دستگاههای اجرایی ، کاهش نقش تصدی گری دولت در فعالیت های اقتصادی ، اعمال سیاست های خصوصی سازی ، سعی در افزایش دریافت های ارزی وریالی ، بکارگیری ابزارهای پولی ومالی ، اتخاذ سیاست های انبساطی وانقباضی ، کنترل شدید نقدینگی وکاهش سرعت گردش پول وضریب تکاثری ، مهار تورم ومبارزه همزمان با رکود اقتصادی ، سعی در جلوگیری از واردات غیر قانونی کالاها با هدف جلوگیری از بروز بحران-های اقتصادی و... ، تقویت صادرات کالاهای غیرنفتی با هدف خروج از اتکا به اقتصاد تک محصولی (صادرات نفت) ، افزایش وکاهش تعرفه های گمرکی وافزایش ویا تغییرات در ضرایب مالیاتی ... ، صورت گرفته است ، حرکت وسیر برنامه های اقتصادی دولت مردان درکنار حرکات پر رمز و راز اقتصادی کشورهای پیشرفته ، نشان از کاروتلاش مستمر به منظورتثبیت موقعیت های مناسب وسعی در حفظ توازن و تعادل اقتصاد کشور در وضعیت بحرانی حاکم جهانی دارد ، برگزاری نشستها مختلف ، تشکیل کارگروههای اقتصادی ، اصلاح دستورالعمل ها و... ، انجام مطالعات مستمر و سعی درحل مشکلات ومعضلات پیش رو ، همواره در دستور کار اندیشمندان و محققین قرارگرفته و تکاپو درراستای رفع محرومیت ، فقر ، تامین آموزش ، بهداشت ودرمان و.. ، از نگرانی ها و دغدغه های مسئولین می باشد ، یکی از مهمترین این نگرانی و دغدغه های مهم، توجه وپرداختن به موضوع مهم وحیاتی اشتغال ومسائل مربوط به آن اعم ازموضوع ایجاد ، حفظ وتوسعه پایدار آن می باشد ، که اعطاء انواع مختلف وامها اعم از زودبازده وخود اشتغالی وتولیدی و... ، اصلاح موارد بیمه ای ، پرداخت سوبسیدهای تشویقی ، جایزه به کار آفرینان وصادرکنندگان نمونه و... ، از آن جمله می باشد ، اما من حیث المجموع ، امعان نظر برمفاد گزارشات واصله و نتایج اعلامی و... ، حاکی از آن است که عملکرد مبادی ذیربط ومطالعات انجام شده، نتوانسته است انتظارات مسئولین را دراین رابطه برآورده سازد وازطرفی نه تنها معضل مورد بحث همچنان درپیش روی کارگزاران قراردارد بلکه نگرانی هایی نیزدر رابطه با حفظ اساس اشتغال خصوصاً دربعضی از جنبه های آن روز افزون گردیده است که در این راستا ، مشکلات در نحوه اعطاء وبازپرداخت تسهیلات بانکی برای ایجاد اشتغال ، عدم وجود امکانات کافی برای تولید و عرضه کالاهای غیرقابل رقابت ازسوی رقبای جهانی و... ، و بحران های حاصل از آن ، بودجه ریزی های مجدد دولت دربخشهای اعتبارات جاری وعمرانی ،وجودموانع درتامین مناسب منابع ارزی وریالی ، افزایش قیمت های جهانی درارائه کالا وخدمات ، تولید انبوه کالاها وکاهش هزینه های تمام شده از سوی تعدادی از کشورهای و... ، از دیگر معضلات حادمرتبط با این مبحث است ، که با بررسی موضوعی دقیق دراساس تمامی این معضلات ، نگارنده به منظورریشه یابی

ص : ۱۴

وجمع بندی و ارائه طریق ، تمامی این نارسائی ها و معضلات را حول دو محور اصلی گردآوری و دسته بندی نموده است:

الف (– محور اول) معضلات اثر گذار برهزینه های دولت :

ب- (محور دوم) معضلات اثرگذار بر درآمدهای دولت :

الف- معرفی مسائل ونارسایی هایی که بر موضوع هزینه های ذاتی وتبعی دولت اثر گذاری می نماید :

بررسی های بعمل آمده نشان می دهد که در راستای رفع این معضل اقداماتی صورت گرفته است که ازآن میان می توان به اعمال روشهایی دررابطه با کاهش نقش تصدی گری دولت در اقتصاد واعمال سیاست های خصوصی سازی اقتصادی و... ، به شرحی که قبلاً- نیز مذکورگردید اشاره نمود ، اما اعمال اینگونه سیاستها صرف نظر ازعوارض قهری وجانبی آن، به دلیل گسترگی موضوع ، نتوانسته است معضل این محور را آنچنان که شایسته آن است مرتفع نماید ، زیرا دولت درهر صورت ناگزیر از بهره گیری از ابزار ووسایل می باشد ولاجرم می بایست بخش عظیمی از هزینه های خود را دراین بستر هدایت نماید ومطالعات بعمل آمده درسالیان اخیر موید این حقیقت و واقعیت است که از کل اعتبارات تخصیصی بودجه های جاری وعمرانی ، چیزی درحدود نیمی از آن صرف خرید ، توسعه وتجهیز ونگهداری اموال دولتی می گردد.

در ابتداء امر به نظر می رسد این رقم بسیار زیاد ویا مبالغه آمیز باشد اما به اعتقاد نگارنده ، این ارقام سالیانه علیرغم این ذهنیت ، در مقابل مجموعه های عظیم انباشته شده از قبل کشور ، رقمی بسیار بسیارناچیز است زیرا بحث نگهداری اموال دولتی به معنی واقع کلمه وهزینه های مربوط به آن که به تصور غلط در نگاهداری حساب میزها وصندلی ها و... ، ادارات دولتی خلاصه می شود با مصداق واقعی وتعریف کلمه فاصله بسیار زیادی دارد.

ولذا درتعریف نگارنده اموال دولتی ، به مجموعه عظیم موجود و انباشته شده از قبل ودرطی چند هزارسال اطلاق می شود که نسل کنونی وآینده وارث آن محسوب می شوند ، اما متاسفانه چون این ارتباط حیاتی در آن فرهنگ سازی نگردیده است معنی تعریف شده از آن استنباط نمی گردد ، بطور مثال اگر به میراث های فرهنگی وتاریخی که بطور مرتب ومستمر اخبار غارت وچپاول وخروج غیرقانونی آنها از مرزهای کشور گزارش می گردد ، با این دیدگاه که این میراث ها با توان بالقوه و عظیم نهفته درخود ، می توانند ازطریق مدیریت صحیح در مجموعه های فرهنگی ، دیدنی وتاریخی همانند سایر کشورها (هند ، ترکیه ، اسپانیا ، اتریش ، فرانسه ، ایتالیا و...) تجلی و به جاذبه های عظیم تاریخی گردشگری و یا موزه های دیدنی تبدیل شده وبرای اقتصاد کشور ، بیشتر ازچاه-های نفت موجود ارزآوری نمایند وهمچنین از محل درآمدهای ارزی وریالی حاصله، موجبات اشتغال جامعه را بطور مستقیم و یا غیرمستقیم و ازطریق ایجاد وتقویت بخش های سرمایه ای و... ، فراهم نمایند ، قطعاً حساسیت وتوجه به حفظ وحراست آنها بعنوان اموال دولتی در همه آحاد جامعه بیشتر می گردید واین امریعنی بی تفاوتی درواقع درعین حال که یک مصیبت ملی واقتصادی است ، یک معضل حاد فرهنگی واجتماعی نیز محسوب می گردد ، بدیهی است با توجه به ادامه این وضعیت ، روند ایراد خسارت وصدمات جبران ناپذیر بر پیکره مجموعه اموالی والنهایه اقتصاد کشور وارد آمده و لذا این کاستی ها ونارسایی ها به لحاظ اثر گذاری مستقیم وغیر مستقیم ، من حیث المجموع خطرات عظیم را در مسیرسرمایه گذاری های دولت وخصوصاً بخش اشتغال بوجود آورده و به اجباردولت خدمتگزار را مجبور به انجام بودجه ریزی های مجدد و... ، می نماید ، عدم تفکر سیستمی وفقدان

مدلی جامع وپویا ، عدم قانونمند بودن

ص : ۱۵

مبادی ذیربط در مجموعه نظام اموالی از دلایل قطعی وجود نقاط ضعف در سیستم اموالی کشور وموید عدم تخصیص مطلوب وبهینه عوامل درگیردروضعیت موجود می باشد.

ب- (محور دوم) معضلات اثرگذار بردرآمدهای دولت :

ب- معرفی مسائل و نارسایی هایی که بر موضوع درآمدهای ذاتی و تبعی دولت اثرگذاری می نماید:

بررسی دروضعیت بخش های مهم درآمدهای دولت نشان می دهد که معضلات حادی که ریشه درمدیریت های اشتباه ، فرهنگ های غلط جامعه ، عدم آگاهی لازم مبادی ذیربط و... ، دارد ، مانع از حصول درآمدهای واقعی دولت وعدم هدایت موثرآن در اهداف تعیین شده ، خصوصاً در بخش اشتغال وسایر مباحث مربوط به آن (مستقیم وغیرمستقیم)

می باشد و همچنین این بررسی ها دلالت برآن دارد که نارسایی های موجود درساختارهای درآمدی دولت ، در بخش-های ریالی وارزی به دلیل عدم انطباق شاکله این موارد بر موازین اسلامی به وجود آمده است ، به عبارتی دیگر به شرح آنچه مذکور خواهد گردید ،تمامی متغیرهای موثردراین محور ، به ظاهر درمدار خود ساری وجاری می باشند اما دقت درعملکرد وشیوه های اجرایی وفرایند این متغیرها و... ، اثبات می نماید که با نهایت تاسف هیچ یک از این عوامل برمدار صحیح واصلی خود حرکت نکرده وبطور کاملاً ـ غیرموثر ، صرفاً دارای حرکاتی نمادین وبی محتوی هستند ، تا حدی که می توان ادعا نمود ، منابع درآمدی دولت دربخش های ارزی (غیر ازصادرات نفت وخدمات) ، صرفاً درصادرات کالاهای غیر نفتی که ماهیتاً بخش ناچیزی از تولید ناخالص ملی را تشکیل می دهد خلاصه ومتمرکز شده است.

بررسی دریافت ها و پرداخت های این بخش به شرط آنکه عوامل اجرایی دولت یعنی کارگزاران مرتبط دراین بخش وتوابع آن را نیزجزء هزینه های مربوطه ، اعم ازمستقیم ویا غیر مستقیم فرض نمائیم (که قطعاً این فرض پنهان جزء هزینه های آن محسوب می گردد) ، حاصل دارای خروجی وبازده منفی خواهد بود ، زیرا هزینه تمامی این پرداختها از ناحیه بودجه های دولتی پرداخت می شود ، بدون آنکه

هزینه های آن در دریافتهای حاصله در بخش خصوصی محسوب گردد که خلاصه فرمولی آن به شرح ذیل است :

F = سود حاصله بازرگانان از محل صادرات کالاهای غیر نفتی.

B = درآمد حاصل از فروش کالاهای عرضه شده دربازار هدف یا مقصد .

A = سرجمع هزینه کالا وخدمات صادراتی توسط بازرگانان .

الف – هزینه نهایی خرید یا تولید کالا وخدمات .

ب- هزینه حمل تا محل بارگیری .

ج- سرجمع هزینه های بیمه ای .

ص : ۱۶

د- هزینه های حمل کالا تا مقصد .

ه – هزینه های متفرقه .

(ه + د+ ج+ ب+ الف) =A (فرمول ۱)

A – B = F (فرمول دو)

D - سوبسیدغیرمستقیم یـا هزینه هـای پنهـان دولت برای صـادرات یـا پرداخت ضـمنی مسـتقیم غیرمسـتقیم دولت که درمحاسـبات سودحاصله بازرگانان مستتر بوده ولی محاسبه نمی گردد.

و- هزینه هـای دائمی مسـتقیم درحـال پرداخت دولت و یـا مجموعه هزینه های مربوطه به ارائه خـدمات مسـتقیم دولتی اعم از هزینه های پرداخت حقوق ودسـتمزد وسایر هزینه های اداری وسازمانی به کارکنان دولت وکارگزاران در ارتباط با تسـهیل امورمربوط به بازرگانانی خارجی .

ز- پرداخت هزینه های نقدی وپرداختهای تشویقی به صادرکنندگان و... ،

ج- هزینه های مطالعاتی ، ارشادی ، تبلیغاتی ، انجام سمینارها وبرگزاری جلسات و... ،

(ج + ز + و) = D (فرمول ۳)

K = هزینه واقعی وقطعی انجام شده برای صادرات کشور.

E = سود حاصل با توجه به هزینه های واقعی بعمل آمده برای کالاهای صادراتی.

D + A = K (فرمول ۴)

] (E =] B – (+ A D (فرمول ۵)

شناخت علل نارسایی:

کنکاش وجسـتجوی دقیق بعمل آمده از سوی نگارنده دراساس وریشه موضوعات مربوط به اشـتغال ووضـعیت حاکم بر پارامترهای موثر بر آن ، نشـان می دهـد که در وضـعیت ما نحن فیه ، موضوع اشـتغال اساساً وابسـته به عواملی که در حال حاضـر برپویایی آنها تلاش وکوشـش می شود اسـتوار نبوده وبه همین دلیل نه تنها این روند برموضوع اشـتغال وایجاد و حفظ وتوسـعه آن اثری نداشـته ، بلکه به دلیل رشد جدا از بستر صحیح ومدار مربوطه و فرض غلط آن بعنوان متغیر ، عوارض نامطلوب مخصوص به خود را نیز ایجاد نموده است ، بعبـارتی دیگر موضوع اشـتغال اساسـاً به عکس آنچه تصور می شود اساساً متغیر اقتصادی محسوب نمی گردد تا ایجاد وحفظ وتوسعه پایدار آن تابع عواملی چون اعطاء وام وتسهیلات بانکی اعم اززودبازده ، خود اشتغالی ، تولیدی و ... ، ویا واگذاری

ابزارکار ، امکانات و... ، باشد و لذا به دلیل همین تصور اشتباه و تصویرنادرست ازروند حاکم وعلیرغم تلاش بی وقفه بعمل آمده دراین رابطه ، نه تنها اشتغال توسعه مطلوب را نداشته بلکه براساس و مبانی اشتغال ایجاد شده وموجود از قبل خود نیز ، اثر نامطلوب وارد نموده است ، تا حدی که گروهی از صاحبان مشاغل وحرف ، به دلیل عدم نیل به اهداف از پیش تعیین شده خود ، دچار بحران های مالی وخسارات غیرقابل جبران گردیده اند ، که عدم توانایی درپوشش هزینه های جاری و یا عدم استطاعت در بازپرداخت اقساط تسهیلات بانکی دریافتی و... ، از آن جمله می باشد .

ص : ۱۷

نگارنده براین باوراست که علت اصلی نارسایی درایجاد و حفظ وتوسعه پایدار اشتغال ، چه از لحاظ ذاتی ویا تبعی ، به دلیل عدم شناخت صحیح متغیرهای موثر بر موضوع اشتغال بوده است ، با این توجه که اشتغال درارابطه با رفع فقر وعوارض ناشی از آن متغیر ، ولی درارابطه با ایجاد وحفظ وتوسعه آن یک تابع اقتصادی محسوب می گردد ، نه متغیر وبه همین دلیل تمامی برنامه ریزی های بعمل آمده دراین رابطه وحتی تشکیل کارگروه های تخصصی و... ، نتوانسته ونخواهند توانست رضایتمندی مورد انتظار را برآورده سازند. با توجه به آنچه اعلام گردید ، تنها با شناخت متغیر موثر بر تابع اشتغال می توان مبناء واساس صحت تغییرات در ایجاد ، حفظ وتوسعه پایدارآن را ضمانت نمود و براساس بررسی های بعمل آمده از سوی نگارنده محرز گردیده که اشتغال ، ایجاد ، حفظ وتوسعه پایدارآن تنها تابع گسترش همین شاخصه یعنی زمینه اشتغال است ولذا تنها با شناخت این متغیر به لحاظ ماهوی وورود به مباحث شکلی آن ، قابلیت هدایت مولفه ها بطورصحیح واستقرار عوامل درمدارهای اصلی امکان پذیر خواهد بود ، بنابراین با توجه به اینکه اساساً اشتغال به لحاظ ذاتی دراین مکانیسم ، تابع اقتصادی وگسترش زمینه اشتغال متغیر محسوب می گردد ، قهراً براین اساس هرگاه منحنی زمینه اشتغال سیر نزولی داشته باشد ، اساس وبنیان حفظ وایجاد اشتغال وتبعاً توسعه پایدارآن نیز با بحران فزاینده روبرو والنهایه محکوم به نابودی خواهند گردید ، حال با توجه به شناسائی این شاخصه ، لزوم ونحوه تعیین اهداف راهبردی و اجرایی به منظور عملیاتی نمودن این متغیر در برنامه ریزی های بلند مدت و کوتاه مدت مشخص و معلوم می گردد و درخصوص این موضوع ، نگارنده با سرعت از مقوله شرح وبسط وبیان موضوع آن به صورت توصیفی خارج و با عنوان نمودن جنبه های عملی آن ، ضمن بررسی دقیق این نارسایی ها ، پیشنهادات خود را جهت اتخاذ تمهیدات لازم به منظور حرکت سیستمی ودربستری صحیح ونحوه قرارگرفتن مبانی آن در مدار اصلی ، با توجه به ابزارهای موجود و دراختیار دولت ودرقالب راهکارهای عملیاتی معرفی می نماید.

– تشریح ماهیت دومحور اثر گذار :

بررسی های بعمل آمده در تطبیق وضعیت شاخصه شناسائی شده با دو محور اثرگذار برهزینه ها و درآمدهای دولت نشان می دهد که انجام هرگونه اصلاحات دراین دو محور بطور مستقیم و غیرمستقیم براشتغال ، ایجاد ، حفظ وتوسعه پایدار آن اثرات حیاتی دارد وبه شرحی که مذکور خواهد گردید این دو محور به شدت به یکدیگروابسته ولازم وملزوم یکدیگرند ولذا وقتی از حفاظت وحراست مجموعه اموالی کشور سخن به میان می آید ، درواقع سخن از ایجاد اشتغال پایدار و جذب نیروهای انسانی در سطحی گسترده برای نگهداری ، تجهیز ، آماده سازی و... ، آن خواهد بود که ماهیت این خدمات متقابل با توجه به اهمیت ولزوم تقویت و توانمندی دولت در محور اول ، مقدمه ایجاد درآمدهای غیرقابل انتظار درمحور دوم است و به عکس آنچه تصور می گردد ، اینگونه خرج کرد علیرغم ظاهر هزینه ای خود ، ماهیت هزینه ای ندارد زیرا عملاً یک نوع سرمایه گذاری سود آور را درضمن ایجاد اشتغال پایداروتوسعه آن ضمانت می نماید ، به عبارت دیگر وبراساس این دیدگاه تمامی هزینه هایی که برای حفظ و حراست وآماده سازی جهت ایجاد درآمد برای دولت صورت می پذیرد ، صرف نظر ازاینکه با ایجاد صرفه جویی درهزینه های دولت از بودجه ریزی مجدد برای پیشبرد امورمستغنی می گردد ، موجبات بروز وظهور درآمدی حیرت انگیز را برمولفه های موثر درآمدی دولت فراهم خواهد نمود وبدیهی

ص : ۱۸

است دربکارگیری این مکانیسم ، مازاد درآمدهای حاصله در بخش های سرمایه ای دیگر برای ایجاد اشتغال وتوسعه و... ، بکارگیری خواهد گردید، به عبارت دیگر با توجه به اینکه در وضعیت موجود بسیاری از به ظاهر سرمایه گذاری های دولت خصوصاً دربخش ارزی وریالی صادرات غیرنفتی ، ماهیت هزینه ای داشته وعملاً ـ تاثیرخاصی روی تولید ناخالص ملی ندارد ، بالعکس بسیاری از هزینه هایی که بکارگیری آن ماهیت سرمایه ای داشته واثرات آن بر تولید ناخالص ملی غیرقابل تصور است ، اساساً نادیده گرفته شده است. بنابراین با توجه به آنچه مذکورگردید اثبات می گردد که مقوله اشتغال اعم از ایجاد حفظ وتوسعه پایدارآن ، اصالتاً درنهاد این دو محور مستتر وقهراً با شناخت علل نارسایی درمحور اول ودوم وارائه راهکارهای اجرایی آن در واقع بالاترین گزینه ها در نیل به اهداف به منظور حل مسائل ومشکلات پیش رو حاصل خواهد گردید.

- شناخت علل نارسایی درمحور اول :

همانگونه که قبلاً ـ بیان گردید یکی ازعلل مهم وجود نارسایی درهزینه های دولت ، عدم توجه وعدم شناخت کافی از بزرگی وعظمت وگرانقدر بودن مجموعه اموال تحت اختیاردولت ونقش غیرقابل تصورآن به عنوان لازمه وپیش زمینه ایجاد درآمد های سرشار برای دولت درمحور دوم واثرات غیر قابل انکار آن در تقویت بخشهای سرمایه ای و... ، بوده واین ضعف در واقع یکی از علل اصلی ذاتی نابسامانی موجود در ساختار محور دوم است که به دلیل عدم اتخاذ تمهیدات لازم درحفظ وحراست آنها بوجود آمده و علیرغم جایگاه رفیع آن به عنوان اهرمی بسیار موثر درامر ساماندهی اقتصاد کشور مورد توجه قرار نگرفته و لذا حفرات پنهان درمسیر سرمایه گذاری های دولت در همین بخش ، بطور کاملاً موثر از بهره وری آنها کاسته ومسئولین را مجبور به بودجه ریزی مجدد در همان بخش می نماید. کاستی ها ونارسایی های موجود ، لزوم دستیابی وبهره گیری از مدلی جامع وپویا را از طریق قانونمند نمودن مبادی ذیربط اموالی اثبات می نماید ، بررسی های بعمل آمده از سوی نگارنده نشان می دهد که اصول ومبانی اجرایی ومدیریتی درنگهداری مجموعه اموالی کشور منسجم نبوده وبا سازوکارهای وضعیت روز جهان هماهنگ نشده واساساً شیوه نگهداری این مجموعه عظیم ، صرف نظراز وجود ایرادات اساسی در اجرای آن حتی به شیوه های سنتی موجود علیرغم وجود مراجع بسیارزیاد نظارتی و... ، کما فی السابق بطورکاملاً اسف بار وبدون انسجام مبادی ذیربط ، دارای وضعیت همچنان خسارت بار است وهمچنین شیوه های اجرایی در این مجموعه به دلیل مطلوب نبودن عملکرد سیستمهای اموالی که ریشه در ناهماهنگی واحدهای ذیربط اموالی در خارج وداخل دستگاههای اجرایی دارد، کارایی لازم را نداشته وقادر به حفظ مجموعه نمی باشند ولذا برخورداری از یک سیستم صحیح وپویا در نظام اداری ومالی دستگاههای اجرایی جهت حفظ وحراست از این مجموعه عظیم ، امری حیاتی واجتناب ناپذیراست با توجه به آنچه گذشت عدم توجه به اجرای راهکارهای ارائه شده (بنیادی وکاربردی) وادامه وضعیت کنونی وموجود ، مجموعه عظیم اموالی را به دلیل وجود ایرادات اساسی در ساختارهای حفظ ونگهداری وامور نظارتی آن ، اعم از بخش دولتی وملی ، دچارخسارت غیرقابل جبران نموده و خواهد نمود وقهراً با ادامه این روند ، دولت قادر به تقویت ویا سازماندهی مدیریت های مربوطه به آن نبوده ونمی تواند ازصرف هزینه های مجدد اجتناب نموده ویا از محل صرفه جویی وهدایت آنها در مسیر سرمایه گذاری موثر بر پارامترهای اشتغال ، بهره برداری لازم وکافی را حاصل نماید ، زیرا اضافه رفاهی که می توانست از محل صرفه جویی ها وتخصیص های بهینه عوامل دربخشهای سرمایه ای ومولد ، صرف ایجاد اشتغال وحفظ وتوسعه آن حاصل شود بدست نیامده است .

ص : ۱۹

– شناخت علل نارسایی ها در محور دوم :

بررسی دروضعیت بخش های مهم درآمدی دولت نشان می دهدکه معضلاتی حاد ، مانع ازحصول درآمدهای واقعی دولت وعدم هدایت موثر آن در اهداف تعیین شده خصوصاً دربخش اشتغال می باشند ، متغیر های موثری که بظاهر درمدار صحیح واصلی حرکت می نمایند ، اما امعان نظر بروضعیت وماهیت عملکرد آنان نشان می دهد که حرکت آنان بطور کاملاً غیر موثر بردرآمدهای دولت اثر گذاری نموده ومن حیث المجموع ، بخش ناچیزی را از در آمد دولت و تولید ناخالص ملی تشکیل می دهند ، درحالی که انطباق این مولفه ها با وضعیت های اقتصادی در کشورهایی که در شاکله مشابه اقتصادی کشور ایران قرار دارند ، از نابسامانی وهرج ومرج کامل حاکم براین پارامترها بطور کاملاً۔ تعجب آور ودرعین حال تاسف آور حکایت دارد. همانگونه که ذکرگردید خسارت وارده بر منابع درآمدی دولت موجب گردیده تا اعمال سیاست ها برای رفع نیازهای اولیه و ایجاد امور رفاهی کشور وبرنامه ریزی های بنیادی مسئولین با شکست مواجه ویا حداقل با چالش های تاثیر گذار روبرو گردد وحال آنکه توان بالقوه محروم از توجه ، دربخش هایی از منابع درآمدی دولت که به نمونه هایی از آنها اشاره خواهد شد از چنان پتانسیل و انرژی زاید الوصفی برخوردار است که به باور نگارنده، دولت را از هرگونه افزایش جهت کسب درآمد بیشتر ازطریق افزایش ضرایب مالیاتی ، مستقیم ویا غیر مستقیم ویا اخذ عوارض و... ،(که هر کدام صرف نظر ازآثار تورمی و... ، دارای بازتاب های سوء اجتماعی وسیاسی واقتصادی ، مخصوص به خود هستند) ، کاملاً بی نیاز خواهد نمود ولذا نگارنده به بذل توجه ودقت کافی برآزاد سازی توانائی های بالقوه موجود درتمامی مولفه های تشکیل دهنده ساختارهای درآمدی دولت تاکید داشته ، که در این کتاب، مطالعه وبررسی در دو مقوله موجود دربخش انفال انتخاب گردیده که به نظرراقم سطور ، مهمتر و موثرتر به نظر می رسد ، بدیهی است عزم ملی در یک حرکت سریع وقاطع وبازبینی تمامی این پارامترها وتبدیل توان های بالقوه آنها در کمترین زمان ممکن به فعلیت های سازنده وتخصیص آنها به بهترین ابزارهای مورد نیاز طرح ها وبرنامه های در دست اجرای دولت از جمله اشتغال وتوسعه امور رفاهی و... ، در وضعیت اضطراری حاکم بر اقتصاد کشور ، بطور قطع ویقین می تواند موجبات شکوفایی هرچه بیشتر اقتصاد کشور درعرضه داخلی و بین المللی را فراهم و بعنوان نقطه عطفی تاریخی ، درحرکت رو به پیش وتعالی اقتصادی کشور عمل نماید (انشاء الله تعالی) ، همانطورکه درقبل اشاره گردید، مجموعه انفال دراختیار دولت اسلامی ازجمله منابع درآمدی نظام اقتصادی است که تولیت آن درزمان غیبت امام معصوم با دولت اسلامی است و بایستی بطور کاملاً۔ صحیح و اصولی برای رفع نیازهای اضطراری مسلمین و ساز و کارهای امور معیشتی آنان از جمله ایجاد اشتغال و... ، مصرف گردد.

معرفی بخش های مربوط به ارائه راهکارها و الگوهای اجرایی و عملیاتی:

با توجه به آنچه عنوان شد ، بررسی وضعیت موجود کشور و شناخت علل نارسایی ها خصوصاً حول دو محور اثر گذار برهزینه ها ودرآمدهای دولت در مباحث قبل بررسی گردید ، در محور اول مسائل ونارسایی هایی مورد توجه قرارگرفت که برموضوع هزینه های ذاتی وتبعی دولت اثرگذاری می نماید و همچنین مشخص گردید که چگونه بسیاری از سرمایه گذاری های دولت با هدف ایجاد درآمد ، عملاً ماهیت هزینه ای داشته وحال آنکه بسیاری از انواع

سرمایه گذاری ها وجود دارند که به عکس ظاهر هزینه ای خود ، دارای ماهیت اشتغالزایی ودرآمدی می باشند که بعنوان نمونه به تعدادی از آنها اشاره گردید وهمچنین در بررسی بخش های مهمی از درآمد دولت به معضلات حادی اشاره شد که ریشه در

مـدیریت هـای اشـتباه وفرهنگ های غلط جامعه و عـدم آگاهی مبادی ذیربط دارد وهمچنین با دقت درعملکرد وشـیوه های اجرایی وبررسـی رونـد ها وفراینـدهای این متغیرها ، اثبات گردیـد که چگونه این عوامل برمدار غیر صـحیح وغیر اصـلی خود حرکت کرده وبطور کاملاً غیر موثر ، صرفاً دارای حرکاتی بی محتوی ونمادین هستند ، تا حدی

ص : ۲۰

که اتکا بر آنچه که نباید باشد وآنچه که هست ، موجبات بروز چالش های خطرناک را در اعمال سیاست های رفاهی دولت فراهم نموده که به برخی از آنها بعنوان نمونه اشاره شد و نیز اثبات گردید که چگونه در مکانیسم تعریف شده توسط نگارنده ، اشتغال به لحاظ ذاتی تابع اقتصادی و زمینه اشتغال ، متغیر اقتصادی محسوب می گردد ولذا به منظور دسترسی به روندی روبه رشد ونیل به نقاط بهینه در وضعیت های تعریف شده ، مشخص گردید که چگونه گسترش موضوع اشتغال درجامعه وحفظ وپایداری مبانی آن تنها با تلاش در راستای گسترش زمینه های اشتغال فراهم خواهد گردید و همچنین به این مهم اشاره شد که چگونه تمامی این عوامل در فقر مفاهیم کاربردی خود قرار داشته وعلیرغم اهمیت فوق العاده وماهیت اثر گذار خود ، به کارگیری اصولی نشده ومورد بهره برداری صحیح قرار ندارند ، که در این راستا برنحوه حرکت منطقی وقرار گرفتن این عوامل در بستر واقعی و مدار اصلی خود با توجه به ابزارهای موجود و در اختیار دولت ودر قالب راهکارهای اجرایی چه به صورت (راهبردی وبنیادی) وچه به صورت (کاربردی وعملیاتی) تاکید ، که در ادامه با توضیح دقیقتر وبیشتر به نحوه ارائه راهکارهای اجرایی و معرفی تعدادی از نمونه های اجرایی مربوطه ، به عنوان الگوهای اجرایی در دو محور هزینه ها ودرآمدهای دولت پرداخته خواهد شد.

- چگونگی رفع معضلات در (محور اول) ، هزینه های دولت:

الف – راهکارها ب- معرفی الگوهای اجرایی

الف – راهکارها :

بنابرآنچه تاکنون مذکورگردید درشناخت علل نارسایی درمحور اول ، یکی از عوامل مهم وجود نارسایی ها دربخش هزینه های دولت ، عدم توجه وعدم شناخت کافی از عظمت وگرانقدر بودن موضوع و وضعیت (مجموعه عظیم اموالی) تحت اختیار دولت به معنی واقعی کلمه می باشد وهمانگونه که بیان گردید این عدم توجه وشناخت درواقع خود یکی از علل ضعف ذاتی وجود نابسامانی درساختار محور دوم ، به لحاظ ارتباط متقابل محسوب می گردد که خوشبختانه این مورد حیاتی یعنی مقوله حفظ و نگهداری اموال دولتی به دلیل اهمیت فوق العاده ای که در راستای ساماندهی اقتصاد کشور داشته است ، قبلاً توسط نگارنده مورد تحقیق وبررسی جامع قرارگرفته ودرقالب کتابی با عنوان (مبانی بنیادی وکاربردی حفظ ونگهداری اموال دولتی) ، که در واقع تنها اثر کاربردی دراین زمینه می باشد چاپ و منتشر گردیده که در این مجموعه وضعیت موجود وپیشنهادی اموال کشور ، بطور جامع وکامل ضمن بیان اصول ونقایص ، نقش مبادی داخلی دستگاه های اجرایی ، نقش مبادی ذیربط خارج دستگاههای اجرایی ، طرح های کاربردی دوره ای ، طرحهای کاربردی دوره ای حسابرسی ونظارتی وطرحهای کاربردی وکنترلی مسئولین و... ، مورد بررسی وکنکاش قرار گرفته وبراساس طرح تدوین شده نگارنده ، سیستم پیشنهادی ارائه شده بطور خودکار وظایف ثبت وکنترل ونظارت را انجام داده ومجموعه اموال دولتی و ورود وخروج آنها را کنترل و بر بهینه سازی وضعیت آنان دخالت می نماید و... ، که به جهت اختصار چکیده این مباحث ، به همراه الگوی طراحی شده اجرایی آن به شرح مطالب و نمودار آتی که متضمن شناخت نحوه نظارت و اصلاح ساختارها بطورضربتی و... ، می باشد معرفی وامعان نظر بر اجراء و تدقیق بیشتر آن به دانش پژوهان و محققین توصیه می گردد ، با عنایت به موارد معنونه مجدداً به لحاظ اهمیت موضوع ، بر لزوم انجام اصلاحات ساختاری و برخورداری از یک سیستم صحیح وپویا وجامع درنظام اداری ومالی دستگاه های اجرایی به منظور حفظ وحراست از این مجموعه عظیم که بکارگیری آن امری حیاتی واساسی ولازم برای اشتغالزایی کشور می

ص : ۲۱

باشد ، تاکید ودراین راستا طرح وبرنامه ونحوه ایجاد شبکه های قانونمند ازطریق بکارگیری بخشنامه جامع اموالی ، موسوم به بخشنامه ناظم ارائه وطرح ضربتی حسابرسی مجموعه های اموالی دستگاه های اجرایی درقالب شیوه های عملیاتی معرفی و هرچند به اعتقاد نگارنده خلاصه مطالب ارائه شده ، کارگزاران را از بررسی وکنکاش بیشتر دراین مقوله کاملاً بی نیاز نموده است اما به دلیل گستردگی مطالب بررسی وتحقیق بیشتر ازطریق مطالعه کتاب مذکور به دانش پژوهان توصیه می گردد ، با توجه به آنچه مذکور گردید خلاصه موارد اعلام شده به شرح ذیل است :

ب- معرفی الگوهای اجرایی وعملیاتی محور اول :

۱-ب- ابلاغ بخشنامه جامع اموالی موسوم به (بخشنامه ناظم) .

۲- ب- انجام حسابرسی ضربتی به منظور ساماندهی واصلاح ساختار مجموعه های اموالی در دستگاه های اجرایی .

۱-ب - بخشنامه جامع اموالی موسوم به (بخشنامه ناظم) :

ابلاغ واجراء این بخشنامه به همراه دلایل توجیهی بند به بند آن که برگرفته از مباحث مستدل ومحکم کتاب آشنایی با مبانی بنیادی وکاربردی حفظ ونگهداری اموال تالیف نگارنده می باشد به مسئولین ذیربط با هدف ایجاد شبکه های منسجم اموالی وبا توجه به همسو بودن آنها با قوانین جاری کشور توصیه وتاکید می گردد ، بدیهی است اجرای این بخشنامه به حول وفضل الهی و عنایات اهلبیت عصمت وطهارت علیهم السلام به علت دارا بودن ویژگی های خاص از جمله سادگی به کارگیری دستورالعمل های منتهی به ایجاد شبکه منسجم عملیاتی ، سیستمی بودن مراحل ، توانایی به رفع خودکار عیوب اجرایی مراحل قبل ، بستر سازی امورحسابرسی وکنترلی ونظارتی ، تفکیک اطلاعاتی وطبقه بندی اموالی ، ابلاغ ضمنی مهمترین شرح وظایف وحدود اختیارات به مبادی ذیربط و... ، به سادگی وراحتی قادر خواهد بود در کوتاهترین زمان ممکن وبا عنایت به اینکه با قوانین جاری نیز همسو می باشد ، با سرعت تمام موجبات قانونمندی مبادی ذیربط را فراهم وبه هرج ومرج موجود در دستگاه های اجرایی کشور به بهترین شکل خود پایان دهد و قطعاً اجرای آن و با ایجاد نقطه عطفی درتاریخ تحولات اداری ، بهترین صرفه وصلاح را برای نظام اقتصادی کشور دربخش هزینه ها ودررابطه با موضوع اشتغالزایی به شرحی که در قبل مذکور گردید وبا توجه انجام اصلاحات اصلی در بخش های زیر بنایی وزیرساخت های مربوطه و در رابطه با ایجاد زمینه اشتغال و توسعه پایدار آن فراهم خواهد ساخت . (انشاءالله تعالی)

ص : ۲۲

قال امیرالمومنین علی (ع) : (اوصیکم عبادالله بتقوالله ونظم امرکم ...)

حضرت علی (ع) می فرماید : (وصیت می کنم شما بندگان خدا را به تقوی الهی ونظم در امورتان ...)

(تقدیم به ساحت پر عظمت حضرت مهدی (عج الله تعالی فرجه الشریف)

(بخشنامه ناظم)

*بخشنامه دائمی اموال به دستگاه های اجرایی کشور *

بدینوسیله بخشنامه دائمی به شرح ذیل در یازده بند به دستگاه های اجرایی کشور ابلاغ وتاکید می گردد که رعایت موارد اعلام شده کاملاً الزامی است .

۱-هرگونه تحویل وتحول ، جابجائی ، خرید وفروش ، انتقال به هرصورت (امانی و...) بدون اطلاع امین اموال اکیداً ممنوع است .

- دلایل توجیهی وتوضیح بند یک :

ابلاغ این بند در واقع به منظور تبین وتعیین جایگاه شایسته امین اموال است که با اجرای آن به اقدامات خودسرانه کارکنان ویا خود کامگی بعضی از واحدها پایان داده وهمچنین از بروز بعضی از وقایع که معمولاً به هرج ومرج اموالی ویا سوء استفاده مالی منتهی می گردد جلوگیری خواهد نمود ، بطور مثال چنانچه گزارش جابجایی های کلی ویا جزئی به امین اموال نرسد وواحدها وکارکنان بدون هماهنگی واحد جمعداری اموال نسبت به جابجایی ها اقدام نمایند، انجام اصلاحات درفرمهای اموالی به کلاف سردرگم تبدیل گردیده واین امرامین اموال را مجبور می نماید تا در پایان دوره مالی به دنبال تعیین سرنوشت بعضی از اینگونه اموال ، اوقات خود را تلف نماید ، تا کشف نماید که این گمشدگان در کدام قسمت پنهان شده یا چه کسی مسئول نگهداری آنهاست می باشد.

۲- مدیریتها ومسئولین ادارات تابعه استان ها موظفند کلیه مکاتبات از بدو تاسیس به بعد (واحد خود) درخصوص اموال را به همراه کلیه سوابق در پرونده ای خاص به همین نام متمرکز نموده وعامل ذیحساب ویا فردی دیگر را بعنوان عامل امین اموال تعیین وپرونده مذکور وسایر امور مالی شهرستان ویا مرکز تابعه را به وی احاله نمایند.

- دلایل توجیهی وتوضیح بند دوم :

دلایل ابلاغ این بند، متمرکز نمودن امور اموالی وتعیین فردی مشخص دراین رابطه می باشد ، بدیهی است دراین صورت انجام امور به سهولت بیشتری جریان یافته وافراد مذکور به مرور زمان ، توانایی خود را با توجه به کسب تجارب بیشتر در راستای بهبود اموراموالی افزایش خواهند داد ودرچنین حالتی سررشته مجموعه اموالی ادارات تابعه در دست اولیاء امور درمرکز خواهد بود.

۳- کلیه مسئولین ادارات ودوایر و واحدهای ستادی مستقر درمرکزومسئولین ادارات تابعه در غیر مرکز موظفند به محض استقرار اموال دریافتی ازهرطریق (اعم از انبار ، خریداری ، اهدایی ، انتقالی و...) وهمچنین وقوع هر نوع تغییرات (اعم ازجابجایی ، نقصان

، تخریب ، سرقت و...) ، مراتب اعلام وصول

ص : ۲۳

ویا دیگر گزارشات متناسب با تغییرات واحد خود را حداکثر ظرف مدت ۴۸ ساعت به امین اموال گزارش نمایند تا در فرم های مربوطه ثبت ویا اقدام لازم درخصوص آنها بعمل آید .

- دلایل توجیهی و توضیح بند سوم :

(دلیل ابلاغ این بند جلوگیری از انباشته شدن امور اموالی ویا وقوع سوء استفاده های مختلف وهمچنین جلب توجه مسئولین واهمیت دادن آنان به کلیه تغییرات مثبت ویا منفی اموالی در مجموعه تحت امرمی باشد) .

۴- مسئولیت نظارت عام برمجموعه اموال به عهده روسای ادارات ومسئولین واحدهای تابعه و نظارت خاص برعهده تحویل گیرندگان وفق فرمهای اموالی می باشد.

- دلایل توجیهی وتوضیح بند چهارم :

دلیل ابلاغ این بند مشخص نمودن نظارت مستقیم عمومی واختصاصی کارکنان مرتبط به اموال می باشد ولذا با توجه به اینکه این نظارت عام در واحدهای ستادی درمرکز به عهده مدیریت مجموعه می باشد که خود ابلاغ کننده این بخشنامه است ، قهراً بیان آن دراین محل بی معناست ، بنابراین ابلاغ این بند خود بخود به معنی ایجاد تعهد برای روسای ادارات وافراد تحت امر درمقابل حفظ ونگهداری و... اموال مورد استفاده خواهد بود.

۵- هرگونه نقل وانتقلات پرسنلی (اعم از ماموریت خارج از سازمان ، بازنشستگی ، بازخرید ، اخراج ، انتقال ...) می بایست بعد از انجام مفاصا حسابهای اموالی از سوی امین اموال صورت پذیرد.

- دلایل توجیهی وتوضیح بند پنجم :

دلیل ابلاغ این بند درخصوص کارکنانی که به هر دلیل به مدت طولانی یا بطور کلی از سازمان جدا می گردند ، اینست که همیشه دسترسی به اینگونه افراد جهت بررسی مشکلات ناشی از نگهداری ویا فقدان و...، اموال به سادگی امکان پذیر نیست ، لذا می بایست هرمشکل احتمالی دراین خصوص قبل از جابجایی پرسنلی صورت پذیرد.

۶- کلیه واحدهای تابعه موظفند درصورت موجود بودن اموال اسقاطی سیاهه آن را به واحد جمعداری گزارش نمایند تا نسبت به خروج قانونی آنها اقدام گردد.

- دلایل توجیهی وتوضیح بند ششم :

(علت ابلاغ این بند جلوگیری از اسراف وتبذیر توسط واحدها وهدایت اینگونه اموال به منظور رهایی مسئولین از زحمت نگهداری وجابجایی و... ، دیگر مشکلات اینگونه اموال خواهد بود) .

۷- انبار دار و کارپرداز موظفند ، کلیه امور مربوط به ورود وخروج اموال را همزمان با امین اموال هماهنگ نموده تا در ثبت دفاتر

مربوطه وقفه ای حاصل نگردد.

- دلایل توجیهی وتوضیح بند هفتم :

علت ابلاغ این بند به شرحی که در قبل بطور مفصل بیان گشته است موجب می گردد که ورود وخروج اموال بطور مرتب ثبت ودردفاتر مربوطه منعکس شود وبدیهی است در دستگاه های اجرایی که ادارات تابعه آن ، انبار دارو کارپرداز و عامل امین اموال جداگانه ای دارند این امر به آنها هم تسری می یابد ولذا هماهنگی بعدی از طریق عامل امین اموال وشخص امین اموال صورت می پذیرد.

ص : ۲۴

۸- انباردار موظف است بعد از اخذ دستور مدیریت ، برای کلیه اموال وارده وصادره به شرح تفکیکی ذیل ونمونه کلیشه ای پیوست قبض انبار وحواله انبار متناسب صادر ونسخه مربوط به خود را پس از انجام تحویل وتحول واخذ امضاء از تحویل دهنده ویا تحویل گیرنده مال ، در سوابق خود به منظور تسهیل در انجام امور حسابرسی طی دوره وانبار گردانی پایان سال به تفکیک دوگروه اموالی (غیر مصرفی) و (مصرفی درحکم مصرفی) که تابع دستورالعملهای ابلاغی اموال دولتی می باشد دردو بخش خریداری وغیر خریداری طبقه بندی وحفظ نماید که اشکال چهارگانه قبض ها و حواله های انبار با توجه به ماهیت ذاتی ومراجع درگیر وتعداد نسخ مربوط به شرح ذیل می باشد :

الف – بخش اول فرم های کلیشه ای قبض های انبار که با توجه به ماهیت ذاتی وگردش عملیاتی به چهار فرم تقسیم می شوند : *

۱- (قبض انبار شماره ۱) : مخصوص اموال خریداری غیر مصرفی ، در پنج نسخه برای واحدهای (کارپردازی ، انبارداری ، امین اموال ، حسابرسی ، دیوان محاسبات) .

۲- (قبض انبار شماره ۲) : مخصوص اموال خریداری (مصرفی ودرحکم مصرفی) ، در پنج نسخه برای واحدهای (کارپردازی ، انبار داری ، امین اموال ، حسابداری ، دیوان محاسبات) .

۳- (قبض انبار شماره ۳) : مخصوص اموال غیر خریداری (غیر مصرفی) ، در چهار نسخه برای (آورنده مال ، انبار دار ، امین اموال ، ذیحساب) .

۴- (قبض انبار شماره ۴) : مخصوص اموال غیر خریداری (مصرفی ودرحکم مصرفی) ، در چهار نسخه برای (آورنده مال ، انباردار ، امین اموال ، ذیحساب) .

ب- بخش دوم حواله های انبارکه با توجه به ماهیت ذاتی وگردش عملیاتی به چهارفرم تقسیم می شوند:

۱- (حواله انبار شماره ۱) مخصوص خروج اموال غیر مصرفی از (انبار به خارج از سازمان) ، درچهار نسخه برای(برنده مال ، انبار دار ، امین اموال ، ذیحسابی) .

۲- (حواله انبار شماره ۲) : مخصوص خروج اموال (مصرفی ودرحکم مصرفی) از (انبار به خارج سازمان) در چهار نسخه برای (برنده مال ، انباردار ، امین اموال ، ذیحسابی) .

۳- (حواله انبار شماره ۳) : مخصوص خروج اموال غیر مصرفی از (انبار به داخل سازمان) ، در سه نسخه برای (برنده مال ، انبار دار ، امین اموال)

۴- (حواله انبار شماره ۴) : مخصوص خروج (اموال مصرفی ودرحکم مصرفی) ، از (انبار به داخل سازمان) ، درسه نسخه (برنده مال ، انبار دار ، امین اموال) .

تذکر ۱ : دربخش الف (بند ۳و۴) ارسال اعلام وصول ، به مبادی فرستنده مال ودربخش ب (بند ۱و۲) دریافت اعلام وصول ، از

مبادی دریافت کننده مال از سوی امین های اموال هر دستگاه اجرایی کاملاً الزامی است .

ص : ۲۵

تذکر۲ : با توجه به اینکه اموال وارده به انبار به محض ورود در واقع موجودی روز اموال دستگاههای اجرایی محسوب می گردند ، می بایست بعد از ورود اموال به انبار ، تزریق اطلاعاتی به مبادی ذیربط ازطریق بکارگیری شیوه های عنوان شده دربندهای چهارگانه بخش اول (قبض های انبار) صورت پذیرد ، بدیهی است اجرای هرگونه دستورالعمل مغایر به دلیل فقدان منع قانونی در اجرا آن ، با صراحت مردود اعلام می گردد.

- دلایل توجیهی وتوضیحات بند ۸ : رعایت کامل این بند از اهمیت خاصی برخوردار است زیرا انبار رکن اصلی عملیات اموال بوده ودرواقع ازطریق انبار، تزریق کلیه اطلاعات به مبادی ذیربط واز راه بهره گیری از اطلاعات قبض ها وحواله های انبار انجام می گردد ، بنابراین بهره گیری ازفرم های طراحی شده به سادگی می تواند موجبات انسجام امور اموالی را فراهم آورد وامین اموال نیز از همین طریق با بهره گیری از اطلاعات واصله در قالب فرم های اعلامی ، نسبت به تنظیم فرم های خود اقدام می نماید ولذا بر اساس نقشی که انبار بعنوان رکن اصلی در تزریق اطلاعاتی به مبادی ذیربط ایفاء می نماید، موجودی انبار ، موجودی روز اموال دستگاههای اجرایی محسوب گردیده و ثبت وارسال اطلاعات مربوطه ازطروق معنونه مورد تاکید خاص می باشد ، براساس الگوی ارائه شده هرگونه دستورالعمل مغایر مردود اعلام می گردد از جمله دستورالعمل ماده ۴۲ آئین نامه مصوب سال ۷۲ و امثالهم که مقرر می دارند (کلیه کالاهای وارد شده به انبار وزارتخانه ها وموسسات دولتی و دستگاه های اجرایی تا زمانی که در انبار دستگاههای ذیربط نگهداری می شود نیاز به الصاق برچسب ونگهداری حساب اموالی ندارد) ، زیرا اعمال اینگونه روشها علاوه بر اینکه هیچگونه توجیه علمی وسیستمی ندارد به دلیل ایجاد مانع در طبقه بندی اطلاعاتی مبادی ذیربط نمی تواند تمهیدات لازم را نیز برای انجام امور حسابرسی درطی دوره ویا انبار گردانی پایان سال فراهم آورد.

۹- مسئولین سازمان ها وامناء اموال دستگاههای اجرایی موظفند درپایان هردوره مالی عملیات انبارگردانی را به شرح دستورالعمل ذیل طی دو مرحله انجام داده وگواهی صحت عملیات را در پرونده های اموالی ضبط ودرج نمایند :

الف – مرحله اول : شمارش انبار: دراین مرحله ابتداء عملیات شمارش انبارازطریق صورت برداری اموال موجود درانبار (اعم از خریداری ، امانی ، انتقالی ، ...) وتطبیق آنها با اسناد و سوابق ابتدای دوره انبار انجام واطلاعات مربوطه به آنها براساس دستورالعمل بند ۸ تفکیک وکل موجودی پایان دوره انبار بعد از کنترل نهایی به عنوان موجودی ابتدای دوره سال بعد ، به دفاتر جدید منتقل می گردد.

ب- مرحله دوم ، کنترل با سرفصل بودجه ای : دراین مرحله با توجه به تفکیک اطلاعاتی انجام شده براساس دستورالعمل بند ۸ ، سوابق اسناد هزینه اموال خریداری شده درطی سال مالی در واحد حسابداری با سوابق موجود اسناد هزینه در واحد انبار وامین اموال وکارپردازی مقایسه و پس از احراز هماهنگی کامل با سرفصل بودجه ای وتخصیص دریافتی وکنترل ورود وخروج سایر اموال غیرخریداری واعلام وصولی های دریافتی وارسال شده ، تائید نیمه نهایی انبارگردانی برای دستگاه اجرایی صادر می گردد.

ص : ۲۶

- دلایل توجیهی وتوضیحات بند ۹ :غالب مسئولین دستگاههای اجرایی کشور بین عملیات شمارش انبار وانبارگردانی تفاوتی را قائل نیستند وحال آنکه شمارش انبار یعنی موجودی برداری انبار درپایان سال مالی وانبار گردانی یعنی کنترل عملکرد مجموعه اموال درطی دوره مالی ویا به عبارت دیگر انبار گردانی درهردستگاه اجرایی یعنی در واقع جمعبندی دو فرایند کنترلی بنا به اصل تحقق یعنی (اول) کنترل دقیق موجودی درپایان دوره مالی و اصل حقیقت یعنی (دوم) کنترل ورود و خروج اموال درطی دوره مالی اعم از خریداری وغیر خریداری ضمن رعایت موارد مطروحه

بند ۸ و۹ می باشند .

۱۰- درخصوص اموال خریداری شده ، وجوه اسنادی که قبض های انبار آن به امضاء وتائید انبار دار وامین اموال نرسیده باشند از سوی واحد حسابداری قابل پرداخت نخواهد بود ولذا تنظیم کنندگان سند بایستی دراین خصوص دقت لازم را کاملاً لحاظ نمایند درغیر این صورت مسئول خواهند بود .

- دلایل توجیهی وتوضیح بند ۱۰ : دلایل ابلاغ این بند واهمیت آن به شرح مبسوطی که بیان شد بعنوان یک ضامن اجرایی موجب می گردد که امین اموال تمامی اطلاعات لازم را درخصوص خرید به طور خودکار در مبادی ذیربط خود بطور مستمر وتدریجی طبقه بندی واز جریان و حرکت مجموعه اموال دردستگاه اجرایی آگاهی داشته باشد وهمزمان با انجام تغییرات ، اطلاعات مربوطه را دردفاتر خود منعکس وگزارش گردشکار لازم را به مراجع ذیربط ودرکوتاه ترین زمان ممکن وبه صحیح ترین حالت ارائه نماید ، بدیهی است دراین چرخه سیستماتیک ، هرمرجع ذیربط صحت عملیات را در مرحله قبل بطورخودکار کنترل وعدم انجام وظیفه هر قسمت موجب خواهد گردید که امور جاری بطور موقت تا زمان رفع نقیصه به تعویق افتاده و مجموعه پس از انجام اصلاحات لازم در کوتاه ترین زمان ممکن به حرکت خود ادامه دهد.

۱۱- کلیه کارکنان ونیروهای دستگاه های اجرایی موظفند درحفظ ونگهداری اموال کوشا بوده واز تضیع آن به هرنحوجلوگیری لازم را بعمل آورند.

- دلایل توجیهی وتوضیح بند ۱۱ : با ابلاغ این بندوامثال آن تعهدات لازم ازکلیه پرسنل شاغل بطورضمنی دریافت گردیده ولذا اجرای دقیق مفاد آن ازسوی کارکنان ومسئولین دوایرالزامی وتخلف از موازین اعلام شده به راحتی قابل پیگیری وباز خواست خواهد بود.

ضرورت و اهمّیت بخشنامه ناظم:

با عنایت به آنچه تاکنون مذکورگردید به حول وفضل الهی وبا عنایات خاصه حضرات معصومین یعنی محمد وآل محمد علیهم السلام ، با قاطعیت تمام اعلام می گردد اجرای این بخشنامه می تواند تمامی مبادی ذیربط اموالی را درشبکه محافظتی خود قرارداده و بطور ضمنی ، مهمترین شرح وظایف و حدود اختیارات مبادی مذکور را تعیین واجرا وازطریق ایجاد قوانین مرتبط ، موجبات شفافیت عملیات اجرایی را فراهم و مجموعه اموالی را ازخطرانواع و اقسام سوء استفاده های مالی رهایی بخشد و همچنین قادرخواهد بود تا با بسترسازی صحیح فعالیتهای اجرایی وتفکیک اطلاعاتی لازم ،

ص : ۲۷

مسئولین امورنظارتی درداخل وخارج دستگاه اجرایی را به بهترین شکل ممکن یاری نماید. درپایان ازحضرت حق جل جلاله مسئلت می نمایم تا ما را ازکسانی قراردهد که با نیت های خالص وپاک به خدمت او مشغول ودرطریق واضح وآشکار او قدم بر می دارند.(آمین رب العالمین) .

۲- ب : اصول ومبانی حسابرسی ضربتی اموال دردستگاههای اجرایی :

به منظور حسابرسی ضربتی اموال درهر دستگاه اجرایی لازم است که مشخص شود که آیا دستگاه اجرایی مورد نظر ، عملیات انبار گردانی سالیانه خود را انجام می دهد یا خیر ، بدیهی است هردستگاه اجرایی که عملیات انبار گردانی سالیانه را انجام نمی دهد ، قهراً محیط اموالی را برای انجام سوء استفاده های مالی فراهم نموده است .

تذکر مهم : همانگونه که ذکر گردید غالب مسئولین دستگاههای اجرایی کشور بین عملیات شمارش انبار وانبار گردانی تفاوتی را قائل نیستند وحال آنکه شمارش انبار یعنی موجودی برداری ، صرف نظر از اینکه مقدمه ای لازم برای انبارگردانی می باشد ، ماهیتاً انبار گردانی محسوب نمی گردد ، زیرا انبار گردانی در واقع حاصل جمعبندی دو فرایند کنترلی ، یعنی اصل تحقق موجودی (شمارش انبار) واصل واقعیت ، یعنی تغییرات انجام شده اموالی (کنترل ورود وخروج اموال) ، درطی دوره مالی اعم از خریداری وغیر خریداری و... ، به شرحی که مذکور می گردد خواهد بود .

با عنایت به موارد مطروحه فوق هرگاه هر دستگاه اجرایی عملیات انبار گردانی سالیانه انجام می دهد می بایست اصول وشرایط صحیح انبار گردانی به شرح ذیل را لحاظ نماید درغیر اینصورت انبارگردانی بطور صوری انجام شده و به لحاظ ماهیتی ، عاری از شرایط صحت بوده وقهراً محیط اموالی برای انجام انواع سوء استفاده های مالی فراهم گردیده است .

- اصول وشرایط صحیح انجام عملیات انبار گردانی :

مراحل اجرایی بررسی اسناد وحسابرسی ، جهت انجام انبارگردانی می بایست به شیوه صحیح و به شرح ذیل صورت پذیرد :

A= بررسی اسناد موجود در حسابداری B= بررسی اسناد مربوط به انبار

C= بررسی اسناد مربوط به امین اموال D= حسابرسی اموالی وتطبیق اسناد وتعیین صورت مغایرت

E= کنترل اسناد هزینه با سرجمع اعتبارات دریافتی (تخصیصی)

۱- توضیح مرحله A (واحد حسابداری) :

درراستای اجرای صحیح عملیات انبارگردانی ، لازم است کلیه اسناد حسابداری دارای سوابق صحیح باشند.

نکته مهم : مفهوم وجود سابقه صحیح درواحدحسابداری :

وجودسابقه صحیح درحسابداری یعنی وجود اسناد مربوط به شرح دستورخرید، قبض انبارتائید شده انباردوامین اموال و... ، بدیهی است وجود قبض انبار تائید شده توسط امین اموال و انبار دار موید این مطلب است که آمار واطلاعات اموال

ص : ۲۸

خریـداری شـده درسوابق امین اموال درج وپس از ورود به انبـار به تائیـد انبـار دار رسـیده واطلاعـات آن به مجموعه اموال دسـتگاه اجرایی وارد گردیده است .

نتیجه :

اگرواحـد حسابـداری داری سوابق به شـرح فوق نباشـد درچنین حالتی ممکن است حسابـدار وکارپرداز تبانی کرده وبا صدور قبض انبـارجعلی (صوری وغیر واقعی) ، بـدون اینکه جنس وارد انبـار شـده وبه مجموعه اموال دسـتگاه اجرایی اضـافه شـده باشـد، وجوه مربوطه را ازطریق تنخواه گردان کارپردازی به خارج دستگاه اجرایی منتقل وبا عدم نگهداری

سوابق، امکان هرگونه حسابرسی را از بین برده باشند. بنابراین درچنین حالتی حداقل به دلیل مسامحه برخورد شدید با

واحد حسابداری لازم است واثبات جرم در رابطه با سوء اسـتفاده اموالی در چنین حالتی ، تنها ازطریق کنترل اسناد موجود در دیوان محاسبات واجناس انبار ممکن خواهد بود.

۲- توضیح مراحل B ، C ، D (اسناد مربوط به انبار، اسناد مربوط به امین اموال ، حسابرسی اموالی) :

درهرسیسـتم اموالی فرض بروروده اجنـاس به انبـار وثبت آمـار واطلاعـات آنهـا در دفاتر امین اموال است ، بنابراین چنین حالتی لازم است تعـداد قبض هـای انبار واحـد حسابـداری وانبار وامین اموال هماهنگی کامل داشته باشـند وبه شـرط رعایت مرحله (E) یعنی کنترل اسـناد هزینه ها با سـرجمع اعتبارات وتخصـیص دریافتی وعدم وجود مغایرت ، صورتجلسه انجام انبارگردانی به شکل صحیح تنظیم وتائیدخواهد شد.

که فرمول انجام عملیات آن تا مرحله E به شرح ذیل است :

سوابق امین اموال = موجودی پایان سال = (حواله های انبار (—موجودی ابتدای سال + قبض های انبار صادره طی دوره).

۳- توضیح مرحله E یا کنترل اسناد هزینه با سرجمع اعتبارات وتخصیص دریافتی :

بـا تـوجه بـه آنچه ذکر گردیـد ، همـانگونه که مفـاهیم انبـارگردانی بـا شـمارش امـوال انبـار در پایـان سـال تفـاوت دارد ، همچنین انبارگردانی با تعیین وضـعیت مغایرتی اموال نیز تفاوت دارد یعنی تطبیق سوابق صحیح واحد حسابداری با قبض های انبار تائید شده انبـار دار وسوابق امین اموال وتطبیق وضـعیت آنهـا بـا یکـدیگر یعنی (تهیه صورت مغـایرت اموالی) ، باز هم مفهوم انبارگردانی را تداعی نخواهد کرد بلکه شـرط صحت کامل عملیات انبارگردانی زمانی تحقق خواهد یافت که سوابق صحیح واحد حسابداری پس از تطبیق بـا سوابق موجود در واحـد انبـار وامین اموال ، با سـرجمع اعتبارات پرداخت شـده جهت خریـد اموال (هزینه های پرداخت شـده حسابداری) ، هماهنگی داشـته باشد بدیهی است درصورت صـحت در چهار مرحله اعلامی وعدم هماهنگی مراحل مذکور با سرجمع اعتبـارات تخصیصـی درمرحله نهایی (E) ، وقوع سوء اسـتفاده مـالی محرزخواهـد بود، بنـابراین وضـعیت اموال هردسـتگاه اجرایی درپایـان هرمـاه دوره مـالی بـایستی (درپایـان سال) ، به اسـتناد قبض انبارهای واحـد حسابـداری که به شـرح فرمول اعلامی

درمرحله D ، بـا قبض انبارهـای انباردار وامین اموال کنترل وبا سـرجمع اعتبارات تخصیصـی تطبیق داده شـده ، مقایسه ، ودرصورت صحت عملیات وعدم وجود مغایرت اموالی وریالی ،تائیدیه صادر وصورتجلسه انجام مراحل انبارگردانی تنظیم گردد.

ص : ۲۹

خلاصه نمودار

اصلاح ساختار مجموعه های اموالی دستگاه های اجرایی ازطریق حسابرسی ضربتی وانجام انبارگردانی

(شرایط لازم پنجگانه برای انجام انبارگردانی)

مرحله A :

کنترل واحد حسابداری : وجود سابقه صحیح

(شرح هزینه ودستور خرید + قبض انبار تائید شده انبار دار وامین اموال) .

مرحله B :

کنترل واحد انبار: ثبت ورود اموال خریداری شده به انبار درطی دوره مالی

(کنترل صدور قبض انبار وحواله انبار های صادره واحد انبار) .

مرحله C :

واحد جمعداری :

(کنترل هماهنگی قبض انبارها وحواله های انبار با اطلاعات امین اموال)

مرحله D :

کنترل مجموعه اموالی واحد انبار در پایان دوره مالی به شرط صحت مرحله E .

سوابق امین اموال

شمارش انبار= موجودی پایان دوره = (حواله های صادره انبار (–موجودی قبل اموال انبار+ قبض های انبار)

مرحله E :

مرحله کنترل اسناد هزینه با سرجمع تخصیص دریافت شده خریدار اموالی .

پس در هر دستگاه اجرایی می بایست در پایان دوره مالی ویادوره حسابرسی به استناد قبض های انبار واحد حسابداری که با سرجمع اعتبارات تخصیص داده شده برای خرید اموال کنترل گردیده به شرح انجام مرحله D انبار گردانی شود.

ص : ۳۰

- چگونگی رفع معضلات در (محور دوم)، درآمدهای دولت :

الف – راهکارها ب- معرفی الگوهای اجرایی

با توجه به آنچه بیان شد ، درراستای ایجاد اشتغال پایدار وموثر درکشور ، دلایل لزوم اصلاح ساختار ها در دومحور اثر گذار اقتصادی کشورودردو بخش هزینه ها ودرآمدها به عنوان عوامل اصلی که اصالتاً دارای ماهیت اشتغال زایی و ایجاد درآمد هستند معرفی ودربخش اول مسائل ونارسایی های موثر برهزینه های ذاتی وتبعی دولت بررسی وراهکارها و الگوهای اجرایی معرفی گردید، نکته قابل تامل ومهم آن است که این دوبخش علیرغم قابلیت بررسی مجزا و توان تجزیه وتحلیل پذیری موضوعات اعلامی ، اساساً لازم و ملزوم یکدیگر بوده واصالتاً نیزکلمه واحد محسوب می گردند ، بطور مثال درصورت ایجاد مراکزنمونه عظیم وگسترده جهت بهره گیری از میراث فرهنگی چند هزار ساله با ساخت وافتتاح موزه های تاریخی بین المللی در نقاط تاریخی یا مراکز استان ها و... ، علیرغم ظاهر هزینه ای خود دارای ماهیت درآمدی بوده وچنانچه برای حفظ و حراست این موجودی ها (مجموعه های باستانی عظیم میراث فرهنگی اعم از منقول و غیرمنقول) ، از همان روش های حفظ ونگهداری مجموعه اموالی بهره گیری گردد، مجموعه های نمونه فوق من حیث المجموع درراستای اشتغال زایی وارزآوری، دارای بستری مستمروپایدار به دلیل اتصال به اقیانوس اقتصاد جهانی وتوان بالقوه ، به مثابه چاه های نفت ارزآوری خواهدداشت با این تفاوت که ارز آوری مرجع اول مستمر ودومی موقت می باشد ، بنابراین به شرح آنچه که درسطر های آینده مذکورخواهد گردید ، اتخاذ تصمیمات اساسی به منظور قراردادن موارد مطروحه دربستر صحیح وقرارگرفتن مبانی آن درمدار اصلی ، با توجه به ابزارهای موجود در اختیار دولت ، یک امتیاز استثنایی تلقی که در قالب راهکارها ومعرفی الگوهای اجرایی دراین بخش به توضیح و تفصیل آن پرداخته می شود.

۱- الف : راهکارهای اجرایی :

بررسی های بعمل آمده درساختار شکلی وماهیتی بخش های مهم درآمدی دولت نشان می دهد که معضلات حادی مانع از حصول درآمدهای واقعی دولت وعدم هدایت موثر آن در اهداف تعیین شده ، خصوصاً دربخش اشتغال می باشد ، متغیرهایی که اصالتاً می توانند با حرکت در مسیرهای واقعی خود وبطور کاملاً غیر قابل تصور بردرآمدهای ارزی وریالی دولت اثرگذاری نموده وموجبات برقراری ثبات اقتصادی ورفاه جامعه ازطریق ساماندهی ساختار اشتغال را فراهم سازند ، انطباق وضعیت بعضی از این متغیرها درکشور (بطور مثال درآمدهای حاصل از میراث فرهنگی و...) ، با وضعیت همین متغیرها درکشورهای مشابه (مانند چین ، ترکیه ، اسپانیا ، فرانسه و...) ، موید حاکمیت هرج و مرج و نابسامانی کامل وبطور کاملاً تعجب آور ودرعین حال اسف بار از مدیریت های رها شده درمجموعه های درآمدی تحت اختیار دولت می باشد. وهمانگونه که قبلاً اشاره شد بخشهایی از منابع درآمدی دولت از چنان توانایی بالقوه زاید الوصفی برخوردار است که به باور نگارنده می تواند به راحتی دولت را از افزایش هرگونه وابستگی واتکاء به درآمد ازطریق وصول مالیات ویا اخذ عوارض و... ، در کوتاه مدت و اتکا به درآمد نفت در بلند مدت بی نیاز نموده و بدون وجود هرگونه چالش ویا مانع به اهداف رفاهی خود در محرومیت قهری حاصل از این نقصان درجامعه نایل گردد ، دراین بخش بررسی از

ص : ۳۱

وضعیت چند عامل موثر در آمدی از مجموعه انفال در اختیار دولت به عنوان نمونه، نشان می دهد که چگونه این منابع عظیم درآمدی دولت با عدم بکارگیری مدیریت های قوی وسازنده ، دچار بحران گردیده و عملاً ـ محصولات عظیم آن ازچرخه درآمدهای دولت کنار گذاشته شده و همانگونه که دربخش اهداف نگارنده تصریح گردید ازخصایص و ویژگی های این نگارش ، شفاف بودن ، عملیاتی بودن ، اجرای سریع و قابلیت استفاده و بهره گیری از ابزارهای فعال موجود تحت اختیار دولت با توجه به توانایی سریع در اثربخشی و نیل به اهداف تعیین شده خواهد بود وهمچنین بیان خواهد شد که چگونه موجودی های بخش های سرمایه ای وموضوع حفظ وحراست مجموعه های عظیم اموالی لازم وملزوم وبطورکاملاً لایتجزی به یکدیگر وابسته بوده بر ساختار اشتغال کشور اثر غیرقابل تصوردارند ، منابعی که دروضعیت کنونی اقتصاد جهانی بسیار بهتر وروانتر وسریعتر از درآمد حاصل از محل فروش نفت وفرآورده های آن ونیز سایر منابع می توانند برای کشور ارز آوری نمایند وهمچنین عنوان خواهد شد که چگونه این معضلات حاد ، ریشه در مدیریت های ناتوان وضعیف حاکم بر این منابع داشته وچگونه حاصل این بحران درمدیریت ها، به مدد فرهنگ های غلط حاکم بر جامعه وعدم آگاهی مبادی ذیربط تشدید یافته و مانع از حصول درآمدهای واقعی دولت وعدم هدایت این منابع دربسترهای واقعی وسایر مباحث قهری مربوط به آن که اشتغال می تواند از مهمترین مخاطبین آن باشد ، گردیده است به عبارت دیگر وجود مبحث اشتغال اعم از مقوله ایجاد ، حفظ ویا توسعه پایدار آن ، اصالتاً درنهاد این دو محور مستتر بوده وتبعاً با اتخاذ وتوجه به راهکارهای اجرایی آن ، عوامل این دو محور اثر گذار می توانند بالاترین بهره وری درنیل به اهداف از پیش تعیین شده اشتغال ومقاصد رفاهی جامعه وحل وفصل مسائل ومشکلات مربوط به آن را برای اقتصاد کشور حاصل نمایند.

– معرفی راهکارها :

۲– الف – راهکارهای مربوط به توسعه محور دوم (درآمدهای دولت) :

۲–۱–الف – انتخاب نمونه اول از مجموعه انفال : (موقوفات کشور) .

۲–۲– الف – انتخاب نمونه دوم از مجموعه انفال (میراث فرهنگی) .

۲–۳– الف – انتخاب نمونه سوم ارائه راهکار راهبردی ایجاد تحول در دستگاه های اجرایی : تشکیل کارگروه تخصصی و اصلاح زیر ساخت های زمینه اشتغال (یا تغییر و تطبیق بسترهای مدیریتی دستگاه های اجرایی با هدف ایجاد و توسعه اشتغال ازطریق تشکیل کارگاه های تخصصی)

۲–۱–الف – موقوفات کشور :

درراستای اصلاح وبهینه سازی ساختارهای درآمدی بخشهای ریالی و ارزی کشور وتقویت مبانی محور دوم از مبحث درآمدها ، از مقوله انفال که درزمان غیبت امام زمان عج ا... تعالی فرج الشریف ، تولیت آنها با دولت اسلامی است ، مبحث موقوفات کشور بعنوان نمونه اول انتخاب شده است ، بررسی های بعمل آمده درخصوص وضعیت اسفناک موقوفات کشور نشان می دهد که منافع و منابع موقوفات کشور عملاً ـ ازید واستیلاء سازمان اوقاف خارج واز کل موقوفات کشور که در واقع متعلق به امام زمان حضرت مهدی عج الله تعالی فرجه الشریف می باشد ، جز پوسته و ظاهری بی ارزش وبی محتوی باقی نمانده است ومتصرفین موقوفات که

تماماً اجاره نشین های یکساله دیروز بوده اند با تمسک از قوانین ضد اسلامی زمان رژیم گذشته وبا

ص : ۳۲

توسل به ترفندهای شیطانی حق کسب وپیشه و... که ابداً ریشه در اسلام ندارد ، موضوع اجاره نشینی خود را به مالکیت از نوع سرقفلی تبدیل کرده و بر موقوفات کشور بطور غاصبانه مسلط شده وبا ارتداد از اصول ومبانی شرع مقدس اسلام وبرخلاف نیت واقفان وبی اعتنا به تمامی اصول وموازین اسلامی واخلاقی واصول ومبانی کسب وکار اسلامی واحکام شرع نبی مکرم اسلام صلی الله علیه و آله و سلم ، موقوفات را غصب و منافع آن را کاملاًـ مورد یغما وچپاول قرارداده انـد واین وضعیت با نهایت تاسف در تمامی (قریب به اتفاق) ، موقوفات کشور صادق است ، درآمدهایی که در کوتاهترین زمان ممکن می توانند تمامی معضلات ومحرومیت های اجتماعی و اقتصادی نیازمندان ودغدغه های مسئولین کشور را مرتفع نمایند، با استناد به انواع ترفندهای غیر اسلامی باقی مانده از مواریث نحس ونجس ونکبت بار رژیم قبل مورد چپاول وغیر مسئولانه دو گروه مسلمان نمایان معاند و مسلمانان جاهل ونادان از امت اسلامی قرار گرفته واساس ظلم و تعدی و حیف و میل در املاک اوقافی را فراهم آورده است ، غاصبانی اجاره نشین که با طرح موضوعاتی شیطانی از قبیل حق کسب وپیشه یا سابقه اجاره نشینی غاصبانه و... ، که هیچ ریشه ای در حقوق ومبانی فقهی اسلامی ندارد ، موضوع اجاره نشینی موقت غاصبانه خود را به سوی مالکیت ضمنی ملک موقوفی سوق داده وتصرفات غاصبانه خود را تحت عناوین غاصبانه سرقفلی وحق کسب وپیشه ، به افراد ثالث واگذار وبرای خود وآنان ایجاد حقوق ظالمانه نموده و یا به میراث قرار داده اند ، این غاصبان و متصرفان ظالم و ستمگر اعم از قبل و بعد که فعل استمرار تصرف غاصبانه آنان مستند به اوراق کهنه و مندرس اجاره نامه های یکساله خود یا پدرانشان می باشد ، به استناد دلایلی که هیچ گونه ریشه ای در احکام شریعت اسلامی ندارد خود را مالکان املاک موقوفی به مردم معرفی وضمن چپاول منافع ملک موقوفی، درآمدهای شیطانی و حرام حاصل را مصرف و نسل به نسل ، به فرزندان خود ویا به افراد ثالث واگذار می نمایند ، اکثر قریب به اتفاق این موقوفه خوران زالوصفت به جای تخلیه ملک وتحویل آن پس از انقضاء زمان اجاره به متولیان وقف یعنی سازمان اوقاف ، و تحویل آن به مستاجران جدید با تنظیم اجاره نامه هایی که متضمن بهترین و بالاترین صرفه وصلاح برای ملک موقوفه و بالاترین درآمد برای آن ، جهت مصرف به موارد اعلامی واقفان و یا حداقل پرداخت اجاره بهای واقعی کارشناسی و عادله روز موقوفات ، مبالغ بسیار ناچیزی که در حکم صدقه است را به حساب اوقاف و یا ملک وقفی واریز می نمایند. با نهایت تاسف این عمل جنایت بار و چپاولگرانه موقوفه خواران (مسلمان نمایان خائن ویا مسلمانان نادان وجاهل) ، بالاترین ضربه و خسارت را به اساس و ارکان اقتصاد اسلامی و درآمدهای دولت وارد نموده و به قداست وحاکمیت فتاوای صریح تمامی مراجع تقلید و قوانین صادره که براساس آن می باید مستاجرین با مراجعه به مراکز اوقاف اجاره روز املاک متصرفی خود را براساس نظرات کارشناسی پرداخت نمایند واگر قادر به پرداخت به نرخ عادله روز نیستند بایستی بدون هیچ قید وشرط ملک را به اوقاف واگذار نمایند وچنانچه ملک را نادانسته از دیگری خریداری نموده اند حکم خرید وفروش خلاف شرع آنان منطبق بر احکام خرید مال غیر تلقی خواهد گردیدوجهل به قانون رافع مسئولیت آنان نبوده ومال به صاحب آن یعنی اداره اوقاف بازگردانده خواهد شدو...، کاملاً بی اعتنا می باشند ، بررسی بعمل آمده نشان می دهد تضییع حقوق حقه و شرعی وقانونی موقوفات کشور دردرجه ای از بیدادگری قراردارد که با قاطعیت تمام می توان ادعا نمود که در حال حاضرهیچ موقوفه ای درکشور وجود ندارد و با توجه به اینکه درآمد ناچیز حاصل از این بخش از انفال بیشتر صرف حقوق وهزینه های اداری این مرجع می گردد ، لازم است با انجام دقیقتر وبرگزاری همایش های سازنده و تبیین راهکارهای اجرایی وبطور کاملاً قاطعانه به شرحی که به نمونه هایی از آنها اشاره می گردد از اینگونه چپاولگران قطع ید نمود وبا ارائه روش های عملیاتی قاطعانه موقوفات کشور را احیاوعواید واقعی را با اهتمام تمامی مسئولین

ص : ۳۳

دربستر صحیح آن ساری وجاری نمود ، بدون هیچ شک و شبهه منافع سازنده حاصل می تواند در مسیر ایجاد اشتغال پایدار ، رفع فقر و نابسامانی و بی عدالتی درجامعه مصرف گردد و بالقطع والیقین انجام این امرموجبات نزول برکات آسمانی وکسب رضای خداوند متعال و خشنودی وجود مقدس حضرت حجه بن الحسن المهدی ارواحنافدا وشادی ارواح واقفان خیر، خواهد گردید.

نتایج بررسی مقدماتی:

بررسی مطالعاتی و نمونه ای انجام شده (در مازندران ودرشهر ساری خیابان جمهوری ، پاساژ نرگسیه خیابان انقلاب و...) ، موید وضعیت فوق العاده اسفناك ومصیبت بار موقوفات کشور است که دانسته یا ندانسته مورد چپاول (آگاهانه منافقان مسلمان نمای دنیا پرست یا مسلمانان ناآگاه وبی خرد) ، قرار گرفته است ، این گروه که مستاجران ملتمس دیروز وغاصبان گردنکش امروزوخاسران فردا هستند تحت عنوان ادعای مالکیت سرقفلی وحق کسبه وپیشه ، خود را مالك املاك اوقافی می دانند وبرای املاکی که اجاره سالانه آنها بالغ بر میلیاردها ریال می باشد ، سالیانه حدود سی هزار ریال اجاره بها پرداخت می نمایند وحال آنکه براساس فتوی امام وسایر مراجع تقلید وخصوصاً لایحه مورخ ۴/۲/۵۸ شورای انقلاب ، مستاجرین موقوفات می باید با مراجعه به اوقاف ، اجاره خود را به نرخ عادله روز پرداخت نموده ویا ملك متصرفی را واگذار نمایند ، نتیجه آنکه به استناد این احکام شرعی وفتاوای صادره ، کسانی که از این اوامر الهی عدول می نمایند ، عمل آنان حرام وفعل آنان منطبق براحکام غصب وتصرف عدوانی بوده واعمال خلاف شرع آنان ، مسلمانان محروم را از حقوق استحقاقی خود محروم می نماید و لذا رسالت وماموریت سازمان اوقاف در راستای جلوگیری از ادامه هجمه به موقوفات وبا توجه به آنچه عنوان شد بایستی معطوف احیاء و کشف موقوفات وبروز رساندن اجاره های املاك استیجاری واستیفاء حقوق واجرت المثل سال های قبل باشد. و همچنین برکلیه کارگزاران نظام در کلیه دستگاه های اجرایی تعامل با سازمان اوقاف لازم است ، تا به هرنحو که می توانند در راستای احیاء حقوق مسلمانان اقدام نمایند و همچنین به لحاظ اوامر شرع مقدس ، در امر به معروف ونهی از منکر ، بر آنان واجب است تا تمامی هم وغم و همت خود را با همکاری کارکنان تحت امر ، به منظور اتخاذ تمهیدات لازم و در راستای خلع ید از اینگونه عاصیان و غاصبان عنود معطوف نمایند و با احیاء کلیه موقوفات در سرتاسر این سرزمین پهناور ، و تحصیل عواید وصرف آن در جهت انجام نیات واقفان و در بستر ایجاد اشتغال ورفع فقر و نابسامانی اجتماع مسلمانان تلاش نمایند ، اعتقاد نگارنده برآن است که تمامی موقوفه خوران بدون هیچ شك و تردید و به شرح دلایل فوق و آنچه مذکور خواهد گردید ، درزمره دشمنان خدا ورسول وائمه اطهار علیه السلام و تمامی مسلمانان هستند واظهار جهل گروهی از آنان به حکم شریعت ، رافع مسئولیت آنان نبوده وعمل حرام آنان از مصادیق بارز سرقت اموال مسلمانان محروم می باشد وآنان برحکم آیه شریف قرآن که خداوند می فرماید... (الانسان ینظر الی طعامه و...) ، موظف به حسابرسی اموال ونحوه کسب درآمد خود وانطباق آن با احکام شرع مقدس بوده و می باشند ، آنان باید بدانند عمل خیانتکارانه آنان به منزله پایمال نمودن خون پاك شهداء اسلام و به قیمت ایجاد شرایط اضطراری برای مسلمانان محروم و نهادینه کردن فقروفاقه برای آنان و اشاعه فحشاء وایراد ضربات هولناك به پیکره اسلام ازطریق جلوگیری از ترویج

ص : ۳۴

فرهنگ و شعائر اسلامی و هدر دادن زحمات بی وقفه مسئولین نظام در جهت رفع محرومیت ها و به چالش کشیدن مساعی خادمان دلسوز ، ازطریق چپاول بی وقفه و مستمر اموالی است که جهت رفع موقعیت های اضطراری وبهبود وضعیت معیشتی حاد مسلمانان رنجدیده و مضطر و نشر فرهنگ و معارف اسلامی اختصاص یافته است وبدیهی است اظهار وادعای جهل به موضوع وحکم شرعی آن ، رافع اعمال ظالمانه آنان نخواهد بود و همچنین ادعای خرید ملک تحت عنوان سرقفلی وحق کسب وپیشه یا هرعنوان شیطانی دیگر محمل شرعی نداشته ومعامله آنان در حکم خرید مال غیرو اموال سرقتی بوده ومال بایست به صاحب آن یعنی سازمان اوقاف مرجوع تا اجاره به روز وعادلانه اخذ ودر راه ونیت واقفان هزینه گردد.

بررسی های بعمل آمده نشان می دهد که جایگاه وقف و اهمیت اقتصادی آن بررفع معضلات مسلمانان وتوسعه فرهنگ جامعه اسلامی وایجاد اشتغال پایدار و توسعه فرهنگ وشعائر اسلامی و... ، بهیچ وجه درجامعه شناخته شده نیست واین عدم شناخت به دلیل عدم توجه لازم مبادی ذیربط ، به معرفی عظمت وجایگاه رفیع وقف است ، نگرش های سطحی وروشهای صوری وطرح مباحث کلی وعدم ورود به مباحث عملیاتی واجرایی وعدم اطلاع رسانی لازم به مردم و.. ، جهت نجات موقوفات ازمصادیق این دلیل محسوب

می گردد ولذا بر رسانه ها ومبلغان مذهبی واندیشمندان اسلامی و... ، لازم است تا رسالت خود را درتبیین جایگاه وقف وبیان اثرات عظیم آن در ایجاد اشتغال وترویج فرهنگ با عظمت اسلامی ورفع محرومیت های مسلمانان و خوار وخفیف نمودن شخصیت پست موقوفه خواران ومعرفی آثار جنایت بار آنان و ارائه طرحهای عملیاتی واجرایی به منظور استرداد اموال موقوفه از ید غاصبانه آنان و انعقاد قراردادهای به نرخ روزو عادلانه ، برای دریافت حقوق حقه موقوفات وهزینه در مسیر نیات واقفان .... ، به انجام برسانند ، زیرا دشمنان اسلام وقرآن بخوبی دانسته اند که چگونه برای خاموش کردن انوار تابناک مجدوعظمت روز افزون اسلام ، می بایست ریشه های اقتصادی آن را با بهم ریختن تدریجی احکام شرع مقدس وعقیم نمودن آثارگهربار آن درپیشرفت ورفاه وتغذیه روحی وجسمی مسلمانان ، که ایراد ضربات مهلک بر پیکره حوزه های علمیه ومراکز دانش اسلامی وشاخه های علمی وشعائر دینی وایجاد فقر وفاقه وتشدید نکبت وبدبختی بیماران ، ایتام ومحرومان از امت محمد صلی الله علیه وآله وسلم و... ، تنها گوشه ای از این موارد ونمونه هایی از مصادیق آن می باشد ، هدف قرار دهند ، با این دیدگاه ملاحظه می گردد که چگونه موقوفه خوران عملاً ـ با پرداخت اجاره ناچیز املاک موقوفه و با تملک آنها به روش های خلاف شرع مقدس وبرگرفته از روش های شیطانی نظام غرب که از مواریث نحس ونجس رژیم قبل است با دشمنان اسلام وقرآن هماهنگ وهمنوا شده و اصل و اساس شریعت پاک محمدی را هدف قرارداده اند .

به ما برپس مرگ نفرین بود چو آئین این غاصبان این بود

بررسی های بعمل آمده نشان می دهد که یکی از علت های اساسی پیشرفت های علمی مسلمانان وپرورش بزرگان علم وادب در ممالک اسلامی ، بهره برداری صحیح از زیر ساخت های موثر در آموزش و فرهنگ غنی کشورهای اسلامی ودر استفاده صحیح از ثمرات موقوفات بوده است ، بزرگانی که هر کدام به تنهایی چراغ های هدایت وانوارتابنده درعصرغیبت امام زمان عج الله تعالی فرجه الشریف و عامل هدایت شیعیان ومحبان به طریق رستگاری ونجات از ضلالت وگمراهی بوده اند و عمل قبیح وگناه نابخشودنی موقوفه خواران که از ابتداء بوده وهم اکنون نیز ادامه دارد در

ص : ۳۵

واقع تیشه بر ریشه اسلام ومسلمین است ، و در این رابطه مهمترازهرچیز بیان حرمت این عمل است که همیشه بایستی درجامعه توسط علما ودانشمندان وعرفا و مبلغان و اندیشمندان اسلامی ذکرو بیان شود ، زیرا دردیدگاه شرع مقدس اسلام موقوفات به منزله امانت های الهی از سوی واقفان است که به نسل های بعدی تحویل می شود و لذا برهمه واجب است تا از قداست و اساس و اصل آن به دلیل ابدی بودن آن حراست واز تجاوز به حریم مقدس آن جلوگیری نمایند.زیرا موقوفات اساساً پس از وقف توسط واقف ، ازحوزه خود خارج وبه حوزه ملکیت و مالکیت خداونددرآمده وپس از آن به صورت امانت های گرانبها برای صرف منافع آن در راه مصلحت اسلام ومسلمین در دست نمایندگان وی قرارمی گیرد.

پس بر تمامی مسئولین دلسوز و مدیران دستگاه های اجرائی واجب شرعی است که با توجه به استیلاء و وجود قوه قاهره که به آنها تفویض گردیده و برخورداری از تمامی امکانات مناسب و متناسب دولتی برای استیفاء حقوق مسلمانان بهره گیری نمایند ، زیرا اگر موارد هدف وقف ، براساس نیت واقفان رعایت نشود وموقوفات همچنان توسط یغماگران ملعون غارت شود ، دیگر مردم ونسل های بعدی رغبتی به انجام وقف نخواهند داشت و ناچیز بودن درآمدهای ناشی ازتصرفات غاصبانه موقوفه خواران بی تقوا وعدم امانت داری متولیان وکارکنان خائن و مدیران نالایق وغیره صالح موقوفات ، قهراً باعث از بین رفتن اصل موقوفات ودر نهایت ذلت اسلام ومسلمین می گردد. که در این رابطه همگی مسئول خواهند بود عملکرد موقوفات نشان می دهد که چگونه ثمرات این اموال بطور مستمر ودائمی با درآمد زایی خود ، رشد وشکوفایی اسلام را درطول تاریخ مدیون خود نموده وکارنامه درخشان وقف در قبل و بعد از استیلاء سلطه گران خارجی ، شاهدی صادق وگواهی عادل بر این حقیقت تلخ بوده است و لذا در بزرگی گناه و عظمت قباحت عمل موقوفه خواران و کسانی که راضی به اعمال کثیف آنان می باشند قطعاً این آیات وروایات شریفه ذیل مصداق دارد :

۱- در ظلم ورضایت به عمل این ظالمان پلید این کلام خداوند: قال الله تبارک وتعالی فی القرآن الکریم (ولاترکنوا مع الذین ظلموا فتمسکم النار ...) با ظالمان قرارنگیریدکه آتش ابدی خداوند شما را فرا خواهد گرفت.

۲- درخیانت این خائنین این کلام خداوند: قال الله تبارک وتعالی فی القرآن الکریم(ان الله یامرکم ان تعدوالامانات الی اهلها ...) ...خداوند امر می فرماید که امانات را به صاحبان آنها برگردانید.

۳- در ملعون بودن وحبط اعمال این غاصبان طبق این کلام مولای متقیان قال علی (ع) فی وقف عین ینبع (... لا تباع ولا توهب ولا تورث ، فمن باعها او وهبها ، فعلیه لعنه الله والملائکه والناس اجمعین ، لا تقبل الله منه صرفاً ولا عدلاً) .

((هرگزفروخته نمی شود ، بخشیده نمی شود و ارث برده نمی شود ، هرکس آن را بفروشد یا ببخشد ، لعنت خدا وفرشتگان ومردم همگی بر او باد وخداوند هیچ عمل خیری را از او نمی پذیرد)) .

۴- و در کفر این غاصبان عنود این کلام گهربار امام موسی کاظم : قال موسی بن جعفر(ع) ... ، (برای هیچ مومنی که ایمان به خدا وروزقیامت داردجایز نیست که آن را بفروشد یا بخردیا به کسی بدهد یا موارد

ص : ۳۶

مشخص شده آن را تغییردهد تا زمانی که انسان وهرچه درروی زمین است عمرش به سرآیدوخداوند وارث آن شود) .و...

به شهادت تمامی آیات وروایات مربوط به این بحث وبه استناد تمامی احکام در این خصوص ، ابدی بودن اصل موقوفات وحرمت خرید وفروش وسوء استفاده از آنها درصراحت بلا شک است زیرا وقف اصالتاً یعنی (اصل را حبس کردن ومنفعتش را در راه خدا مصرف نمودن) و همانگونه که رسول مکرم اسلام فرموده است که (حبس الاصل وسبل المنفعه) ، پس بر عموم مسلمانان واجب است که براین امر مهم اهتمام ورزند وموقوفه خواران را امر به معروف ونهی از منکر نمایند واگر از اعمال زشت خود دست برنداشته وهمچنان به غارت اموال محرومان ادامه وبر گوشه ای از درآمدهای دولت اثرگذاری منفی می نمایند وبا این عمل تباهکارانه خود مانع از پیشرفت اسلام ومسلمین و تعظیم شعائر اسلامی

می شوند ، دائماً آنان را لعن ونفرین نموده ودر مجامع اسلامی اعم از نمازجمعه و جماعات و مجالس و... ، نسبت به تحقیر شخصیت آنان اقدام نمایند و لذا شایسته است که مسلمانان به جرم خیانت به خدا ورسول وامت مظلوم محمد صلی الله علیه و آله و سلم با آنان معامله و مراوده ننمایند و درتشیع جنازه آنان حاضرنشوند واگر بیمار شدند به عیادت آنان نروند و برآنها سلام نکنند ، به این دلیل که به احکام دین محمد صلی الله علیه وآله وبه آئین او دراین برهه خطرناك از هجمه جهانی بر اسلام و به حقوق و اموال مسلمانان خیانت نموده اند و همچنین آنان را دائماً بدین گونه لعن و نفرین نمایند تا انشاء ا... به جهنم واصل شوند : (خدایا لعنت وعذاب ابدی خود و ملائکه و تمامی مردم را بر موقوفه خوران واین ستمگران به شریعت پاك محمد صلی الله علیه وآله نازل فرما و برکات و سلامتی را از آنان دریغ فرما و جهنم ابدی خود راجایگاه آنان قرار بده تا سلطنت وخدایی تو برقرار است . خدایا لعنت خود وملائکه و همه مردم وخصوصاً محرومان از مواهب وقف یعنی قاریان قرآن ، عزاداران اهلبیت عصمت و طهارات خصوصاً سید الشهداء ، محرومان از تعلیم و تربیت ، زندانیان در بند ، برهنگان وگرسنگان محروم ، دختران و پسران محروم از تزویج ، بلا دیدگان ، وام داران ، محرومان از آموزش و بهداشت ، محرومان از طلاب علوم دینی و... ، را تا ابد آباد برگروه موقوفه خوران ستمگر نازل فرما. آمین رب العالمین خداوندا لعنت ابدی خود را بر موقوفه خواران یعنی این گروه ستمگر که موقوفات را تحت عنوان اجاره غصبی و حق کسب وپیشه وسرقفلی غارت نموده وبه ثروت اندوزی وکیافی مشغول هستند واین گنجینه های تقدیمی واقفان به محضرخداوند را ظلماً وعدواناً مصرف ونسل به نسل به وراثت فرزندان خود قرار می دهند نازل فرما آمین رب العامین) ، آنچه مسلم است این عمل ظالمانه آنان موجب گردیده تادانش پژوهان مسلمان ، فرصت تمرکز یافتن برموضوع دانش را از دست بدهند. وموقوفاتی که با تامین خوراك ، پوشاك ، زندگی ، دانش پژوهان اسلامی ، موجب می گردند که علماء ، دانشمندان و اندیشمندان بسیاری در سرتاسر سرزمین های اسلامی پرورش یافته و پایه های تمدن عظیم فکری اسلامی مانند حوزه های علمیه نجف ، قم ، مشهد و... ،که اساس تشیع را زنده نگاه داشته و بنیان گذاری نموده ، تباه نمایند آیا فراموش گردیده که اسلام ومسلمین تا چه حد مرهون ومدیون موقوفات هستند؟ و...، با توجه به آنچه مذکور گردید تمامی مسلمانان بایستی کاملاً آگاه و به آداب واحکام فقهی مرتبط مکاسب دانا گردند ، تا ندانسته در منجلاب کسب حرام و باطل فرو نرفته و یا ندانسته پا درآتش ننهند. آن چنانکه خداوند امر فرموده است . (قال الله تبارك وتعالی (... الانسان ینظر الی طعامه ...)) عمل

ص : ۳۷

نمایند ، پس بر قلب هر مسلمان بایستی حک شود (خرید وفروش ملك وقفی حرام است واجاره موقوفات بایستی به نرخ عادله روز صورت پـذیرد، درغیراینصورت غاصب وقف ملعون است) . و همچنین برتمامی مبلغان ، دانش پژوهان و مسئولان واجب است که علـل نـابودی موقوفـات را معرفی و ریشه هـای اصلـی علـل عمـده نابودی موقوفات یعنی بی دینی و لامـذهبی وجهل و نا آگاهی را خشك نمایند و در صورت لزوم از قوه قهریه تمسك بجویند ، زیرا همانگونه که عقلاً جهل به قانون رافع مسئولیت نیست ، جهل به احکام وقف نیز ، مجوز چپاول ویغماگری موقوفه خوران نخواهد بود ، زیرا موقوفات دارای اصلی به نام اصل انتفاع ابدی هستند که که موقوفه خواران خبیث این اصـل را به نفع خود غصب و غـارت نموده ومنافع آن را چپاول وآن را درنسل خود معاویه وار به ارث گذاشته اند .

(ان الله یامرکم ان تعدوالامانات الی اهلها و…)

(.. مهمترین مسئله دروقف ، رعایت امانت است …) : مقام معظم رهبری

بیان شرح وظایف و حدود اختیارات مسئولان و مسلمانان:

اگر این امانـات الهی پاسـداری نشود ومراقبت هـای لازم برای مانـدگاری وانتفاع دائمی آنها صورت نپـذیرد وبه نیات واقفان به هر دلیل خیانت شود واهداف واقفان مورد توجه قرار نگیرد ، موقوفات بیمار شده ودرنهایت خواهند مرد ویا از همه اسف بار تر به ضـد خود تبـدیل می شونـد یعنی این عمـل خیـانت کـارانه موقوفه خوران موجب می گردد که سـایر مردم نیکوکار ازوقف کردن نا امید واین امر یعنی کراهت از وقف کردن ، تبـدیل به فرهنگ ضد اوقاف گردیده وباعث نابودی ریشه این درخت تنومند وبارور گردد ، اگر براین بـاور باشـیم که محبوبترین اعمال بنا به فرمایش رسول مکرم اسـلام درپیشـگاه خداونـد ، شادنمودن مسـلمان یا سـیرکردن شکم او ویا رفع غم وانـدوه او ویا پرداخت بـدهی های شـرعی او می باشد ، آیا محل هزینه موقوفات که موقوفه خواران منافع آن را به هر دلیل غارت نموده ومی نمایند صـرف کودکان بی سرپرست دریتیم خانه ها ، بیماران بیمارستانها ، تامین معاش دانش اندوزان ودانش پژوهان دین وشـریعت ، دبسـتان ها ودبیرسـتان ها ، مراکز آموزشـی ومحرومان و… ، نشده ونمی شود . آیا برآحاد مسلمانان وظیفه شـرعی نیست تا متولیان و ناظران وقف را در جهت حفظ ونگهداری موقوفات و بکارگیری درآمد وقف ، درراسـتای اهداف وقف وبه حـداکثر رسانـدن درآمـد موقوفـات یـاری نماینـد؟ آیـا امر به معروف ونهی از منکر برتمـامی اربـاب رسـانه ها ، مسـئولین دسـتگاههای اجرایی ، تمامی مسلمانان و… ، برای حفظ ونگهداری وافزایش بهره وری از موقوفات وکمك به مسئولین نظام در رفع حوایج محرومان جامعه وایجاد اشتغال سازنده وپایدار و… واجب نیست ، و… ، با عنایت به آنچه مذکورگردید آیا افزایش موقوفات مهم است یـا حفـظ منـافع و ملکیت موقوفـات از دزدی وسـرقت موقوفه خواران ، آیـا اگر تهمیـدات لازم جهت جلوگیری از دسـت انـدازی منافقان مسـلمان نما بعمل آیـد ، خود بخود موقوفات حفظ وافزایش نیافته وآورده های آنان حفظ نمی شود، آیا بهترنیسـت موقوفه خواران برای نجات دین ودنیای خود در قدم اول به ادارات اوقاف مراجعه ودرخواست اجاره عادله روز را نمایند ، تا ادارات اوقـاف بتواننـد به نیـات واقفـان عمل نموده و این عمل آنان در واقع مقـدمه ای برای نجات آنان از ورطه لعن ونفرین خـدا وملائکه وهمه مردم ونجات از آتش ابدی باشد؟! !.

ص : ۳۸

قال ا... تبارک وتعالی (... ان اصحاب الکهف والرقیم کانوا من آیاتنا عجبا و...)

– خاطره ای شنیدنی از عجایت آخرالزمان :

در شهرستان ساری مجموعه ای درمرکز شهر وجود داشت که وراث مالک در صدد تخریب وبازسازی ملک برای خود بودند وتمامی مستاجرین که حدود سی سال در آن مجتمع ساکن بودند برای متصرفات غاصبانه خود حقوق کسب و پیشه ای معادل سیصد تا ششصد میلیون تومان طلب می نمودند ، احد از این مستاجران بدون اینکه چنین حقوق زایدی را طلب نماید ، ملک متصرفی خود را بدون هیچ ادعا وقید وشرطی به وراث تحویل داد ودرپاسخ متعجبانه وراث مبنی بر اینکه چرا آنچه که همه ادعا دارند تو ادعا نمیکنی گفت من سی سال مستاجر پدر شما بوده ام الحال که شما ملک خودتان را می خواهید من بایستی صد برابر آنچه تا بحال به شما داده ام از شما بگیرم وملک را به شما تحویل بدهم ؟ چنین چیزی دردین ودیانت من نیست وحاضر نشد علیرغم رضایت وراث حتی یک ریال دریافت نماید آیا این شخص ازمصادیق آیه فوق الذکر در روزگار ما محسوب نمی گردد ؟ ! ! ویا جریانی را که از احد از مراجع تقلید نقل شده است ، مبنی بر آنکه معظم له نماز ظهر را به جماعت برگزار نموده و به او خبر دادند که وقت اجاره منزل او منقضی شده است بلافاصله نماز عصر را ترک کرده به منزل آمده و تمامی اثاثیه خود را به داخل کوچه منتقل کرد واعلام نمود از این ساعت این مکان برای من غصبی بوده وصاحب ملک سراسیمه آمده و قرارداد را تجدیدکرده وایشان اثاثیه خود رابه داخل خانه برگردانید ! ! (ولمثل هذا فلیعمل العاملون) ، نگارنده درتمامی احکام ورساله های عملیه صاحبان شریعت ومراجع تقلید تحقیق وتفحص نموده ، اما اثری از حقوقی که موقوفه خواران بدان استناد می نمایند ، نیافته است زیرا اساساً در اسلام هیچگاه اجاره برای مستاجر (به استثناء اجاره صد ساله) ، حقوق مالکانه فراهم ننموده وبراساس احکام شریعت حضرت محمد صلی ا... علیه وآله و سلم و عجل فرجهم ، مستاجر بایست پس از انقضاء ایام مورد اجاره وبه محض اعلام عدم رضایت موجر، مکان مورد اجاره ومنافع آن را به موجر تحویل داده وادامه تصرف بر مستاجر حرام وعمل او درحکم غصب خواهد بود و لذا صرف نظر از اینکه این امر یعنی غارت اموال مسلمانان (صاحبان ملک) ، توسط مستاجران به بهانه اجاره و اینکه فعالیت آنان درزمان اجاره موجبات بوجود آمدن حقی به نام حق کسب وپیشه شده هیچ محمل شرعی نداشته و نخواهد داشت ، این موضوع یعنی این امرغاصبانه در مبانی اقتصاد اسلامی نیزجایگاهی نداشته ونخواهد داشت ، بدیهی است با ایجاد عدم اعتماد و اطمینان از موضوع اجاره مستغلات ، نظام واگذاری و عرضه اینگونه املاک از سوی موجران سیر نزولی یافته وبا افزایش تقاضا ، قیمت اجاره ها بسیار افزایش یافته ونظام عرضه وتقاضا دچار بحران و بهم ریختگی خواهد شد و.... لازم به ذکر است اغلب قریب به اتفاق موقوفه خواران ووراث آنان به این امر واقف بوده اند که درزمان تنظیم اجاره چنین حق وحقوقی وجود نداشت تا اثبات ونفی آن را پس از انقضاء مدت اجاره به اجاره نامه مقید نمایند، و استناد غاصبان به اینگونه اباطیل یعنی عطف به ماسبق نمودن آنچه را که بعداً ساخته وپرداخته اند وآن را اسباب غارت قرار داده اند امری خلاف شرع است ، همانطور که اگر در کشور اسلامی العیاذ بالله حکومت الحادی برقرار شود واعلام کنندکه مستاجران ، هرمحل اجاره ای را که در اجاره خود دارند می توانند مالک گردند ومالکان حقی ندارند ، آیا این دستورالعمل محمل شرعی برای غصب و غارت اموال مالکان خواهد بود ؟ بدیهی است اینگونه دستورالعملها ویا موارد مشابه آن هیچگاه محمل شرعی نداشته ونمی تواند داشته باشد وایجاد اینگونه

ص : ۳۹

حقوق که در واقع سالب بر قصد ورضای موجر است و اساساً برخلاف احکام شرع مقدس وآئین اسلام می باشد ، با عنایت به آنچه مذکور گردید مسلم ومحرز است که اندک توجه به این اصل مهم وحیاتی می تواند اساس اقتصاد کشور ودرآمدهای دولت را دچار تحولات عظیم وغیر قابل تصور نموده وباری سنگین را از دوش مسئولین دلسوز کشور برداشته ودغدغه های مستمر آنان را به منظور رفع مشکلات ومعضلات طبقات محروم کشور مرتفع وبا بکارگیری وبهینه سازی ساختارشکلی وماهیتی آن نقش غیر قابل انکاری را درمسیر ایجاد اشتغال پایدار وتوسعه فراگیر آن ایفاء نماید که در ادامه این بخش فتاوای مقام معظم رهبری و… ، دررابطه با استیفای حقوق مظلومانه وقف وموارد مربوط به آن ذکر

می گردد :

۱– درفتوی شماره ۷۱۱۶ : (… مسئول شرعی اداره امور موقوفه موظف است درصورت نیاز ، به هر طریق قانونی اقدام به حفظ واحیاء واحقاق تمام حقوق موقوفه نماید …) .

مفهوم انتزاعی این فتوی آنست که تمامی دستگاههای اجرایی موظف به همکاری وتعامل ومعاونت دراین راستا می باشند.

۲– در فتوی شماره ۸۲۷۰ : (… متولی شرعی ومسئول اداره موقوفه در اجاره دادن موقوفه وتعیین مبلغ اجاره بها باید لزوماً غبطه و مصلحت وقف را رعایت نماید و…)

مفهوم انتزاعی این فتوی آنست که ادارات اوقاف ملزمند که مفاد اجاره نامه ها را به نحوی تنظیم نمایند که موقوفات از دست اندازی موقوفه خواران محفوظ ونرخ عادله روز درآن رعایت و درآمدحاصله به نیت واقفان مصرف گردد.

۳– از (وقف بایستی در همان جهت وقف استفاده شود واداره اوقاف حق تخفیف دادن ویا بخشش موقوفات را به بهانه یا دلیل فقر وبیچارگی مستاجرین نداردو…) .

مفهوم انتزاعی این فراز آنست که نظارت تمام وکامل می بایست بر اعمال وشیوه های اجرایی وعملکرد کارکنان ادارات اوقاف صورت پذیرد تا از انجام هرگونه تبانی و خاصه خرجی ها وگذشت های بیجا و… ،کارکنان این ادارات که موجبات نابودی موقوفات را فراهم می آورد جلوگیری لازم بعمل آید.

۴– (هرگونه تصرفات مستاجر از قبیل واگذاری سرقفلی در حکم غصب است)

مفهوم انتزاعی این فراز آن است که واگذاری سرقفلی وخرید وفروش آن حرام است وبر املاک استیجاری حقوق مالکانه تعلق نمی گیرد.

۵– (اجاره نشینی حقی را برای مستاجر ایجاد نمی کند که مضر به مالکیت وقفی باشد) :

مفهوم انتزاعی این فراز آن است حقوق ظالمانه ای که تحت عنوان سرقفلی وحق کسب وپیشه براموال وقفی وارد گریده است سالب برقصد انتفاع اجاره از سوی واقف وموجر بوده واینگونه حقوق برخلاف آئین وشریعت دین مبین اسلام است ، زیرا اجاره نشینی

برای مستاجر اساساً حق مالکیت ایجاد نمی نماید (به استثناء اجاره صد ساله) واین امر از مواریث نحس ونجس بجا مانده رژیم قبل است .

۶- « اگراداره اوقاف ومتولی از موقوفه دفاع نکند وموقوفه را افرادخدا نشناس تصرف ویا درحال خارج کردن از وقف باشند ، امر به معروف ونهی از منکر وظیفه عمومی مسلمین است .»

ص : ۴۰

مفهوم انـتزاعی این فراز از فرمایشـات آن است که تمـامی دسـتگاههای اجرایی ومسئولین می بـایست هم وغم خـود را در راسـتای استیفای حقوق حقه اوقاف منظور دارند.

۷- (فروش وخرید واستملاک (املاک اوقافی) شرعاً باطل است وهرگونه تصرفات (در آن موقوفات) واستفاده و بهره برداری بدون (پرداخت) اجاره به نرخ عادله روز ، غصب ، حرام وموجب ضمان است و برمتولی احقاق حقوق موقوفه واجب است) .

مفهوم انتزاعی این فراز از فرمایشات آن است که این حقـایق وواقعیت هـا می بـایست از طریق رسـانه هـا به تمـامی مسـلمین اطلاع رسانی شود تا آحاد مسلمانان با آداب ومبانی خرید وفروش محلهای کسب و... ، آگاه باشند وخدای ناکرده از روی جهل ونادانی در معرض هلاکت وتحت لعنت خدا و ملائک وهمه مردم قرار نگیرند، وبر متولی وقف واداره اوقاف واجب است تا با تلاش مستمر ومساعدت بقیه مسلمین ، حق را تا نیل به اهداف آن یاری نمایند.

۸- (اگر بدون اجازه از متولی شرعی یا اجازه او در مغازه (یا مالک وقفی) تصرف کنند ، تصرفاتشان جایز نبوده در حکم غصب وموجب ضمان است) :

مفهوم انـتزاعی این فراز از فرمایشـات آن است که عموم مسـتاجرین موقوفـات ملزم به رعـایت موازین شـرعی در موقوفـات و انجـام همـاهنگی با متولیان موقوفات بوده وتمامی مسـئولین اوقاف ملزم به رعایت موازین جهت نیل به صـرفه وصـلاح موقوفات بوده ومی بایست ازصدورهرگونه مجوز که در آن رعایت مصلحت موقوفات نگردد اکیداً خودداری نمایند.

۹- (اشخاصـی که بـدون مجوز اوقـاف ومتولیـان موقوفات اراضـی (املاک) وقفی را در تصـرف دارنـد واوقاف به تصـرفات آنان راضی نیست ، فرایض دینی آنها درموقوفات باطل است) .

به عبارتی اگرحق موقوفه را پرداخت ننماینـد ، کسب در موقوفات وعبادت وانجام فرایض در آنها در حکم تصـرف در ملک غصبی داشته وباطل است .

۱۰- (صـرف اسـتناد به سـابقه استیجـاری مـوجب اسـتحقاق تخفیف نبوده ومتولی شـرعی موظف است در تجدیـد قرارداد اجـاره با ملاحظه غبطه ومصلحت وقف ، اجاره بها عادله تعیین ومطالبه نماید) :

مفهوم انتزاعی این فراز ازفرمایشات آن است که استناد به تصـرف غاصـبانه درسالهای متمادی صـرف نظر از پرداخت اجاره ناچیز ، هیـچ حقی را برای مسـتاجرین غـاصب ایجـاد ننمـوده وآنهـا در صـورت رضـایت متولی وقف موظف به پرداخت اجـاره بهـا به نرخ عادلانه روزواجرت المثل سالهای قبل هسـتند. وبراساس قوانین شـریعت محمدی(ص) ، مستاجرین پس از انقضاء مدت اجاره بدون رضایت متولی نمی توانند به تصرف ادامه دهند وتصرفات آنان درحکم غصب است .

۱۱- (اداره موقوفه موظف است درصورت نیاز ازطروق قانونی اقدام به حفظ واحیاء واحقاق حقوق موقوفه نماید) :

مفهوم انتزاعی این فراز از فرمایشـات آن است که هرگـاه مسـتاجرین موقوفـات از پرداخت حقوق وقف امتناع ورزنـد ادارات اوقاف

مکلف به اقدام وصول حق موقوفه بوده ودرصورت لزوم دستگاههای ذیربط یعنی قوه قضائیه و نیروی انتظامی و... ، ضمن تعامل ودخالت ، اقدام لازم را معمول دارند و اقدام در حد ابلاغ ، رفع تکلیف شرعی نمی نماید.

با عنایت به آنچه مذکورگردید موقوفاتی که بدون مجوز شرعی به تصرف موقوفه خواران درآمده وبه این واسطه بر اساس مالکیت ابدی آنان ازطریق خطوات شیطانی ایجاد سرقفلی وحق کسب وپیشه خلل وارد آمده واز سوی مستاجرین غاصب

ص : ۴۱

ملعون متمسک چپاول گردیده است محمل شرعی نداشته وبایستی به حال وقفیت خود باز گردند زیرا موقوفات اصالتاً قابل تبدیل ، تغییر وواگذاری وخرید و فروش واستملاک نبوده وهیچ مستاجر غاصبی حق فروش ملک موقوفه استیجاری را تحت هیچ عنوان ندارد بلکه موقوفات به منزله امانتی هستند که بایست اساس آن حفظ وبه نسل های بعدی تحویل گردد.

ب- معرفی الگوهای اجرایی :

دربخش ماضی ، اهمیت ونقش باعظمت موقوفات بردرآمدهای دولت موردبررسی قرار گرفت ، دراین بخش مهمترین راهکارهای عملیاتی با تکیه بر دو پارامتر تغییر بستر مدیریت های راهبردی و تشکیل کارگروه های اجرایی با هدف ایجاد تحول اساسی در نظام تشکیلاتی درون وبرون سازمانی ، می بایست مورد توجه قرار گیرد. ولذا با توجه به شناخت علل نارسایی به شرح آنچه مذکور گردید ، به منظور جلوگیری از ادامه خسارات وبهینه سازی ساختار درآمدی دولت در این

بخش که به لحاظ ماهیتی وشکلی اشتغال زا محسوب می گردند ، انجام اصلاحات در دو راستا اعلام وپیشنهاد می گردد :

- گروه اول : موقوفاتی هستند که درحال حاضر در تصرف غاصبان عنود وملعون قرار دارند.

- گروم دوم : موقوفاتی که در حال حاضر در تصرف غاصبان عنود وملعون قرار ندارند.

درخصوص گروه اول ، این موقوفات شامل موقوفات و رقباتی هستند که در تصرف غاصبانه قراردارندو لازم است تمهیدات لازم از سوی مبادی ذیربط وبا تعامل دستگاههای اجرایی و... ، به منظور برگشت موقوفات به حالت وقفیت در دستور کار تمامی مسئولین محترم قرار گیرد ، به نحوی که با انجام بستر سازی های لازم و از طروقی که اعلام می گردد، موقوفات را درحصن حصین ودژمحکم ودر شرایطی که لازمه حراست هر موقوفه است ، قرار دهند که در ادامه به اهم آنها اشاره خواهد شد واما درخصوص گروه دوم ، این موقوفات شامل املاک ورقباتی هستند که به تازگی درزمره موقوفات درآمده ویا ازطریق بکارگیری پروژه های عمرانی یا آزاد سازی و... ، ایجاد می گردند که درخصوص این موقوفات لازم است که بالاترین درآمد جهت اجاره ازطریق مزایده وتعیین مدت محدود یکساله وبا اجاره نامه های صحیح وطراحی شده ومنطبق بر موازین قانونی به نحوی که هیچ شیادو کلاهبرداری نتواند به دلایل مختلف وبا متمسک شدن به ترفندهای فریبکارانه و... ، موقوفات را بطورضمنی تملیک نموده وآن تصرف نماید و... ، والنهایه با بکارگیری بهترین روشها ، موقوفات مشمول این گروه را در حصن حصین ودژ پولادین خود قرارداده وموجبات جذب بهترین صرفه وصلاح ودرآمد مستمر را در مسیر انجام نیات واقفین معمول دارند ، در ادامه با عنایت به اینکه بعضی از این راهکارهای اجرایی بعضاً دارای وجوه مشترکی در کاربرد موارد مطروحه دارند ، لذا اهم این موارد به شرح ذیل اعلام می گردد :

- راهکار اول :

- سند دارکردن اماکن تحت نظارت وید اوقاف (اعم از رقبه ، موقوفه ، امامزاده ، مسجد ، حسینیه و...)

سند دار کردن موقوفات یکی از اساسی ترین اقدامات برای تثبیت وجلوگیری از تعرض به آنهاست ، بنابراین تمامی موقوفات وحدود آنان بایستی به سرعت شناسایی ، تحدید و پلاک ثبتی آنها مشخص شده وبرای هریکی از آنها پرونده های ثبتی با

مشخصات پلاک ثبتی تشکیل شود. زیرا با مشخص شدن وضعیت ثبتی این اماکن ، حقوق قانونی آنان به بهترین نحو حفظ خواهد گردید ودر صورت بروز هرگونه خطر ، به راحتی بعنوان قوی ترین

ص : ۴۲

مستندات اقامه دلایل در محاکم قضایی محسوب می گردد وقهراً تجاوز وتعرض به حریم های قانونی آنها ، با توجه به وضوح حدود اربعه ومساحت و... ، ممکن نخواهد بود ، بدیهی است نهادینه کردن واستمرار این روند درطول زمان ، موقوفات را از دست اندازی سود جویان و سوء استفاده چپاول گران و دشمنان اسلام ومسلمین محفوظ می نماید.

– راهکار دوم :

بروز نمودن وعادلانه نمودن درآمد موقوفات در دو گروه :

گروه اول – درخصوص موقوفاتی در مجموعه اوقاف که مکشوفه یا جدید الوقف ویا جدید الاحداث نیستند.

گروه دوم – درخصوص موقوفاتی که در مجموعه اوقاف به تازگی آزاد شده و یا مکشوفه یا جدید الوقف و یا جدید الاحداث هستند .

توضیح گروه اول : این مجموعه که در واقع اکثریت موقوفات درآمد زا کشور را تشکیل می دهند ، غالباً در ید غاصبانه موقوفه خوران قرار داشته ومنافع آن تحت عناوین شیطانی سرقفلی وحق کسب وپیشه و... ، غارت می گردند ، با عنایت به آنچه مذکور گردیده است ، به منظور رفع این معضل حاد وبدبختی ونکبتی که از سوی شیطان وشیطان صفتان گریبانگیر امت اسلامی گردیده است ، می بایست چند امر مهم در دستورکار جمعی مسلمانان عموماً وکارگزاران ومسئولین دلسوز اوقاف خصوصاً بعنوان امری عبادی وشرعی دررابطه با امر به معروف ونهی از منکر قرارگیرد :

–۱– اطلاع رسانی .

۲– اتخاذ تمهیدات لازم قانونی جهت در تنگنا قراردادن متصرفین غاصب .

۳– آزاد سازی موقوفات .

۴– مرحله مهم واساسی انعقاد قراردادهای کلیشه ای طراحی شده و با ویژگی های خاص .

۱ : اطلاع رسانی :

دراین رابطه رسانه ها وارباب جرایدومجلات وروزنامه ها و محققین وصاحبان قلم وهمچنین ائمه جمعه و جماعات و... ، دریک تعامل جمعی نسبت به اطلاع رسانی وشناخت این معضل اجتماعی و مصیبت اسلامی که این غاصبان برای امت اسلامی ومسئولین محترم نظام وملت مسلمان ودرمسیر رشد وشکوفائی ورفاه ملت رنجدیده فراهم نموده وآثارمخرب آن بردرآمدهای دولت وموضوع اشتغالزایی و... ، اطلاع رسانی نمایند وحقوق وتکالیف شرعی مسلمانان را دررابطه با موقوفات بیان نمایند وسوء عاقبت وبدفرجامی این اعمال موقوفه خواران را به آنان گوشزد نمایند و... ،

۲ : اتخاذ تمهیدات لازم قانونی جهت درتنگنا قراردادن غاصبان عنود :

دراین مرحله لازم است مسئولین اوقاف براساس وظایف شرعی واداری خود از تمامی ابزارهای قانونی اعم از عدم اجازه ساخت ویا تعمیر و... ، ضمن تعامل با شهرداری ها وسایر مبادی ذیربط در مبارزه با متصرفین

ص : ۴۳

غاصب با سعی در جلوگیری ازاعطاء جوازکسب فعالیت یا سایرمجوز ها برای امتیازات قانونی جهت ادامه فعالیت های اقتصادی و... ، بهره گیری نمایند وبا مساعدت دستگاه قضایی وبهره گیری از قوه قهریه نیروی انتظامی و... ، نسبت به اخراج غاصبان و خلع ید از این متصرفان اقدامات لازم را معمول دارند و... .

۳ : آزاد سازی موقوفات :

در این مرحله پس از انجام امور به شرحی که گذشت ، آزاد سازی موقوفات به میل ورغبت موقوفه خواران ویا به اجبار قانون واحکام مراجع قضایی و... ، صورت خواهد پذیرفت ، بدیهی است با آزاد سازی ازطریق اختیاری ، مراتب تقدیر وقدردانی از این عمل شرافت مندانه متصرفین که در راستای احیاء حقوق موقوفات معمول گردیده است توسط مسئولین نظام و ارباب جراید و... ، جهت معرفی وتجلیلی از این عمل خداپسندانه و نهادینه نمودن این فرهنگ درآزاد سازی موقوفات تبلیغ خواهد گردید.

۴ : انعقاد قراردادها براساس فرم های کلیشه ای و...

در این مرحله مهم واساسی که در واقع حساسترین ومهمترین وظیفه ادارات اوقاف است ، می بایست قراردادها در قالب فرم های کلیشه ای وبا ویژگی های خاص صورت پذیرد ، از خصایص این قرارداد ها آن است که بایستی جامع الشرایط و کامل به لحاظ پیش بینی تمامی موارد برای جلوگیری از دست اندازی غاصبان وچپاولگران وبا اخذ بهترین وسنگین ترین وثیقه ها وضمانت های قانونی برای تخلیه وتحویل بموقع موقوفه پس از انقضاء مدت زمان اجاره ودرزمانهای کوتاه حداکثر یکساله منعقد گردد وپیشانی هرفرم قرارداد به کلیشه ای عبارات جاودانی اتخاذ شده مولای متقیان علی (ع) با هدف هشدار به غاصبان مزین شود :

(لاتباع ، لا توهب ، لا تورث ، فمن باعها او وهبها ، فعلیه لعنه اله والملائکه والناس اجمعین ولاتقبل الله منه صرفاً و لاعدلاً) :

(فروخته نمی شود، بخشیده نمی شود، به وراثت قرار داده نمی شود ، پس کسی که بفروشد یا ببخشد ، بر اوست لعنت خدا و ملائکه و تمامی مردم و خداوند هیچ عمل خیری را از او نمی پذیرد.)

بنابراین می بایست تمامی تمهیدات وبسترسازی ها برای جلوگیری از ایجاد کوچکترین روزنه وخطر برای موقوفات بعمل آمده به نحوی که بهیچ وجه امکان غصب یا حدوث هرگونه خطر در راستای تصرف موقوفات توسط مستاجرین فراهم نیاید ، بدیهی است درصورت تخلف ماموران ومسئولان اوقاف از موازین اعلامی برخورد شدید قانونی به اتهام تبانی آنان برای حیف ومیل موقوفات وجبران خسارات بعمل خواهد آمد.

ب- موقوفاتی که در مجموعه اوقاف مکشوفه یا از ید غاصبانه موقوفه خوران آزاد و یا جدید الوقف و یا جدید الاحداث می باشند:

در این گروه از موقوفات مسئولین ادارات اوقاف بایستی با حساسیت و وسواس وقدرت تمام از حیات موقوفات واصل ابدی بودن آنان دفاع نمایند و با خائنین از کارکنان خود که به هر ترتیب در صدد تبانی با مستاجرین پلید و غصب موقوفات هستند برخورد قانونی نمایند، به گونه ای که در مدیریت های بعدی

ص : ۴۴

ادارات اوقاف (بحث غصب موقوفات وتجاوز به حریم آن) و تصور آن نیز به زباله دان تاریخ افکنده و فرهنگ سازی به نحوی بستر سازی گردد که فکر تصرف موقوفات از فکر وذهن مردم پاک شود و امور مربوط به اداره تمامی موقوفات کاملاً شفاف سازی و در اختیار رسانه ها و مردم قرارداده شود تا با عظمت وقف و آثار گهربار آن در رفع نیاز های اساسی مردم و همچنین بعنوان بخشی از درآمدهای عظیم غیرمستقیم دولت در مسیر ایجاد رفاه و اشتغال زایی و ... ، آشنا گردند و به شرحی که در بخش قبل بیان گردید مهمترین و اساسی ترین وخطیرترین وظیفه مسئولان محترم اوقاف ، اتخاذ تمهیدات لازم به نحوی است که این امانات الهی صحیح و سالم و در وضعیت های بهینه سازی شده بدون احتمال بروز هرگونه گزند وآسیب به نسل بعد تحویل داده شود. و در این راستا یعنی حفظ موقوفات تمامی آحاد موظف به همکاری وتعامل با مسئولین اوقاف و النهایه حفظ و حراست از قداست و ابدیت اصل آن هستند ، بدیهی است با توجه به وضعیت اضطراری اسلام و مسلمین در عصر حاضر ، هیچگونه سهل انگاری و اهمال و تحت هیچ عنوان نسبت به آن قابل بخشایش نخواهد بود. ودر پیشگاه خداوند ونسل آینده هیچ توجیهی دررابطه با قرارگرفتن موقوفات در ورطه غصب غاصبان ستمگر و ملعون و پلید ، قابل پذیرش نخواهد بود .

– راهکار سوم : تدوین وتصویب قوانین لازم به منظور حفظ وحراست از موقوفات واز بین بردن قوانینی که ریشه در احکام موضوع اجاره در شریعت اسلامی نداشته (از قبیل ایجاد حق کسب و پیشه یا

سرقفلی و...) .

لازم است مراجع ذیربط ضمن تعامل با مراجع قضایی وهمکاری با تمامی دستگاه های اجرایی مرتبط ودر راستای یاری کردن مسئولین اوقاف به منظور پیگیری مطالبات ، کمک همه جانبه برای شناسائی وانجام مراحل ثبتی (تا مرحله اخذاسناد مالکیت) ، نظارت ، حمایت و پشتیبانی از تعمیر، بازسازی موقوفات و رقبات ، کمک به تعیین تکلیف موقوفات تحت تصرف غاصبان اعم ازحقیقی وحقوقی ،خروج سریع و بدون قید شرط ادارات ودستگاه های اجرای ازموقوفات تحت تصرف به منظور بهینه سازی موقوفات واجرای طرح های عمرانی وحرکت به سوی ایجاد بالاترین بهره وری دراخذ اجاره های قانونی وبه حداکثر رساندن سود رسانی تمامی موقوفات تحت نظارت ، کمک همه جانبه به دعاوی حقوقی موقوفات ، نصب تابلو های بزرگ و چشمگیر در محل موقوفات وخصوصاً سر درب موقوفات در مراکزتجاری و اطلاع رسانی به عموم در آن به عنوان محل موقوفه واعلام نحوه صرف هزینه های آن طبق نظر واقف ، بازنویسی اسناد ، جمع آوری اسناد ارزشمند و تکثیر وبایگانی نمودن آنها در محل محفوظ ، اجرای برنامه های فرهنگی وبرگزاری

همایش های مختلف ودر راستای تبیین مظلومیت وارده به موقوفات و راهکارهای نجات آن با هدف اطلاع رسانی به مردم ، الزام متصرفین به انعقاد قرارداد در وضعیت های اعلام شده جدید ، تعمیر و مرمت وتکمیل واحداث عملیات عمرانی وبهینه سازی موقوفات وایجاد حداکثر درآمد از موقوفات ، جلوگیری از هجمه به موقوفات از طریق پیگیری قانون ابطال ، احیاء اسناد ومدارک وقف وحفظ آنان ازطریق تکثیر رونوشت و بازنویسی اسناد مربوطه ونگهداری درمحلهای مناسب ، تعامل با اداره ثبت وقوه قضائیه وارسال اطلاعات مربوط به موقوفات برای جلوگیری از سوء استفاده احتمالی برای اخذ اسناد ملکیت برای موقوفات ، تشویق وتقدیر از مدیرانی که موفق به احیاء وکشف موقوفات شده اند ، اهداء جوایز وتقدیر نامه به کسانی که بهترین راهکارها را برای حفظ وحراست موقوفات ارائه نموده ویا برای

ص : ۴۵

نجات آنان از یدغاصبانه موقوفه خواران اقدام نموده اند، طرح وبرنامه برای انجام سرمایه گذاری های جدید وخرید رقبات ویا تبدیل به احسن نمودن موقوفات و افزایش بهره وری موقوفات بنام واقفان اولیه وکسانی که در پروژه های جدید نقش داشته اند ضمن اعلام شرح وضعیت درسوابق موقوفات ، برگزاری مراسم علمی وتحقیقی وپژوهشی درراستای احیاء وقف و اتخاذ بهترین سازکارها برای افزایش بهره وری از موقوفات ، انجام پروژه های سازنده ومفید ، تعامل ودرخواست همکاری با سایر دستگاهها وارگانها برای اخذ مساعدت وکمک برای احیاء موقوفات ، اعمال نظارت مطلقه وگسترش مدیریت در موقوفات ازطریق قوه قضائیه ، تشکیل شعب تخصصی وبا قضاوت قضات قاطع ومومن درکوتاه ترین زمان ممکن ، رسیدگی به تظلمات وارده به موقوفات وبرخورد قاطع وقانونی با کارکنانی که اسباب ووسایل نابودی موقوفات را ضمن تبانی با موقوفه خواران فراهم آورده ویا می آورند و اتخاذ تمهیدات لازم جهت جبران خسارت وارده .با این تاکید که مال وقفی در اجاره ، به منزله تحویل امانت به مستاجران است وعدم استرداد در زمان انقضاء به منزله خیانت درامانت تلقی وبا توجه به اینکه مستاجر برخلاف رضای مالک در مال امانتی تصرف می نماید عمل او از مصادیق بزه وجرم خیانت در امانت بوده و می بایست متحمل کیفر آن باشد ، زیرا این امربراساس موازین قانونی، تصاحب ویا ازبین بردن مال امانتی تلقی وعملی مجرمانه بوده وبراساس موازین شرعی حرام وموجب ضمان خواهد بود و اظهار ادعای حق کسب وپیشه ویا سرقفلی دراجاره موقوفات وعدم استرداد آنها درزمان انقضاء قرارداد از مصادیق تصاحب (یعنی تصرف مالکانه درمال امانتی) وتلف (یعنی ازبین بردن آن و...) محسوب می گردد. لازم به ذکراست با عنایت به اینکه اساساً مشکلات گریبانگیر موقوفات ، درنهایت برای رسیدگی به مراجع قضایی احاله ودرحال حاضر اداره امور موقوفات به عهده قوه قضائیه نمی باشد ، ضروری است تا تمهیدات لازم اتخاذ و امور موقوفات تحت نظر خاص وبا توجه کامل قوه قضائیه اداره و به تظلمات وارده به آن با ویژه گی خاص وحساسیت بیشتر رسیدگی گردد و برای کسانی که به حدود موقوفات تعدی وتجاوز می نمایند وآن گروه از کارکنان موقوفات که با موقوفه خواران به هردلیل تبانی می نمایند مجازات سخت اعمال شود ، توجه کارگزاران نظام به تظلمات وارده به موقوفات ، جلوگیری از مدیریت های غلط ویا رها شده در موقوفات ، پیگیری حقوق و احیاء موقوفات ، عدم انعقاد قراردادهای اجاره با زمان طولانی ، رعایت مصلحت وغبطه موقوفات ، عدم سوء استفاده از اجازه استبدال موقوفات ، ایجاد سیستم های آماری و بایگانی ودقیق برای حفظ اسناد ، و اتخاذ تمهیدات لازم در حفاظت وجلوگیری ازجعل و مخدوش نمودن اسناد موقوفات ، ترویج و تشویق فرهنگ وقف (که می تواند از طریق معرفی و ارائه خدمات خاص فرهنگی ، اجتماعی واقتصادی وانجام تقدیرها از واقفان از سوی اوقاف ویا از سوی سایر دستگاه های اجرایی صورت پذیرد) ، شناسایی موقوفات ، اصلاح وضعیت درآمد موقوفات ، اتخاذ تمهیدات لازم جهت الزام موقوفه خواران به انعقاد قراردادهای جدید وبراساس فرمهای جدید وکلیشه ای (یعنی فرم هایی که با مفاد مستقل ومحکم قانونی وطرح ضمانت های لازم به سوی صرفه و صلاح موقوفات ودرراستای خلع یدغاصبانه موقوفه خواران تنظیم شده است) ، سعی وتلاش در جهت گسترش وشناساندن مظلومیت وارده به موقوفات ، ایجاد سامانه وبانک اطلاعاتی ، اطلاع رسانی مبلغان دینی و حوزه های علمیه درخصوص حفظ اساس موقوفات وحرمت چپاول موقوفات درمناسبت های مختلف خصوصاً ایام محرم وصفر وماه مبارک رمضان و...به مسلمانان ، و مومنین (به منظور ادای رسالت

ص : ۴۶

برای نجات موقوفات وتامین معاش برای مبلغانی که در آینده می آیند ومی بایست براساس نیت واقفان از ثمرات موقوفات خصوصاً ازرقبات حوزه های علمیه بهره مندو در نشراسلام و تبلیغ وترویج فرهنگ غنی آن بکوشند) ، اعمال سیاست های اجرایی وعملیاتی از سوی مدیران در راستای آزاد سازی موقوفات از تصرفات غاصبانه وحفظ وحراست اصل موقوفات پس از آزادی آنها وقراردادن در حلقه فولادین حراست شده وانعقاد اجاره نامه ها براساس قراردادهای جدید وحفظ اصل موقوفات ودرآمدهای عادلانه آنها از شرارت موقوفه خواران ، تعامل با ادارات های ذیربط ومرتبط نظیر شهرداری ها وعدم اجازه انجام تغییرات وتعمیرات وبازسازی ، بعنوان مالک و انجام بازرسی های مستمر و برخورد با بازرسان خاطی درصورت عدم ارسال گزارش تعمیرات وتغییرات در موقوفات از سوی موقوفه خواران و... ، با هدف درتنگنا قراردادن موقوفه خواران جهت سوق دادن آنان به سوی انعقاد قرارداد براساس ضوابط کلیشه ای جدید

و... ، بهره گیری از تکنیک های جدید مدیریتی در اداره اموال عظیم موقوفات وایجاد رشد وتوسعه دروضعیت وقف ، برگزاری همایش ارائه راهکارهای نجات موقوفات ، نحوه تجدید اجارات عادلانه ، تشکیل جلسات توجیهی با مدیران و کارکنان دراهمیت وظایف ، دریافت نظرات و پیشنهادات جهت هدایت متصرفین گمراه و...، انجام هماهنگی برای عدم همکاری ادارات و سایرمبادی ذیربط با موقوفه خواران به دلیل نداشتن اجاره نامه عادله روز از مالک (یعنی اداره اوقاف) ، جهت پاسخ به استعلام ها (بدیهی است چنانچه غاصب مدعی سرقفلی و یا حق کسب و پیشه شود ، ادعای او وکسی که این ادعا را با فروش فرضی آن ایجاد نموده به دلیل استناد به عدم اجازه مالک مردود خواهد بود. و موقوفه خواران علیرغم هرگونه ادعاها ملزم به انجام قرارداد جدید با ادارات اوقاف (که مالک محسوب می شوند) ، شده وارائه هرگونه پاسخ ها و استعلام به مکاتبات اداری منوط به ارائه اجاره نامه به روز ، از سوی مالک باشد ، مضافاً به اینکه غاصبان حق انجام هیچگونه تعمیرویا تغییر وبازسازی و... ، را ندارند وبرای موقوفه خوارانی که داوطلبانه به ادارات مراجعه ودرخواست اجاره عادلانه روز را می نمایند تسهیلات وتخفیفات لازم به عنوان تشویق لحاظ گردد، سوق دادن درآمد موقوفات به انجام هزینه های عمرانی نظیرخرید رقبات و احداث و بازسازی و کاهش هزینه های جاری اوقاف وسوق دادن درآمدهای حاصله به انجام

هزینه های عمرانی نظیرخرید رقبات و اجرای پروژه های عمرانی واحداث مجتمع های تجاری ومسکونی وایجاد درآمد براساس قراردادهای جدید و... ، کاهش هزینه های جاری غیرضروری و یا عدم ارائه هرگونه کمک های بلاعوض درغیر نیات واقفین و... ، استفاده بهینه وبهره مندی از اراضی متروکه و فضاها و املاک غیر فعال وقفی و...

- ارائه الگوهای عملیاتی :

همانگونه که مذکورگردید موقوفات در وضعیت فعلی در دوگروه کلی قرار دارند گروه اول موقوفاتی که دربد غاصبانه موقوفه خواران پلید وخبیث قراردارند ودرتحت لوای نیاز و بدبختی ویا حق کسب و پیشه و سرقفلی و یا ... ، به چپاول ویغمای آن مشغول بوده وهستند و دائماً در مقابل هرگونه عکس العمل ادارات اوقاف و مسئولین آن مواضع خصمانه اتخاذ نموده ویا به سرعت با کارکنان خائن ویا نادان ادارات ارتباط برقرار کرده ، و با لطائف الحیل موقعیت غاصبانه خود را به ترفندهای مختلف از قبیل تشبث به فقر و بدبختی و... ، تثبیت می نمایند ، بدیهی است برای آزاد سازی موقوفات گروه اول ، ازید غاصبانه اینگونه جرثومه های فساد وتباهی ، نیاز به توجیه و ارشاد اولاً کارکنان ادارات اوقاف وثانیاً این

ص : ۴۷

غاصبان عنود می باشد و اما در ارشاد وموعظه کارکنان ، این گروه باید بدانند که تحت هیچ عنوان نمی توانند و نباید غبطه ومصلحت موقوفات را با ایجاد روابط خلاف شرع با موقفه خواران تباه و نابود نمایند و مدیران باید دائماً مهمترین وظیفه آنان (که آزاد سازی موقوفات و دریافت بالاترین اجرت المثل واجاره در بهترین وضعیت و انجام هزینه در راستای نیات واقفین) را به آنان گوشزد نمایند ، زیرا آنان در واقع نمایندگان نسل گذشته وحال و آینده مردم مسلمان ، درآن دستگاه اجرایی جهت احیاء وحفظ و استمرار بهره وری موقوفات می باشند و همچنین موظفند که آنها را ازهرگونه گزند وآسیب و... ، حفظ نموده وبه نسل آینده تحویل دهند. وثانیاً درخصوص ارشاد غاصبان موقوفات که در اثر اغوای شیطان لعین گمراه و در سپاه او قرارگرفته اند ، می بایست خباثت عمل وزشتی آن توسط هادیان شریعت یعنی علماء عظام وائمه جمعه وجماعات ، اندیشمندان ومتفکرین ومسئولین دلسوز و تمامی مومنین و مومنات با امر به معروف ونهی از منکربه آنان گوشزد گردد وبا ارشاد وموعظه دائمی قباحت وسوء عاقبت کار (دنیوی واخروی) ، به آنان یاد آوری گردد وسعی تمام معمول شود تا از طروق مختلف اعم از بکارگیری رسانه ها وارباب جراید و...، آنان را مجاب نمایند تا خود را ازورطه هلاکت ومنجلاب نکبت وبدبختی نجات دهند که قطعاً به غیرازتعداد اندکی ، ازمابقی این افراد خبیث ، جز لجاجت ، سماجت ، خشنونت و مقاومت و... ، که ازخصائص ذاتی اینگونه کلاهبرداران است ، انتظاردیگری نخواهد بود و در چنین حالتی امت حزب ا... ودرراس آنان مسئولین محترم اوقاف با کمک کارگزاران و مسئولین دستگاه های اجرایی یا حتی بدون کمک آنها می بایست تمهیدات لازم درخلع ید وآزاد سازی موقوفات از این گروه را اتخاذ نمایند ودراین بستر ، تفرقه افکنی درجبهه باطل آنان می بایست دردستور کار قرارگیرد و بدواً مسئولین وکارشناسان می بایست موقوفاتی را شناسائی کنندکه موقوفه خواران بدون اذن واجازه مالک یعنی ادارات اوقاف مورد بازسازی ، احداث بنا وتغییر وتحول و... ، قرارداده وبا توجه به اینکه انجام اینگونه امور براساس موازین قانونی بدون اذن مالک تعدی و تفریط تلقی و جرم محسوب می گردد ، صرف نظر از اینکه بزه انتسابی از مصادیق جرم خیانت در امانت ویا دخل وتصرف در اموال غیر می باشد براساس قوانین مدنی از مصادیق تخلیه ملک نیز محسوب می گردد ، بنابراین ضمن تعامل با مراجع قضایی تعقیب کیفری اینگونه موقوفه خوران در دستورکار قرارگرفته ونسبت به خلع ید و واگذاری موقوفات آزاد شده به شخص حقیقی یا حقوقی واجد شرایط وبراساس قراردادهای جدید کلیشه ای وتخلیه در انقضای مدت قرارداد و ... اقدامات لازم معمول گردد. درخصوص سایر گروه های دیگر نیز می توان همین روش را به استناد مرگ غاصبان طرف قرارداد وعدم اجازه واگذاری به غیر و... ، مستند خلع ید وتخلیه موقوفه قرارگیرد ، بدیهی است کارشناسان حقوقی و وکلاً زبده ادارات اوقاف می بایست با قوت وشدت وبا اتکا برخداوند متعال ، شر اینگونه غاصبان خبیث ملعون را از املاک موقوفه ، کم و کوتاه نمایند به نحوی که با گذشت زمان ، کلیه املاک موقوفی به ادارات اوقاف تحویل وتا آن زمان کلیه دستگاه های اجرایی از همکاری وتعامل با اینگونه موقوفه خواران تا مرحله انعقاد قراردادهای جدید خودداری نمایند و اما نکته بسیار مهم درخصوص گروه دوم از املاک موقوفه که آزاد گردیده و یا مکشوفه و یا از طریق احداث بنا واجرای پروژه های عمرانی و... که آماده واگذاری می باشند ، و می بایست ضمن رعایت صرفه وصلاح موقوفات و اخذ اجاره عادلانه براساس قراردادهای جدید و دریافت ضمانت های لازم جهت تخلیه ملک پس از انقضای زمان قرارداد اجاره و... ، اقدام شوند، و قطعاً چنانچه اینگونه موقوفات به

ص : ۴۸

هردلیل به سرنوشت موقوفات گروه اول دچار شوند ، این امر گناهی نابخشودنی وتخلفی محرز برای مسئولین محسوب می گردد و لذا واحدهای حقوقی و ادارات اوقاف می بایست به دلیل احتمال تبانی کارکنان و... ، ضمن تعقیب قضایی نسبت به عزل آنان اقدام و همزمان نسبت به آزادسازی در اسرع وقت اقدام نمایند ، یعنی در این گروه موکداً بهیچ وجه وتحت هیچ شرایطی نمی بایست موقوفات با تصرف غاصبانه موقوفه خواران پلید تباه شده و از بین رفته وبراصل ابدی بودن وایجاد بهترین بهره وری آنان خللی وارد گردد.

- نمونه های الگوهای اجرایی :

بررسی های بعمل آمده نشان می دهد که تلاش مسئولین اوقاف درراستای کشف موقوفات واحداث پروژه های عمرانی وانعقاد قراردادهای جدید که موید ایجاد موقوفات جدید وآزاد سازی رقبات و... ، می باشد معمول گردیده است که این امر به منزله بشارتی برای نسل حاضروآینده کشوروبه منزله استحقاق قدردانی از زحمات این تلاشگران می باشد اما نکته بسیار مهمتر ادامه این تلاش و حفظ این دستاورد ها وحراست آنها از گزند موقوفه خواران مسلمان نما است و همچنین اگر تلاش های مجدانه این مجاهدان در کوتاه مدت با عزم ملی وتعامل دستگاه های اجرایی همراه نشد دلسرد نگردیده و بدانند این امر رسالتی است که بر عهده کلیه مسئولین اوقاف خواهد بود و آنها در اجرای این رسالت هیچگاه نمی بایست اقدامات خود را منوط ومشروط به همگامی و همراهی مبادی دیگر نمایند بلکه با عزمی راسخ ومستقلاً می باید در راستای رفع مظلومیت از موقوفات واحیاء حقوق تضیع شده آن جهاد نمایند واجر مجاهدت های مقدس خود را از خداوند طلب نمایند کما قال تبارك وتعالی (... فضل الله المجاهدین علی القاعدین اجراً عظیما...)

- نمونه الگوی اول درایجاد درآمد بیشتر :

- ایجاد موزه اسناد واشیاء موقوفه :

براساس بررسی های بعمل آمده ، بسیاری از اشیاء واسناد ومدارك باستانی که مربوط به موقوفات کشور است، دروضعیت نامطلوبی بسر می برد ، بنابراین متمرکز ساختن این اموال واشیاء با هماهنگی مسئولین میراث فرهنگی و با هدف حفظ وحراست و ایجاد درآمدهای ارزی و ریالی برای موقوفات کشور ، امری مطلوب وگزینه ای صحیح می باشد ولذا پیش بینی می گردد که این مجتمع ها که در واقع به منزله نمایشگاه میراث فرهنگی و برگزیده اسناد وآثار واموال منقول مربوط به موقوفات می باشد ، جایگاه مهمی را در بین موزه های کشور باز نماید ومضافاً به اینکه بسیاری از اسناد ومدارك از وضعیت نامطلوب بایگانی ها خارج و پس ازتکثیر وتهیه میکروفیلم و حفظ درسوابق مورد مرمت وبازسازی ودرمحلهای مناسب با تعامل قوای نظامی وانتظامی حفظ خواهد گردید. واین اشیاء واموال به لحاظ قرار گرفتن دراین بستر ، ضمن حفظ وحراست ، موجبات ایجاد درآمد برای موقوفات کشور را نیز فراهم خواهد نمود ، بدیهی است تمامی آثار ارزشمندو تاریخی وعتیقه که از میراث فرهنگی موقوفات بوده و هم اکنون در شرایط بسیار نامطلوب و نامناسب ودرمعرض خطرات جدی وگوناگونی بسر می برند گردآوری وبصورت متمرکز وبصورت کاملاً علمی حفظ وحراست گردیده ودرضمن به بهترین روش ایجاد درآمد خواهند نمود.

ص : ۴۹

- نمونه الگوی دوم در ایجاد درآمد :

درمجموعه قوانین ومقررات اوقافی ذیل ماده ۱۱ ، تبصره ای وجود دارد مبنی براینکه (اراضی موقوفه ای که برای ساختمان واحدهای تجاری اعم از پاساژ وغیره مناسب است ، می بایست توسط متصدیان امر وقف نسبت به احداث آنها راساً اقدام وسپس ازطریق نشر آگهی به اجاره واگذار شودو...).

این تبصره که موید دستورالعمل لازم الاجرا موضوع شرح وظایف واختیارات قانونی وتشکیلاتی مسئولین اوقاف است، موجبات افزایش مجموعه موقوفات را به لحاظ کمی وکیفی فراهم خواهد نمود و برمسئولین دلسوز است تا آنها را به لحاظ شکلی وماهیتی حفظ وحراست نمایند و تمهیدات لازم را با انعقاد اجاره نامه های کاملاً کلیشه ای و مستحکم از دست اندازی موقوفه خواران خبیث و ملعون محفوظ دارند.

- نمونه ای عملیاتی از الگوهای اجرایی :

درپشت بازار یکی از شهرهای بزرگ ، زمین موقوفه ای وجود داشت که سال ها با درآمد ناچیز رها شده بود وراهی به بازار نداشت ، مدیر توانا و فهیم اوقاف شهر مذکور با خرید چند باب مغازه که مجاور زمین موقوفه بوده است ، زمین مذکور را به بازار وصل می کند سپس با تعامل شهرداری و مذاکره واخذ مساعدت ، موفق به اخذ جواز تجاری پروژه پاساژ وایجاد حدود ۷۰ باب مغازه می گردد وپس از احداث ۷۰ باب مغازه ، تمامی آنها را ازطریق مزایده به قیمت عادله روز وتنظیم اجاره نامه های محکم وقانونی واخذ تضمین های لازم به مستاجرین واگذار می نماید سوال اینست آیا اینگونه مدیریت ها مفهوم احیاء اموات را تداعی نمی نماید؟ آیا اینگونه مدیران عملیاتی شایسته تقدیر وتشکر و تفویض اختیارات بیشتر نیستند تا در تمامی کشور ، طرحها وبرنامه های خود را از مرحله شناسائی (اینگونه اماکن که تعداد آنها کم نیست) تا انعقاد قرارداد مدیریت نمایند؟ آیا اینگونه مدیران توانا و دانا ، تا انقضای عالم در ثواب اخروی ثمرات درآمدی این موقوفات سهیم نیستند ؟ آیا جایگاه این مدیران به پاس این مدیریت ارزشمند ، در بهشت عنبر سرشت ودرجوار محمدوآل محمد علیهم السلام وعجل فرجهم نخواهد بود؟

(اللهم افرغ علینا صبراً وثبت اقدامنا والنصرنا علی القوم الکافرین ...)

۲-۲-الف : انتخاب نمونه دوم از مجموعه انفال (میراث فرهنگی) :

انتخاب نمونه دوم از مجموعه انفال در موضوع میراث فرهنگی ، از مبحث اصلاح وبهینه سازی ساختارهای درآمدی در بخش های ریالی و ارزی دولت وتقویت مبانی محور دوم و از سرفصل درآمدها انتخاب شده که تولیت آن در زمان غیبت امام معصوم عج الله تعالی فرجه الشریف با دولت اسلامی است .و با توجه به آنچه بیان گردید ، تقویت واصلاح ساختارهای موارد مربوطه ، عموماً ومباحث منتخب خصوصاً در راستای ایجاد اشتغال پایدار و موثر کشور به لحاظ وجود اصالت و دلایل ذاتی در ماهیت اشتغالزایی و ایجاد درآمدهای ارزی و

ص : ۵۰

ریالی لازم و اثرات آن ، غیرقابل انکار است ، دلایل بسیار فراوانی وجود دارد که نشان می دهد دشمنان اسلام وقرآن ، لبه تیغ عداوت های خود را متوجه ریشه های درخت تنومند و بارور اقتصاد کشور عزیزمان ایران نموده اند که تباهی موقوفات کشوروغارت از چپ و راست میراث فرهنگی وسوق دادن ارز آوری این گنجینه های غنی بجای احداث موزه های بین المللی و... ، به سوی موزه های مردم شناسی ومعرفی لباسهای محلی وحیوانات خشک شده (تاکسیدرمی) وخلاصه نمودن جاذبه های گردشگری در گذران اوقات درطبیعت نمک آبرود وخرید از صنایع دستی محلی اعم از سبد وجاجیم وگلیم و... ، از آن جمله

می باشد ، با نهایت تاسف علاوه بر این مصائب ، مصیبت جمع نمودن تمامی مساعی پژوهشگران جهت تقویت مبانی صادرات کالاهای غیر نفتی ، اعم از پرتقال وکیوی نیز مزید برعلت است ، اگر فرض نمائیم درآمدهای ارزی ناچیز حاصل از مواردی که ذکرگردید ، نتواند هزینه های بعمل آمده دولت اعم از ستادی و اجرایی را پوشش دهد و تمامی این درآمدها وارقام ، میزان قلیلی ازتولید ناخالص ملی را به خود اختصاص داده و نسبت آن به ارزش صادرات نفت بسیار کم باشد و اگر فرض نمائیم درآمد کشور ترکیه در بخش گردشگری و میراث فرهنگی پنج برابر درآمد نفت ما باشد ، آیا بازهم چرخش مدیریتی از مواضع موجود به مواضع پیشنهادی لازم به نظر نمی رسد ؟ آیا وقت آن نرسیده است که الگوی ایجاد درآمد ارزی ازکشورهایی مثل اسپانیا ، فرانسه ، اتریش هند و... ، اخذ و سپس درآمدهای حاصله در بخشهای سرمایه ای کشور ودرمسیرهای ایجاد اشتغال پایدارتزریق گردد ، آیا هیچ طرحی و برنامه ای ارزنده دراین مسیرها ، علیرغم اهمیت غیر قابل انکار آن وجود دارد ؟ آیا حقیقت دارد که خودرو حامل نمایندگان سازمان ملل که برای تعیین میزان امنیت گردشگری در ایران حضور یافته بودندرا هدف گلوله های آرپی جی هفت قرار داده اند؟ آیا حقیقت دارد که دارندگان فلزیاب که تبلیغات وسیع انواع آن در سرتاسرکشور رواج دارد به دنبال قوطی کنسرو نبوده واحیاناً چنانچه به گنجینه های زیرزمینی میراث فرهنگی برخورد نمایند ، آنها را به موزه های کشور تقدیم نخواهند نمود ؟ ، آیا حقیقت دارد که پس از سرقت لوح های زرین وسیمین داریوش ویا کتیبه های سنگی ویا آتش سوزی های موزه های کشور و... ، این گنجینه های میراث فرهنگی بعضاً از حراج های اروپا سربر می آورند ؟ آیا اگراین موارد حقیقت دارد خسارت آنها به اقتصاد کشور زیانبارتر است یا از بین رفتن نیمی از چاه های نفت کشور ؟ استمرار ارز آوری کدام گروه دائمی تر و کدام موقتی تر می باشد ؟ آیا حقیقت دارد که صدمات وارده در ده سال اخیر بر میراث فرهنگی کشور بنا به اظهارات مسئولین در صد سال اخیر بی سابقه بوده است ؟ و... ، اگر قطعات مختلف این پازل را کنار هم بگذاریم چه تصویری نمایان می گردد ، آیا چهره کریه دشمنان اسلام وقرآن وهجمه بی امان آنان بر شریان های حیاتی اقتصاد کشور در این تصویر نمایان نخواهد شد ، آیا تقویت مبانی اعلام شده در راستای شکوفایی منابع ارزآوری کشور موجبات رفع بحران های مالی وپولی دولت نگردیده و با تزریق آن در بخش های سرمایه ای ارکان ایجاد اشتغال پایدار و... ، برای سربلندی ایران اسلامی پایه گذاری نخواهد شد ؟ بررسی های بعمل آمده نشان می دهد که همه کشورهای جهان در رقابتی تنگاتنگ درپی بهره گیری ودریافت سهم بیشتر از مزایای اقتصادی این بخش (به عنوان بالاترین پدیده اقتصادی، که دارای درآمد ارزی چشمگیر واهرمی قوی برای ایجاد اشتغال و... ، است) می باشند ، اما با

ص : ۵۱

نهایت تاسف گردشگری درایران به سمت بازدید ایرانیان از دریا ، غار و جنگل وچشمه های آب گرم وسرد و... ، آن هم درداخل کشور متمرکز شده و سهم درآمد ارزی ایران در این بخش بسیار ناچیز است و این وضعیت درحالی وجود دارد که اهمیت این صنعت درجهان روز به روز واثرات آن لحظه به لحظه برتوسعه وگسترش زمینه اشتغال و... ، بیشتر می شود ، لازم به ذکر است بنا به دلایل بسیاری ، ازجمله نیازبه توسعه وتجهیزعوامل زیربنایی وعوامل حمایت کننده ازقبیل ایجاد امنیت ، اطلاع رسانی ، حمل ونقل وارتباط با سیستم های جهانی و... ، توسعه این بخش تنها درگرو حمایت ها واقدامات سیاسی دولتی وحضور پررنگ آن است و اعتقاد نگارنده برآن است که دخالت بخش خصوصی (جز در خدمات رسانی عمومی وفرعی) ، به دلایل مختلف کاملاً مخرب و امر نظارت وحفاظت و اتخاذ تمهیدات لازم جهت توسعه در این بخش فقط و فقط از وظایف دولت وبخش های وابسته به آن محسوب می گردد.

- راهکارهای اجرایی :

همانگونه که ذکرگردید در بسیاری از کشورها ، این بخش (صنعت گردشگری) ، منبع اصلی درآمد دولت و توسعه پایدار اشتغال و عامل اصلی رشد اقتصادی وتوسعه ساختارهای زیربنایی و... ، محسوب می گردد ، بررسی های بعمل آمده بر ساختار عوامل موثر بر رشد و توسعه آن یعنی اطلاع رسانی ، گسترش حمل ونقل ، ایجاد امنیت وهماهنگی با سازمان ها و... ، همگی حکایت از ماهیت پارادوکسی ومعماگونه این بخش ها دارد ، زیرا هرکدام از این پدیده های خاص ، بعنوان پارامترهای موثر ، حالتی متفاوت را در وضعیت عادی وتعریف شده با وضعیت های خاص دیگر دارند که من حیث المجموع موید لزوم ارائه یک راه حل عملیاتی برای خروج این بخش ها از این وضعیت (پارادوکسی) خواهد بود ، به عبارت دیگر با توجه به اینکه عناصر تشکیل دهنده موضوع ، همگی دارای پیچیدگی های خاص خود بوده و عرصه عملیات حاکی از عدم وجود مدیریت های متمرکز و یا به ظاهر موجود ولی رها شده درآنها می باشد ، بنابراین بهترین الگو برای ارائه راهکارهای اجرایی ، ارائه وضعیتی است که بتواند تمامی این معضلات را بطور ساده وروان و بطور یکجا درخود جمع وحل وفصل نماید که به نمونه ای از آنها اشاره خواهد شد ، زیرا اصل موضوع یعنی ارز آوری از این محل بعنوان بهترین و مهمترین راهکارخروج از بحران های ناشی از عدم بکارگیری وبهره مندی از موضوع اشتغال مطرح می باشد و به عبارتی دیگر با توجه به اینکه ایجاد درآمد از این بخش قادر است تا به راحتی بسیاری از معضلات اجتماعی ، اقتصادی ، فرهنگی را که گریبانگیرجوانان بیکار، زنان محروم وگرسنه ، خانواده های مستاصل وگرفتار و... ، را مرتفع و اقشار مبتلا به فقر را ازمنجلاب فحشاء ، اعتیاد وبحران های فزاینده خانوادگی و... ، و بطورکل هرآنچه که ریشه در فقر اقتصادی دارد نجات و رهایی بخشد ، اتخاذ تمهیدات لازم وتوجه خاص جهت بکارگیری تمامی عوامل موثر، درراستای بسترسازی درآنچه که درالگوی اجرایی پیشنهاد می گردد مورد توصیه و تاکید خاص نگارنده می باشد.

- ارائه الگوی اجرایی :

براساس آنچه که تاکنون مذکور گردید ، بهره برداری از این بخش با توجه به دلایل بسیاری که به بعضی از آنها اشاره شده است ، درراستای تقویت محوردرآمدی دولت از اهمیت ویژه ای برخوردار وبا توجه به وضعیت اضطراری وحاد حاکم بر اقتصاد جهان عموماً وایران اسلامی خصوصاً ، نیازمند توجه خاص می باشد وهمچنین درخصوص ماهیت

ص : ۵۲

پارادوکسی عوامل موثر بررونـد رو به رشد این متغیر اقتصادی، که اثرات آن بر اشـتغال وتوسعه پایدار وتوسعه ساختارهای زیربنایی آن غیرقابـل تصـور می باشـد، نکته ای بسـیار مهم عنوان می گردد و آن اینکه در الگوی اجرایی وعملیـاتی می بـایست سازوکـار و تمهیـدات لازم بگونه ای طراحی گردد که روابط مجموعه تاثیر گـذار بر این متغیر اقتصادی ، از ساختار معما گونه یاپیچیـدگی های خـاص خود خـارج وتمامی مولفه ها مرتبط درهریک از این مجموعه های تاثیر گـذار ، بـدون ظهوروبروز آثار سوء ونامطلوب آن ، بهترین بهره وری را بررونـد روبه رشـد این متغیر اقتصـادی ، یعنی ارز آوری از محـل میراث فرهنگی و در راسـتای تقویت وضـعیت گردشگری کشور حاصل نمایند ، بررسی های میدانی بعمل آمده از سوی نگارنده نشان می دهد که نیل به اهداف مورد نظر دراین راسـتا ، در زمان اجراء ، عملاً در منجلابی از دسـتورالعمل های بازدارنده وسایر عوامل کاهنده ، درون و بین سازمانی و سایر عوامل اصـلی وفرعی تعیین کننـده دیگر فرورفته ونه تنهـا حرکت آن عملاًـ متوقف و یـا به چـالش کشـیده شـده است ، بلکه بـا انحراف از معیارهـای اولیه و بـا از دست دادن مـاهیت خـود بطـور کلی محو و نـابود شـده است و همچنین علیرغم شـناخت همگـانی ازعظمت موضوع ، حل آن بنا به دلایلی که عنوان گردید ، تلاش تلاشـگران و سعی وافر آنان را عقیم قرار داده ونیل به اهداف از پیش تعیین شده مسئولین را ، به شـکست و ناکامی منتهی نموده است ، موانع فرهنگی ، مشـکلات و معضلات موجود در اطلاع رسانی داخل و خارج کشور ، فقر مواصـلاتی وفقـدان نظم و انضـباط لازم درحمل ونقل ، عـدم وجود امنیت ، عدم هماهنگی درون و بین سازمانی و... ، که من حیث المجموع بیـانگر رویکردهـا وچـالش هـای مختلف در نیل به اهـداف تعیین شـده ، به دلیل وجود همین تنگناها و موانع اجرایی ، قهراً وجود مـدیریت های اثر بخشـی که بتوانـد هم راهنما ، هم هدایت گر وهم پاسـخگو وهم مسئول باشد را منتفی نموده است ولـذا در الگوی اجرایی پیشـنهادی نگارنـده ، تمـامی اثرات منفی گردشـگری با تکیه برمحور تاریخی آن (یعنی یکی از محورهای گردشـگری) ، محو خواهـد شـد وبا توجه به مزایا و بهره مندی حاصـله از آن ، می تواند ادعا نمود که الگوی پیشـنهادی خواهد توانست بعنوان بهترین راهکار عملیاتی ، ضمن رفع آثار و اثرات منفی پیش بینی شده آن ، تمامی انتظارات دوستداران حفظ میراث فرهنگی کشور و بازدیـد کننـدگان داخلی وخـارجی را فراهم آورده وبا برقراری ارتباط صـحیح ومنطقی بین المللی ، ضـمن تبلیغ ومعرفی اسلام واقعی ، منابع ارز آور کشور را تقویت وسود حاصله را بسوی تولید واشتغال پایدار رهنمون سازد .

- نمونه الگوی اجرایی وعملیاتی ، تاسیس شهرک های تاریخی گردشگری :

مهمترین عامـل موثر در سـاخت وتاسیس این شـهرک هـا ، که متعاقبـاً به خصائص وویژگی های آنان اشاره خواهـد شـد ، موضوع مکـان یـابی ومحـل احـداث مجموعه های مربوط به این شـهرکها خواهـد بود ، این شـهرکها که با هـدف متمرکز نمودن قوی ترین جـاذبه هـای توریسـتی درمیراث فرهنگی ومربوط به تمـامی ادوار تـاریخی ایران اسـلامی طراحی می گردد ، می بـایست بـا توجه به محرومیت های موجود به این بخش درسـطح بسـیار بسـیار گسترده وفوق العاده مجهز و با استقرار کلیه امکانات لازم ، برای پذیرائی از گردشـگران خـارجی وایرانی آماده وهمانگونه که مـذکور گردیـد ، مهمترین اصل در این رابطه موضوع مکان یابی مناسب برای این شـهرک ها خواهد بود که می تواند بر دو پارامتر نزدیکی به مناطق تاریخی مانند تخت جمشید ویا فرودگاه های بین المللی پایه ریزی گردد ، زیرا معمولاً دراطراف این مناطق فضای مناسب برای احداث

ص : ۵۳

این گونه شهرک ها وجود دارد که قادر خواهد بود تمامی ویژگی های خاص ولازم مربوط به این شهرکها را در خود جای دهد.

- ویژ گی های لازم برای ایجاد شهرک ها تاریخی :

- ویژگی اول ، پربـاربودن وغنای فوق تصور در به نمایش قراردادن عظمت تاریـخ ایران ازطریق ارائه با شـکوه مجموعه های میراث فرهنگی :

بخش مهم واصلی این شـهرک هـا به معرفی مجموعه هـای نفیس میراث فرهنگی تمـامی ادوار تاریخی که معرف تاریـخ با عظمت ایران اسلامی و به تفکیک دوره ها می باشد اختصاص خواهد یافت ، بدیهی است اخذ الگوی مناسب از

موزه های پرطرفدار جهانی مانند لوور می بایست بر جاذبه های اینگونه شـهرک ها بیفزاید ، بدیهی است خروج اشیاء باستانی نفیس (به لحـاظ کمی وکیفی) ، از بایگـانی و انبـار موزه هـای ایران ونمـایش باشـکوه وپرعظمت آنـان ، می بـایست بـا حفظ مقتـدرانه و حراست همه جـانبه از این گنجینه هـای بی همتـا قرین باشـد وهمـاهنگی این دوعامـل قطعاً خود بالاترین جاذبه را برای گردشـگران ایجاد خواهـد نمود ، بدیهی است اضافه نمودن هرگونه کشـفیات والحاق آن به مجموعه های اسـتقراریافته ، لحظه به لحظه برشـکوه وعظمت این مجموعه هـای گردشـگری خواهـد افزود و... ، آنچه مسـلم است محور اصـلی این شـهرک هـا را ، همین مجموعه های عظیم اشـیاء واموال باسـتانی تشکیل خواهند داد و قطعاً انجام هرگونه هزینه در رابطه ایجاد و توسعه با بخش هایی که مذکورخواهد گردیـد ، علیرغم ظاهر هزینه ای خود ، دارای ماهیت درآمـدی خواهند بود، بدیهی است ایجاد این شـهرک ها می بایست در اذهان عمومی ایجـاد پروژه–های عظیم ملی را تـداعی نمایـد ، پروژه هایی که اقتـدار کشور اسـلامی را ازطریق ارز آوری مسـتمر درکوتاه مـدت وبلنـد مدت ، تضـمین نماید ، دراین مجموعه ها نمایش میراث فرهنگی کشور بصورت نمایش چند فقره سـکه و.یا نیزه و... ، نخواهـد بـود ، بلکه بطـور مثـال بـا نمـایش قرار دادن هزاران سـکه در هر غرفه شـگفت انگیزترین جـاذبه هـا را برای معرفی هردوره تاریخی بهمراه تمامی آثار فرهنگی و ادوات جنگی و لباس ها ملی و بومی و... فراهم نماید ، به نحوی که عظمت کمی و کیفی این آثار خود به یکی از جاذبه های مهم این مجموعه بی بدیل و بی نظیر تبدیل گردد.

- ویژگی دوم ، ویژگی های محورهای فرعی :

ویژگی دوم در محورهـای فرعی این شـهرک هـا ، برمعرفی سـایر جاذبه های توریستی کشور ماننـد پوشـش اقوام مختلف ایرانی در تمـدنهای حـاکم ، صـنایع دستی مربوط به اقصـاء نقـاط کشور برای معرفی سـابقه تاریخی ایران ، معرفی فرهنگ و هنر وسابقه شـعر وادب و... ، اسـتوار خواهد بود ، بدیهی است گستردگی این محورها بایستی درحدی از وسـعت باشد که تمام اوقات گردشگران را به لحاظ بازدیـد فیزیکی وجـذب جلوه های معنوی پرنمایـد وسالن های مختلف جوابگوی سوالات وارائه پاسخ لازم به گردشـگران و... ، باشـند ، وسعت وتنوع این مجموعه های بی نظیر و بی مانند می بایست بگونه ای طراحی گردد که گردشـگران مجبور باشـند زمـان بسـیاری را صـرف بازدیـد آن نماینـدو ... ، که برای ایجـاد تنوع در جـاذبه هـای گردشـگری می توان از کشورهـای دیگر نیز الگوهای اجرایی اخذ نمود .

- ویژگی سوم : محورهای ارائه خدمات (بهشت گردشگران) :

ص : ۵۴

دراین محورها می بایست تمامی نیازها واهـداف سـفر گردشـگران خارجی وداخلی بطور مادی ومعنوی بطور یکجا برطرف گردد ، مراحل معرفی وتبلیغ ، تبیین اهـداف سـفر،تهیه ملزومات سـفر ، اعم از رفع مشـکلات روادیـد وتهیه بلیط و...، انجام هماهنگی کامل برای ایجاد تسـهیلات سـفر از مبداء تا مقصد ، ایجاد فضای مناسب برای اقامت واسکان درشهرک وبطور کلی ایجاد تمامی امکانات مجهز ومنـاسب اداری ، تجاری وتفریحی و برقراری هماهنگی برای بازگشت و تـدارک مایحتاج سـفر، خریـد صـنایع دستی واشـیاء سنتی وبومی و... ، تـا مرحله خروج و... ، دراین مجموعه هـا تمامی عوامل از جمله همکاری های بین سازمانی ، به دلیل اختصاصـی بودن ارائه خـدمات ؛ از مـاهیت پارادوکسـی خـارج والزاماً شـفاف عمل خواهنـد نمود ، اطلاع رسانی وارتباط با شـبکه های جهانی جهـانگردی ، برقراری وانـواع جـاذبه هـای توریسـتی وایجـاد امنیـت فـوق العـاده وتضـمین عـدم وقـوع هرگـونه جرم وجنـایت علیه گردشگران ، استقرار نیروهای نظامی وانتظامی با آموزش های مخصوص، بعنوان (پلیس جهانگرد) ، تهیه اسباب رفاه وامنیت کامل برای گردشـگران ، با این دیدگاه که ارز آوری از این طریق ، زنان مسـلمان را از منجلاب فحشاء ، فساد ، وبدبختی ونکبت وجوانان را از دام اعتیاد وخانواده ها را از سـرگردانی با ایجاد اشـتغال سازنده ومناسب نجات خواهد داد ودرضمن شکوفایی اقتصاد کشور را نیز به دنبال خواهد داشت که این امتیاز درواقع از خصایص وویژگی های اصـلی این شهرکها خواهد بود ، زیرا دراین زمان است که دولت مردان قادر خواهند بود با جذب منابع ارز آور، وقت جوانان را با علم ، کار ، درس وهنر وورزش و... ، پر نمایند هیچ خانواده ای از گرسـنگی وفقر ننالـد ونگران آینـده خود نباشد ولذا با این دیدگاه فرهنگ و آداب وسـنت گردشـگری می بایست با قداسـت یـک آموزه شـرعی آموزش داده شود ، و در این راسـتا لازم است مزیت هـای نسبی ایران اسـلامی را در مقـایسه با وضـعیت مشابه گردشـگری درکشورهـای همسـایه ، قـدردانی و تبلیغ و بعنوان بهترین مبـانی ، معیـار قرار داده وآنها را نویـدهای شادی بخش برای آینـده این صـنعت تلقی نمـائیم ، مزیت هـایی همچون وجود چهـار فصـل آب وهوایی قابـل گردشـگری ، همسـایگی بـا کشورهای مسـلمان منطقه ، علاقه منـدی واشتیـاق ایرانیان مقیم خارج از کشور درسـفر به ایران و دیـدار آشـنایان و... ، که همه این عوامل من حیث المجمـوع می توانـد بهـترین موقعیت و وضـعیت را در موضوع این صـنعت برای اقتصـاد کشور به همراه داشـته باشـد ، حضور مقتـدرانه و بـا صـلابت پلیس جهـانگرد و نیروهـای نظامی و انتظامی ، با اقتـدار تمام می بایست بالاترین ضـرایب امنیتی را اولاً برای مجموعه پر ارزش وگران بها وگنجینه های عظیم جمع آوری شده و استقرار یافته دراین شهرک ها و ثانیاً برای تمامی گردشگران به ارمغان آورده و همچنین تمامی گردشـگران داخلی ، آموزش لازم را جهت آمادگی به منظور برخورد صحیح ومنطقی و محترمانه با فرهنگ های وارداتی دراین شهرک ها کسب نمایند و عملاً بهترین معرف برای تبلیغ اسلام راستین به بازدیدکنندگان و... ، خواهند بود و اگر در این برخورد فرهنگی ، آمادگی پـذیرش حضور میهمانان برای عـده ای کنـد ذهن وجاهل فراهم نیایـد و نتوانند مفاهیم مثبت حضور در دهکده جهانی را پذیرا گردند ، حداقل می بایست دراین محدوده از فضای گردشـگری ، بعضـی از مظاهر به ظاهر فسـاد علنی را به بهـای محو مفاسـد غیرعلنی موجود در کشور تحمل نماینـد و براین باورباشـند که اسلام بالاترین فرهنگ درجهان است وقـادراست تمـامی تفکرات وانـدیشه هـا را به خود جـذب ومتمایل نمایـد، ونیازی به اعمال خشونت آمیز آنگونه که دشـمنان اسلام وقرآن درپی

ص : ۵۵

تبلیغ آن می باشند وجود ندارد وکافی است از مسیر صحیح وبا خلق خوش ونیکو ، ضمن نمایش فرهنگ غنی وتمدنهای گهربارحاکم برایران اسلامی به معرفی فرهنگ غنی اسلام وترویج وتبلیغ ضمنی اسلام راستین به جهانیان اقدام نمائیم و قاطعانه اجازه هیچگونه فرصت سوزی های جاهلانه ومغرضانه را به ایادی ودشمنان اسلام و قرآن ، با ایجاد زمینه های ازبین بردن منابع ارزآورکشور ندهیم وهمچنین اجازه ندهیم که ایران اسلامی با شش هزار سال سابقه فرهنگی که می تواند با فرصت سازی های صحیح بیشترین جاذبه توریستی را در چهار فصل سال و... ، وبالاترین ارز آوری را حاصل ومعضلات فقر اقتصادی واشتغال جوانان کشور را برطرف نماید ، با بی تفاوتی وبی توجهی ، گمنام وناشناخته باقی بماند والنهایه نگذاریم این نعمت های بی حدود وحصر الهی ، از شمول شکرانه ما خارج وبی توجهی به آن از مصادیق کفران نعم الهی تلقی وموجب از دست رفتن آن گردد ، لازم است دراین شهرکها با نظارت جامع در اعمال نظم از مجرای قانون توسط دولت مقتدر برکل مجموعه ، امنیت کامل را با قاطعیت برای مجموعه وتمامی گردشگران برقرار نمود ورایحه دل انگیر محبت ودوستی را در فضای مجموعه پراکنده ساخت واحترام متقابل بعنوان بهترین مبلغ فرهنگ غنی اسلام سرمشق قرارگرفته وبه آن عمل گردد وگردشگران با خاطره ای خوش وقلبی مملو از محبت از ایران خارج شده وبا جمعیت بیشتری به آن بازگردند ، از خصائص و ویژگی های مهم دیگر این مجموعه عظیم ، بکارگیری قوانین اخلاق جهانی در گردشگری ورعایت تمامی مفاد آن از سوی پذیرائی کنندگان وگردشگران داخلی و... ، وبدینگونه اثرات منفی متقابل گردشگری دراین مجموعه (کاملاً کنترل شده از تمامی جهات) ، عملاً به حداقل رسیده ویا به نقطه صفر متمایل می گردد. مراجع امنیتی دراین مجموعه به راحتی قادر خواهند بود تمهیدات لازم را برای محافظت ازگردشگران وبازدیدکنندگان ومتعلقات شخصی آنان فراهم نمایند وازطریق بکارگیری ابزارهای خاص اطلاعاتی امنیت و سلامت کامل را به گردشگران داخلی وخارجی هدیه نمایند دراینگونه مجموعه ها ازحملات و یورش های ناگهانی ، ربودن وایراد صدمه به فرزندان خردسال گردشگران ویا خود آنان ، یا هرگونه تهدید علیه آنان وبطورکلی ارتکاب هرگونه اعمال جنایی وبروز هرگونه رفتارهای نفرت انگیزیا زیان آور و... ، اثر و نشانه ای نخواهد بود ودر یادوخاطره های بازدیدکنندگان ، همیشه این مجموعه ها به عنوان بهشت گردشگران تداعی خواهند گردید و.. ، وهر ایرانی مسلمان که خود را ملزم به حفظ مصالح مملکت وتاریخ ملت بزرگ ایران اسلامی می داند، باید معتقد باشد که تمامی امکانات و مجموعه عظیم اموالی آن متعلق به ایرانیان و نسل آینده است و باید منافعش که جزء

اهرم های موثر اقتصادی برای اعتلای ملت و دولت است ، حفظ واز این راه دولت ودولت مردان را یاری نمود زیرا ارز آوری اینگونه اماکن برای اشتغال و تولید داخلی و سربلندی کشور اسلامی سهم مهمی را به ارمغان می آورند . (به امید موفقیت انشاء الله تعالی)

۲-۳-الف : انتخاب نمونه سوم :

- ارائه راهکارهای راهبردی ایجاد تحول در دستگاههای اجرایی دررابطه با اشتغال :

دررابطه با راهکارهای مربوط به توسعه محور دوم از درآمدهای دولت ، ارائه راهکارهای راهبردی ایجاد تحول در دستگاه های اجرایی به منظور ایجاد اشتغال پایدار وتشکیل کارگروه های تخصصی تشکیل واصلاح زیر ساختهای زمینه اشتغال ویا به عبارتی دیگرتغییر وتطبیق بسترهای مدیریتی دستگاه های اجرایی با هدف ایجاد وتوسعه اشتغال ازطریق تشکیل کارگروه های تخصصی مد نظر می باشد ، در این راستا دستگاه های اجرایی می بایست کارگروه های

ص : ۵۶

تخصصی خود را دررابطه با ایجاد زمینه اشتغال تشکیل داده وبا انجام کار مطالعاتی و بطورضربتی طرح وبرنامه های خود را ارائه واجرا نمایند به نحوی که اجرای طرح های پیشنهادی با ویژگی های خاص و بدون صرف هزینه های دولتی وایجاد بار مالی برای دولت قابلیت اجرا و بکارگیری را دارا باشد ودرصورت نیاز به تعامل ، به سرعت این عوامل بکارگیری شده والنهایه خروجی نشست ها وجلسات ، خستگی را از وجود مسئولان ومردم شریف دور نماید. بطور مثال اگر لازم بود که یک پادگان نظامی در مرکز یک شهرستان مانند شهر ساری در مازندران به موزه بین المللی نمونه و توریستی و... ، به یکی از منابع ارز آورکشورتبدیل گردد و در این راستا تعامل دستگاه های اجرایی لازم باشد ، به سرعت تمهیدات لازم اتخاذ گردد و قبل از اینکه فرصت سازی ها تبدیل به فرصت سوزی شده اینگونه مکان ها بجای بهره گیری درست در راستای منافع ملی ، با سوء مدیریت تبدیل به واحدهای مسکونی برای بعضی از اعضاء دستگا ه های اجرایی و یا و... ، گردد ، به سرعت اقدامات سازنده در راستای مصالح ملی وکشوری صورت پذیرد ویا در مثال دیگر اگر یک دستگاه اجرایی مرتبط دریک پیشنهاد سازنده ، طرح اتصال خط آهن شمال کشور (گرگان) به خراسان را ارائه نمود و در این راستا نیاز به تعامل سایر دستگاه های اجرایی مطرح گردید صدا وسیما وارباب جرائد می بایست از مرحله اطلاع رسانی تا برگزاری نشست های مختلف ، جوشش نهادهایی مردمی و ترغیب ائمه جمعه وجماعات و... ، را در این مسیر در این مسیر بستر سازی نمایند و النهایه اینگونه طرح ها در واقع پروژه ملی را در تعامل همگانی متجلی می سازد و در این مثال ، با این توجیه که اتصال این خط آهن منافع کثیری را درزمینه اشتغال فراهم نموده و چند استان کشور را از نقطه کور مواصلاتی رهایی خواهد بخشید و... ، مراتب در دستور کار کارگروه ها قرار می گیرد و این مثال در واقع حرکت خود جوش (ملی و مذهبی) مردم و مسئولین ، اینگونه پروژه های نیمه تمام که بعضاً کار مطالعاتی آنها در زمان رژیم قبل نیز انجام گردیده به اتمام خواهد رسانید و که در این راستا اشتغال های پایدار مستقیم وغیر مستقیم ایجاد و موجبات شکوفایی اقتصاد استان وکشور به سهولت فراهم می گردد.

- ارائه الگوی اجرایی :

اعتقاد نگارنده برآن است که کلیه دستگاههای اجرایی هریک به نحوی در ایجاد اشتغال وحفظ وتوسعه آن سهم داشته ونکته مهم آنکه ارتباط مستقیم یا غیر مستقیم دستگاه های اجرایی موید میزان سهم آنان دروضعیت اشتغال نمی باشد ، به عبارتی دیگر بعضی از دستگاهها مانند صدا وسیما ممکن است دستگاه اجرایی غیر مستقیم فرض شود ولی نقش وی در ایجاد اشتغال به واسطه گستردگی سطح تشکیلاتی وشرح وظائف ، سهم بیشتری از یک دستگاه اجرایی که دارای ارتباط مستقیم با موضوع اشتغال هستند را به خود اختصاص دهد ، زیرا همانگونه که قبلاً مذکور گردید موضوع اشتغال اساساً به عکس آنچه تصور می گردد متغیر اقتصادی محسوب نمی گردد تا ایجاد حفظ وتوسعه پایدار آن تابع عوامل ابزاری چون اعطاء وام وامکانات و... ، باشد ، بنابراین اهتمام تمامی دستگاههای اجرایی می بایست معطوف گسترش زمینه اشتغال بعنوان متغیر این مکانیسم باشد ولذا نگارنده نمونه اجرایی عملیاتی این بخش را از واحدهای صنفی ، انتخاب نموده و موضوع اشتغال وگسترش

ص : ۵۷

زمینه آن را بعنوان متغیر مورد بررسی قرارداده وآن را شاهدی بر مدعای نگارش خود ارائه

می نماید .

–الگوی نمونه اجرایی و عملیاتی :

بررسی های بعمل آمده در موضوع چگونگی اشتغال در واحدهای صنفی کشور ، موید آن است که علت اصلی نارسایی درایجاد ، حفظ وتوسعه پایدار اشتغال چه به لحاظ ذاتی وچه به لحاظ تبعی در این بخش ، به دلیل عدم شناخت صحیح متغیرهای موثر بر وضعیت اشتغال در واحدهای صنفی بوده که تحت عارضه ای به نام معضل صنوف فاقد پروانه کسب ظهور وبروز نموده است ، عارضه ای که دغدغه آن کشوری بوده وعدم شناخت ریشه ای آن موجب گردیده است تا تمامی برنامه ریزی های بعمل آمده دراین رابطه حتی با تشکیل کارگروه های تخصصی به چالش کشیده شده و نتواند انتظارات و رضایت مندی مسئولین دلسوز را فراهم نماید ، تحقیقات میدانی نگارنده در خصوص وضعیت اشتغال این بخش موید آن است که طالبان اشتغال وجویندگان کسب وکار ، علیرغم وجود بستری نامناسب وبرنامه ریزی نشده ، درعرصه اشتغال حضور یافته ولی دائماً درمعرض خطر نابودی و اضمحلال ویا ادامه ولی با کار درشرایط ترس و واهمه وپرداخت انواع واقسام رشوه ویا با جلب حس ترحم مسئولین ذیربط و... ، باشند صرف نظر از اینکه وجود این گروه زمینه ساز سوء استفاده افراد خاص ، سودجو وکلاهبردار وخاطی شده ، اما نکته مهم قابل اهمیت دراین رابطه ، عدم شناخت حقوق قانونی ، شرعی وعرفی آنان است ، بنابراین با توجه به شرح وظائف ذاتی دستگاه اجرایی مرتبط ، شناسائی موانع ورفع معضلات آنان در واقع ، بستر ساز ایجاد زمینه اشتغال وسپس ایجاد اشتغال وگسترش وتوسعه پایدار آن است ، با این تاکید خاص که ایجاد اشتغال مستمر برای هریک از این واحدهای صنفی در واقع به منزله ایجاد تمهیدات لازم برای بالفعل نمودن توان بالقوه آنان در بکارگیری نیروهای لازم و ایجاد اشتغال پایدار برای تعداد دیگری از افراد واجد شرایط کارخواهد بود، که این امرصرف نظر از رفع معضلات ومشکلات مراجع قضایی وامنیتی و... ، از اهمیت ویژه ای به لحاظ برقراری سلامت مادی ومعنوی جامعه برخوردار می باشد .

بررسی های میدانی نگارنده نشان می دهد که اغلب نا هنجاری های مربوط به اصناف ، اعم از وقوع جرائم ویا بروز بیماری وشیوع فساد وفحشاء و... ، غالباً از اینگونه واحدهای صنفی ، به لحاظ عدم شناسائی گردانندگان ومتصدیان آنان، توسط اداره اماکن وسایر مبادی کنترل کننده (موازین بهداشتی وامنیتی و...) ، صورت گرفته که از دیگر آثار سوء قابل احصاء اینگونه واحدها ، می توان به موضوع برهم خوردن نظم وانضباط در عرضه وتقاضا کالا وخدمات ، ودر رابطه با حمل ونقل ونگهداری وعرضه کالاهای قاچاق ، عدم اجرای ضوابط قیمت گذاری ، عدم رعایت ضوابط بهداشتی ،تداخل صنفی ، فروش کالاهای خطرناک ومضر به جامعه ، احتکار ،کلاهبرداری اشاعه مسائل خلاف شرع وفساد اخلاقی ، توزیع CD تصاویر مبتذل ومستهجن ، اشاعه افکار گروههای منحرف وگمراه ، توزیع مواد مخدر ، آلات قمار ، بکارگیری نیروهای دارای پیشینه های سوء اخلاقی ومجرمانه ، تهیه وتکثیر وچاپ کارتهای جعلی شناسائی وپایان خدمت و... ، اشاره کرد ، بررسی وضعیت موجود این مشاغل از سوی نگارنده ، من حیث المجموع دلالت بر وضعیت خاص رسته های مختلف این صنوف دارد، اول آنکه به لحاظ وجودشرایط خاص اقتصادی واجتماعی ،پراکندگی ورشدآنان یکسان ومساوی نبوده ، دوم آنکه درصد ظهورو بروز این رسته ها نسبت به مشاغل قانونی همان رسته ها با هم متفاوت وسوم آنکه رشد تعداد زیادی از این مشاغل بطور کاملاً ـ غیر عادی با رسته های دیگر ، دارای تفاوت معنی دار می

باشند وچهارم آنکه شتاب ساماندهی دررسته های عنوان شده ، در

ص : ۵۸

برابر سعی در ساماندهی وقانونی نمودن آنها با یکدیگر کاملاً متفاوت بوده به نحوی که دربعضی از رسته های شغلی می توان اقرار نمود که نه تنها هیچ پیشرفتی درساماندهی آنها حاصل نگردیده بلکه دربعضی از این رسته ها عملیات اجرایی کاملاً متوقف وبا ظهور متقاضیان جدید درمسیر حرکت رو به عقب دارای پیشرفت منفی می باشند و... ، النهایه بررسی های بعمل آمده نشان می دهد که تشکیل جلسات متعدد استانی وکشوری وابلاغ دستورالعمل ها و... ، منتهی به اتخاذ تصمیمات راهگشا نگردیده ومعضل مطروحه همچنان در رابطه با موضوع ایجاد مشاغل پایدار وجدا سازی وتطبیق آنها با موازین قانونی ، همچنان در پیش روی مسئولین قرار دارد ، درنمودار (۱) چرخه ساماندهی موجود اینگونه صنوف ونمودار (۲) چرخه ساماندهی پیشنهادی نگارنده براساس مبانی نگارش نشان داده شده است .

« چرخه ساماندهی موجود »

شناسائی صنوف فاقد پروانه کسب

صدوراخطارپلمپ (مراحل قانونی)

صدورپروانه کسب موقت پلمپ

دائم

(نمودار یک)

ص : ۵۹

« چرخه پیشنهادی ساماندهی »

شناسائی صنوف فاقد پروانه کسب

(۱)

بررسی علل پیدایش

(۲)

شناسائی علل ظهور وبروز

تشکیل صنوف فاقد پروانه کسب

(۳)

رفع موانع صنوف شناسائی شده (۴)

(۵) اداری اجرایی (۶)

بستر سازی صدور پروانه کسب

(۷) در صنوف شناسائی شده

هدایت وصدور اخطار پلمپ

(۸)

ص : ۶۰

(طی مراحل قانونی براساس ق.ن.ص)

(۹) صدور پروانه کسب دائم پلمپ (۹)

(نمودار ۲)

بررسی وتجزیه وتحلیل اطلاعات وگزارشات موجود نشان می دهد که گروه غالب شاغلین در این رسته ها کسانی هستند که در جستجوی کار برای امرار معاش و تلاش به منظور برای برخورداری از یک زندگی سالم ومشروع هستند ومساعی خود را برای انجام فعالیتی شرافتمندانه بکار می برند ، بدیهی است که طالبان اینگونه مشاغل بعنوان یك مسلمان هم وطن ویك شهروند ، صاحب حق برای کار وانجام فعالیت سالم وسازنده بوده واین امر یعنی بستر سازی ایجاد شغل وتوسعه پایدار برای این گروه ، درواقع همان دغدغه ایجاد زمینه های کار وتلاش واشتغالزایی محسوب می گردد ، گروهی که برای انجام کار وفعالیت نیاز به اخذ وام یا تخصیص اعتبار خاصی نداشته وبه صورت خود جوش برای چیزی که مسئولین دلسوز نگران تامین آن بوده اند ، قدم به پیش گذاشته اند ، بنابراین شناخت عامل ایجاد معضل و ارائه راهکارهای اجرایی وعملیاتی برای محو آن درواقع به منزله زمینه سازی برای ایجاد اشتغال خواهد بود ، یعنی همان متغیر اقتصادی که در این مکانیسم، موضوع اشتغال در این گروه به عنوان تابع آن تعریف شده است .

- شناسائی عوامل وموانع زمینه سازی اشتغال :

قانون گذار حکیم است وقانون را براساس حکمت وضع نموده است ، ابلاغ شرح وظائف وحدود اختیارات به کمیسیون های نظارت ومجامع امور صنفی واتحادیه ها ، تماماً براساس مفاد قانون نظام صنفی ودرراستای بستر سازی ایجاد اشتغال وبرقراری فضای رقابت سالم وشاداب وفراگیر برای تمامی متقاضیان انجام فعالیت های صنفی والنهایه رعایت مصالح عمومی وحفظ حقوق دیگران بوده است ، بررسی های نگارنده نشان می دهد ضوابط ومقررات تعریف شده از سوی مرکز اصناف کشور بعنوان متولی امر وناظر بر سیاست های ابلاغی دولت وهدایت وارشاد مبادی ذیربط درقالب دستورالعملها وبخشنامه ها و... ، کاملاً رسا وشفاف وگویا بوده است اما عدم توجه وتفسیر نابجا وعمل به قسمتی ازآئین نامه ها وواگذاری ورها نمودن قسمت های مکمل دیگر ، معضل موجود واکثر مشکلات قهری آن را فراهم نموده است ، تحقیقات میدانی نشان می دهد که وضعیت نحوه صدورپروانه کسب دراکثر اتحادیه ها دروضعیت نامطلوب ودربعضی از اتحادیه ها در وضعیت کاملاً بحرانی قرار دارد ، به نحوی که اتحادیه های موصوف نه تنها قادر به ساماندهی وکنترل وضعیت موجود خود نیستند بلکه توانایی جلوگیری از ظهور مجدد ویا حل معضلات آنها را نیز ندارند ، بدیهی است ایجادنارضایتی برای متقاضیان کار واشتغال ، انجام انواع سوء استفاده های مالی وفساد اداری ، خرید وفروش پروانه های کسب با نرخهای متفاوت به بهانه واگذاری و بدورماندن افرادواجد شرایط ازاشتغال وفعالیت صحیح اقتصادی ومحرومیت از انجام رقابت سالم صنفی وبروز تبعیض

ص : ۶۱

وبرهم خوردن نظم وانضباط کسبی ، اجحاف واز بین رفتن بسترهای سالم اشتغال زایی و... ، از آثار مخرب وتبعات سوء اینگونه وضعیت های حاد می باشد. که موارد معنونه من حیث المجموع دلالت براهمیت این موضوع وبیانگر لزوم تسریع در اتخاذ تمهیدات لازم به منظورجلوگیری از رشد خطرناك این عارضه هزینه آور و تبعات ناگوار سوء اجتماعی وسیاسی و... ، آن می باشد ، بنابراین معضلات عنوان شده که در واقع به گوشه هایی از آنها اشاره شد ، به شرحی که مذکور می گردد ریشه در عدول اتحادیه های بحران زده از شرح وظائف وحدود اختیارات اعطایی وعدم توجه مراجع ناظر بر عملکرد آنها دارد .

- معرفی شاخصه های اجرایی ونظارتی :

براساس موازین قانون نظام صنفی وآئین نامه های اجرایی آن ، بسترسالم وضوابط لازم برای متقاضیان واجد شرایط اشتغال وصدورپروانه کسب برای آنان توسط اتحادیه های صنفی در شهرها وروستاها و طی مراحل زمانبندی شده برای اینگونه افراد (حقیقی وحقوقی) ، به وضوح و صراحت تمام تعریف وحدود آن با معرفی شاخصه های مربوطه اعلام گردیده است .اما با نهایت تاسف در مراحل اجرایی بنا به دلایلی که مذکور خواهدگردید ، صدور مجوز اشتغال از سوی اتحادیه های بیمار وبحران زده (از روی جهل ویا غرض ورزی) ، به صورت کابوس ومعضلی حاد ولاینحل به عنوان مرجع عملیاتی (عامل درون سازمانی) بروز می نماید ورفع این معضل از سوی مراجع نظارتی ، به دلیل عدم شناخت شاخصه های ظهور و بروزاین وضعیت علیرغم وضعیت حاد اضطراری آنان به عنوان مرجع نظارتی (عامل برون سازمانی) ، رها می گردد و در چنین حالتی فرصت سازی برای اشتغال به فرصت سوزی برای اشتغال تبدیل شده و متقاضیان کار وفعالیت علیرغم واجد شرایط بودن ، محکوم به خروج دائمی از چرخه کار و فعالیت ، ضمن تحمل خسارت های سنگین و یا ادامه آن ولی با پرداخت هزینه های گزاف وخرید پروانه کسب از بازار آزاد و یا پرداخت رشوه وحق حساب به ناظران وبازرسان خائن و یا ایجاد درگیری و یا درخواست ترحم از مبادی ذیربط و... ، والنهایه انجام کار و تلاش ولی همراه با ترس و واهمه و نگرانی از آینده ای مبهم و بصورت کاملاً ناپایدار و... هستند ، اینگونه واحدهای صنفی ، حقوق شرعی وقانونی خود را بعنوان یك مسلمان و ایرانی واجد شرایط کار از این مراجع گدایی می کنند اما بازهم موفق نمی شوند ، نکته حائز اهمیت آن است که تمامی اعتراضات و نارضایتی های ابرازی متقاضیان ، علیرغم بروز پیامدهای ناگوار اجتماعی و سیاسی وامنیتی و... ، از سوی همین اتحادیه ها به کمیسیون های نظارت نسبت داده می شود وحال آنکه کمیسیون های نظارت زمانی در انجام وظایف خود مقصرخواهند بود که با درخواست صدور مجوز در قالب ساماندهی این گروه و یا با درخواست سقف صنفی که منتهی به ایجاد اشتغال برای این گروه واجد شرایط می باشد بی اعتنا بوده و برخلاف شرح وظایف خود وبرخلاف سیاست اشتغال زایی دولت خدمتگزار عمل نمایند.

- شاخصه های تکلیفی قانون نظام صنفی برای تشخیص عدول مبادی درون سازمانی (عملیاتی -اتحادیه ها) وبرون سازمانی (نظارتی ، کمیسیون های نظارت) در ایجاد اشتغال :

ص : ۶۲

همانگونه که مذکور گردید براساس موازین قانون نظام صنفی و آئین نامه اجرایی آن ، بستر سالم وضوابط لازم برای اشتغال افراد واجد شرایط ازطریق صدورپروانه کسب به وضوح تعریف وحدود آن نیز اعلام وهمانگونه که مذکور گردید درعمل ملاحظه می گردد که صدورآن در اتحادیه های بحران زده وبیمار (به دلایل ضعف در مدیریت ویا غرض ورزی ها وسوء استفاده مالی و...) ، به صورت کابوسی وحشتناک ومعضلی لاینحل برای جویندگان کار وواجدین شرایط اشتغال بروز می نماید و موانع ایجاد شده از سوی اتحادیه ها، متقاضیان مذکور را برسر دوراهی خروج از وضعیت اشتغال ویا ادامه فعالیت ازطریق خرید جوازکسب (ازبازار آزاد ویا ایادی اتحادیه به قیمت های گزاف و...) ویا پرداخت رشوه ویا جلب ترحم مبادی ذیربط و... ، قرار می دهد ، با نهایت تاسف در اینگونه اتحادیه ها عرضه کالا وخدمات به مصرف کنندگان برخلاف ضوابط و دستورالعمل های اعلامی اصناف کشور در انحصار تعدادی مشخص درآمده و دارا بودن پروانه کسب در اینگونه اتحادیه ها صرفاً از طروقی که اشاره گردید امکان پذیر که این امرخود دلالت بر اجحاف وتبعیض برای متقاضیان با توجه به صراحت ووضوح دستورالعمل های ابلاغی دارد. بنابراین بروز این معضل یعنی تخریب زمینه اشتغال برای افراد واجد شرایط اشتغال ، بدواً ریشه در عدول اتحادیه های بحران زده وبیمار ویا مغرض از انجام شرح وظائف قانونی واستنکاف دربکارگیری ضوابط ودستورالعملهای صادره دارد ، مضافاً به اینکه انحصارطلبی وتخلفات منتسبه از سوی همین اتحادیه ها علیرغم فشارها وپیامدهای ناگواراجتماعی ، سیاسی وامنیتی و... ، به کمیسیون های نظارت ودستورالعملهای مربوطه نسبت داده می شود وحال آنکه حدود وبسترها وابعاد فعالیت های لازم دراین رابطه با وضوح تمام دردستورالعمل های چگونگی حدود صنفی وتعیین سقف صنفی و... ، اتحادیه ها مذکور وتاکید گردیده است که محدودیت درصدور سقف وحدود صنفی منوط به عدم ایجاد انحصار ونفی زمینه خرید وفروش پروانه های کسب بعنوان شاخصه های تکلیفی قانونگذار دررابطه با شرح وظائف درون سازمانی اتحادیه ها خواهد بود ، بنابراین براساس شاخصه های اعلام شده بروز نشانه های تخریب زمینه های اشتغال زایی ، درواقع بیانگر این حقیقت است که جمع آوری اطلاعات وآمار لازم با وسایل مقتضی برای تعیین حدود ، تعداد واحدهای صنفی متناسب با جمعیت ونیاز متقاضیان اشتغال ومصرف کنندگان کالا وخدمات با عدول از شرح وظایف وحدود اختیارات توسط اینگونه اتحادیه ها (بعنوان اهرم عملیاتی واجرایی) ، صورت نپذیرفته ومصالح عمومی وحقوق متقاضیان اعم از عرضه کنندگان کالا ویا خدمات ومصرف کنندگان به هیچ وجه لحاظ نگردیده است وهمچنین اصول اساسی اقتصادی دررابطه با ایجاد تعادل بین عرضه وتقاضا و ایجاد بستر مناسب برای اشتغال فراگیر وتوزیع امکانات کاروفعالیت مشروع بطور عادلانه با هدف انجام رقابت سالم اقتصادی وصنفی وایجاد فضای سالم تلاش وکوشش صورت نپذیرفته و حدود وحریم های تعیین شده دررابطه با شاخصه های تکلیفی قانونی هم شکسته شده است ؛ همانگونه که ذکرگردید اغلب اینگونه اتحادیه ها ، سوء مدیریت موجود در تشکیلات اداری و یا سوء نیت وغرض ورزی وسوء استفاده های مالی و... ، خود را دررابطه با عدم صدور مجوز اشتغال وفعالیت در قالب عدم وجود مجوز در سقف صنفی با ترفندهای خاص به کمیسیون های نظارت منتسب نموده وعلت غایی ونهایی بروزتمامی نابسامانی ونارسایی ومشکل آفرینی ها را عدم اتخاذ تصمیم مناسب از سوی کمیسیون های نظارت اعلام می نمایند واین امر در حالی است که صدور مجوزهای سالیانه درواقع مبتنی بر اعلام

ص : ۶۳

وبراساس پیشنهادات همین اتحادیه ها ودررابطه با تعیین سقف صنفی شکل می گیرد. بنابراین براساس بررسی بعمل آمده و موضوع وضعیت موجود وجمع آوری اطلاعات صنفی هر اتحادیه به شرحی که ذکر گردید وتطبیق آن با وضعیت های غیر عادی ومعنی دار آمار متقاضیان اشتغال ، موید ارتباط مستقیم وغیر قابل انکارآن با علل ظهور و بروز گروه صنوف فاقد پروانه کسب که برای نیل به اهداف شرعی وقانونی وانسانی خود دررابطه با اشتغال تلاش می نمایند ، می باشد ، به عبارتی دیگر معضل فرا روی متقاضیان اشتغال درواقع نمادی از عدول خواسته و یا ناخواسته اینگونه اتحادیه ها از شرح وظایف قانونی وحدود اختیارات اعطایی وتجاوز از شاخصه ها ومعیارهای قانونی وتعیین شده و تخریب بی رحمانه زمینه های اشتغال افراد واجد شرایط خواهد بود ، شاخصه های تکلیفی و لازم الاتباع اتحادیه های صنفی (به عنوان مبادی درون سازمانی) می بایست اولاً :

۱- برای مصرف کنندگان کالا وخدمات هیچگونه مشکلاتی را از جهت تهیه کالا وخدمات مورد نیاز ایجاد ننماید.

۲- عرضه کالا وخدمات به مصرف کندگان برای برخی از واحدهای صنفی انحصار ایجاد ننماید .

۳- موجب خرید وفروش پروانه های کسب که خلاف قانون ومقررات صنفی می باشد نگردد.

در صورتی که اینگونه اتحادیه ها براساس شاخصه های تعیین شده از حدود ومرزهای تعیین شده خود تجاوز نموده وموجبات انحصار و زمینه خرید وفروش پروانه کسب را فراهم می آورند که در چنین حالتی کمیسیون های نظارت حسب شرح وظایف ذاتی وتبعی خود ، موظف به ورود در موضوع و اتخاذ تمهیدات لازم جهت رفع بحران و تنش حاصل وجلوگیری از خود کامگی وسود جویی اتحادیه ها و... ، به شرحی که مذکور گشت بعنوان مرجع نظارتی خواهند بود ، زیرا در واقع با این وصف ، ایجاد زمینه اشتغال و تهیه بستر و فضای مناسب برای انجام اشتغال سالم و توسعه پایدارآن وبرقراری فضای شاداب کار و تلاش به منظور بهره مندی افراد واجد شرایط از اشتغال سازنده ورفع محرومیت ها و زمینه سازی برای ایجاد اشتغال پایدار ، جزء وظایف اصلی و قهری کمیسیون های نظارت بعنوان مرجع نظارتی برون سازمانی بوده و خواهد بود و با توجه به آنچه مذکور گردید اثبات می گردد که اجرای سیاست های خرد و کلان دولت خدمتگزار و اولویت های راهبردی برای و تسهیل شرایط و بر طرف نمودن موانع غیر قانونی از مصادیق زمینه سازی اشتغال و بستر سازی اشتغال پایدار در واقع در راستای شرح وظایف وحدود اختیارات کمیسیون های نظارت است و لذا بدیهی است شکستن حاکمیت انحصار و جلوگیری از ورود خسارت مادی و معنوی برای واجدین شرایط اشتغال و همچنین ممانعت از بروز تبعات وآسیب های مضر به مصالح جامعه از اولویت های خاص وقابل توجه کمیسیون های مذکوربعنوان متغیر اقتصادی برای ایجاد زمینه اشتغال در بخش اصناف خواهد بود.

گفتار پایانی:

درخاتمه همگی با امید تعامل همگانی در بکارگیری راهکارهای اجرایی وعملیاتی و در راستای اشتغال زایی در

کشور ، آرزومندیم تا به حول وقوه الهی وعنایات حضرات معصومین علیهم السلام جامعه ای شاداب ، فعال با جوانانی کوشا و سالم وخانواده هایی رضایتمند و امیدوار به آینده داشته باشیم و همچنین امید است این کتاب که حاصل حدود بیست سال تجربه اداری ومطالعاتی نگارنده است مورد توجه حضرت بقیه الله الاعظم حجه بن الحسن

ص : ۶۴

المهدی عج الله تعالی فرجه الشریف قرار گیرد و لذا این کتاب را به جهت حسن ختام ، با کلامی گهربار از حضرتش به پایان می بریم :

(خداوند ما وشما را از فتنه مصون دارد ، به ما وشما روح یقین عنایت فرماید و همه ما را از بد عاقبتی در پناه خود حفظ فرماید)

(آمین رب العالمین)

وصلی الله علی سید نا و نبینا محمد وآله الطاهرین .

عبدالله عصام رودسری

ص : ۶۵

درباره مرکز

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند ؟

سوره زمر/ ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ.ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفا علمی و به دور از تعصبات و جریانات اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب « مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱.بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)

۲.تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی

۳.جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه ، تبلت ها، رایانه ها و ...

۴.سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو

۵.گسترش فرهنگ عمومی مطالعه

۶.زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱.عمل بر مبنای مجوز های قانونی

۲.ارتباط با مراکز هم سو

۳.پرهیز از موازی کاری

۴.صرفا ارائه محتوای علمی

۵.ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱.چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲.برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳.تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴.تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵.ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶.تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷.راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸.طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹.برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰.برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

۱.JAVA

۲.ANDROID

۳.EPUB

۴.CHM

۵.PDF

۶.HTML

۷.CHM

۸.GHB

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

۱.ANDROID

۲.IOS

۳.WINDOWS PHONE

۴.WINDOWS

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

درپایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان –خیابان عبدالرزاق – بازارچه حاج محمد جعفر آباده ای – کوچه شهید محمد حسن توکلی –پلاک ۱۲۹/۳۴– طبقه اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

دفتر تهران: ۸۸۳۱۸۷۲۲ ـ ۰۲۱

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

قائمیه
مرکز تحقیقات رایانه‌ای
اصفهان
www
برای داشتن کتابخانه های‌تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشـــانی
www.Ghaemiyeh.com
www.Ghaemiyeh.net
www.Ghaemiyeh.org
www.Ghaemiyeh.ir
مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.
۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹